



www.refot.com

011 344 7036



6
Mpix
5X OPTIČKI ZUM

Budi COOLpix!

265€

s PDV-om u dinarskoj protiv vrednosti

REFOTO

DINARA 250
K. MARAKA 8
KUNA 30
DENARA 250
EVRA 4



ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE BROJ 34 APRIL 2006 WWW.REFOTO.CO.YU

EKSKLUZIVNO
PIRELLI
KALENDAR



OSVRT
ARHIVIRANJE
DIGITALNIH
FOTOGRAFIJA
ZANIMLJIVOSTI
NOVI CMOS

TEST:
OLYMPUS E-330



TELEZUM
OBJEKTIVI



NOVITETI



YU PRESS PHOTO
WORLD PRESS PHOTO

KONKURSI

STALNE RUBRIKE

- 4 **AKTUELNOSTI**
Dešavanja i noviteti kod nas i u svetu
- 7 **KNJIGE**
Veliki broj novih domaćih i stranih izdanja
- 10 **OSVRT**
Da li će naši naslednici moći da pogledaju svoje fotografije koje smo mi snimili?
- 26 **FOTOFONI**
Mobilni telefoni opremljeni fotoaparatom postaju sve ozbiljniji fotografski alat
- 28 **FOTO-PRAKSA**
Pregršt važnih saveta kako da snimate fotografije kojima će se vaša deca ponositi
- 30 **FOTO-KLASIKA**
Definisanje odnosa merenja svetla, eksponiranja i razvijanja
- 31 **AKCIJA**
Fotografski lavirint na Trgu Republike tokom aprila
- 32 **RAZGOVORI**
Stefan Arsenijević otkriva koliko je važna fotografija u njegovom profesionalnom i privatnom životu
- 34 **POPULARNA ISTORIJA FOTOGRAFIJE**
Industrijska revolucija odredila je dalji put razvoja fotografije
- 36 **ZANIMLJIVOSTI**
Senzor srpskog porekla
- 62 **KOLEKCIJARSTVO**
Jednostavni i iznad svega popularni fotoaparati fabrike Argus osvojili su srca Amerikanaca
- 64 **FOTO-AMATER**
Marija Milovanović Maksimović – impresivan uspeh iza koga stoji neumoran rad
- 66 **FOTO-KOMENTAR**
Goran Malić je ovoga puta isterao zeca iz žbuna
- 70 **KONKURSI BOJA I EFEKAT**
Efektna boja i obojeni efekti
- 74 **KONKURS PORTRET**
Sve ozbiljnija konkurencija rezultira velikim brojem kvalitetnih fotografija
- 79 **PISMA ČITALACA**
Očekujemo i dalje vaša pitanja, primedbe i iznad svega korisne sugestije



WWP: SPORT POJEDINAČNO, DRUGA NAGRADA, SYDNEY SESHIBEDI, JUŽNA AFRIKA, SUNDAY TIMES, SYDNEY MALULEKE U BORBI SA SELLO HAWONG, JOHANNESBURG, 16 SEPTEMBAR



YUPP: VESTI, GORAN TOMAŠEVIĆ, REUTERS



62



24



54



38

© MARCUS PIGGOT I MERT ALAS, 2006. MODEL GUINEVERE VAN SEENUS



44



46



45



48

FOTOŠKOLA

TEHNIKE FOTOGRAFISANJA, DIGITALNA OBRADA

- 22 **STUDIO**
Vladimir Červenka ovoga puta bavi se dvostrukim problemom – kako u isto vreme dobro snimiti i staklo i dekoracije na njemu
- 24 **ŠKOLA DIGITALNE FOTOGRAFIJE**
Veoma jednostavan i iznad svega efekatan način da napravite zanimljive kolor fotografije – u infracrvenom stilu

FOTOGRAFI

PORTFOLIA POZNATIH IMENA FOTOGRAFIJE

- 14 **WORLD PRESS PHOTO 2005 YU PRESS PHOTO 2005**
Potresna i jednostavna rečitost koja prevazilazi uobičajene potrebe novinske fotografije
- 38 **PIRELLI KALENDAR**
Provokativna i senzualna lepota ženskog tela u jedinstvenoj formi sada već kulturnog kalendara

TEHNIKA

FOTOTEHNOLOGIJA, SKENERI, ŠTAMPAČI

- 44 **NOVITETI**
Bili smo na CeBitu i zavirili u blisku budućnost digitalnih tehnologija, posebno onih usko vezanih za fototehniku
- 56 **OLYMPUS E330**
Konačno je "oživeo" LC displej
- 60 **EKSTREMNI TELEZUM OBJEKTIVI**
Neophodna pomoć kada niste u mogućnosti da pridete bliže



56

NASLOVNA STRANA

Yu Press Photo 2005, nagrada Portret – Reportaža, Miloš Bičanski, Getty Images

reč urednika

Mali veliki jubilej

Ko čita Reč urednika zna da je Milan vrlo galantno najavio svoj povratak na čelo porodice REFOTO, ali ja ću ipak morati da odgodim taj datum jer sam se posvetila svojoj porodici, a pre svega njenom uvećanju, što znači da čekamo još jednog člana. Primetićete da sam se dosta angažovala u ovom broju, a nadam se da će tako biti i u sledećem, ali glava porodice ipak ostaje Milan. Znajite da i kad mislite da me nema, ja vas pratim iz prikrajka i spokojno uživam u svojoj novoj ulozi jer znam da ste u dobrim rukama.

I. Brezovac



"Reči urednika" verovatno je bolji naziv za ovako neobičan početak ove rubrike. Pripremanje ovog broja bilo je pravo zadovoljstvo iz mnogo razloga. Prvi razlog je naš mali a ujedno i veliki jubilej – pet godina izlazenja, potom Ivanino prisustvo, a kao što ćete u ovom broju pročitati, i pre svega videti, ostalih razloga bilo je veoma mnogo. Za početak, ispunila nam se želja da vam ekskluzivno pokažemo kulturni Pirelli kalendar i njegov istorijat. Potom, tu su i dve izuzetno značajne fotografske manifestacije: World Press Photo i YU Press Photo, s kojih vam predstavljamo najuspešnije fotografije. Veliki broj noviteta i dešavanja na našoj i svetskoj fotografskoj sceni obeležili su period koji je za nama. Boris Bjelica prenosi nam vesti s CeBiTa iz kojih vidimo da takmičenje proizvođača postaje sve žešće. Možemo samo da navijamo da tako i ostane, jer se cene najraznovrsnijih komada opreme brzo spuštaju na pristupačan nivo, a time je i bavljenje fotografijom, za nas najvažnijom sporednom stvari na svetu, sve ozbiljnije i kvalitetnije. Da je to zaista tako videćete na fotografijama koje su odabrane: bili ste veoma fotogenični, efektni, a i fotografije su prepune boja tako da se sa tri konkursa prepliću i nadovezuju.

A ukoliko vam se čini da ste snimili izuzetnu fotografija koja ne odgovara nijednoj od tema pružamo vam još jednu šansu – konkurs "Čitam REFOTO" i mogućnost da vaša fotografija, na bilbordu dominira gradom u kome živite.

U proteklom periodu bilo je mnogo fotografskih izložbi i drugih događaja od kojih, opet ekskluzivno, imamo priliku da vam prikazemo mali deo fotografija snimljenih tokom manifestacije "Prosvetljenje". Ovu jedinstvenu izložbu portreta odštampanih u prirodnoj veličini moći će tokom godine da pogledaju stanovnici Beograda, ali i Pariza, Londona... Zima je "otišla", a proleće je donelo mnogo razloga da izađete i ponese fotoaparata – analogni ili digitalan, stari ili nov, savim je svejedno. Bitno je da se sve to šarenilo motiva nalazi tu, pred vama: ljudi, boje i oblici koje treba fotografisati.

Milan Živković
m.zivkovic@refoto.co.yu

REFOTO ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE
www.refoto.co.yu

Osnivač i izdavač REFOTO B, Beograd, Pčinjska 17
Direktor Slobodan Vukadinović
tel. 011/2456-151; 2447-958; faks. 011/4460-234
žiro-račun 255-0009770101000-53.

Saradnici Vojin Mitrović (Pariz), Stevan Ristić, Radomir-Maša Dikosavljević, Jelena Matić, Miloš Zdravković, Srdan Vukmirović, Ivan Tošić

e-pošta: info@refoto.co.yu i info.refoto@gmail.com
Cena pojedinačnog broja 250 dinara

Tehnička redakcija i dizajn Sanja Kovačević, Mileta Miletić, Petar Vukadinović
Lektor Biljana Gordić

Glavni i odgovorni urednik mr fot. Ivana Brezovac
Izvršni urednik Milan Živković
Urednik tehnike Boris Bjelica
Redakcija mr fot. Vladimir Červenka, Svetislav V. Dragović,
Goran Malić, Miroslav Nikoljačić, Nijaz Selmanović,
Imre Szabó, mr fot. Mitar Trninić, Srdan Vuković

Marketing REFOTO B, tel. 011/2456-151;
faks. 011/2447-958
Štampa Štamparija "Politika AD", Beograd
Pre-press REFOTO B – Rukopisi i prilozii se ne vraćaju.
Distribucija "Porter", Lazarevićeva 2, Beograd, tel. 011/323-58-46

KONKURSI

**"DANI PRIRODE",
BANATSKI BRESTOVAC**

MEĐUNARODNI SALON FOTOGRAFIJE

Tema: "Priroda".

Broj radova: crno-bele ili kolor fotografije; maksimalan broj radova po autoru je četiri, format od 18x24 do 30x45 cm, kaširani s paspartuom ne većim od 30x45 cm/1 mm.

Na poleđini fotografije navesti potrebne podatke.

Pored nagrada i medalja FKSS, za pojedinačnu fotografiju i kolekciju dodeljuje se i gran pri Salona najboljem autoru i novčana nagrada od 10.000 dinara.

Prijem radova: 24. 4. 2006.

Žiriranje radova: 29. 4. 2006.

Otvaranje izložbe: 2. 6. 2006.

Radove slati na adresu:

KFFA "Ponjavica", M. Tita 4, 26234

Banatski Brestovac

Kontakt: Srećko Janković

064/ 1396-624, 013 626-607 i

Zdravko Simijonović 064 /1211-

788, 013 626-930

**30 MEĐUNARODNA IZLOŽBA
FOTOGRAFIJA "DETE 2006"**

(POVODOM 5. OKTOBRA – SVETSKOG

DANA DETETA)

Tema: "Dete"

Primaju se do 4 crno-bele ili kolor fotografije, dimenzija od 20x30 cm do 30x45 cm. Fotografije mogu da budu kaširane na tankom kartonu debljine do 1 mm.

Prijem radova: 26. 8. 2006.

Izložba u Zaječaru: 5. 10. 2006.

Izložba u Knjaževcu: 24. 10. 2006.

Adresa:

Foto-kino klub "TIMOK"

Raša Milojević, Dimitrija Popovića

Mitketa 10, 19000 Zaječar

Kontakt: Raša Milojević

065-2424202

Više informacija: www.fkss.org

**FOTO-KONKURS
"ČOVEK I REKA"**

ORGANIZATOR GALERIJA "MEANDER" IZ

APATINA I FKVSU

Tema: "Čovek i reka"

Autor može poslati do 4 fotografije maksimalnog formata 30x40 cm, sa navedenim potrebnim podacima na poleđini svake fotografije.

Rok za slanje radova: 1. 6. 2006.

Obaveštenje o izložbi: 16. 6. 2006.

Adresa za slanje: Galerija Meander,

P. Šandora 4, 25260 Apatin

Kontakt: Robert Ambrus,

tel.: 063/8221615,

a.robort@eunet.yu

IZLOŽBE

Brzina

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA S KONKURSA ČASOPISA REFOTO

13 – 20. 2. 2006. GALERIJA OZON, BEOGRAD

Ove godine navršilo se pet godina kako smo ponovo počeli da izdajemo časopis a pored toga možemo da se pohvalimo da smo realizovali prvu izložbu u našoj organizaciji. Naravno reč je o konkursu s temom Brzina u kojem ste skoro svi vi učestvovali tokom cele prošle godine. Uspešnost konkursa vam je poznata a tokom februara 2006. godine mogli ste da pogledate uži izbor od pedeset fotografija u galeriji Ozon. Pošto je na konkurs pristiglo oko 1.500 fotografija, ovaj odabir činio se strašno malim (galerijski prostor nije dopuštao veći izbor) pa je

na četiri monitora, u vidu slajd projekcije, projektovano još oko dve stotine fotografija. Naši sponzori i saradnici na konkursu – kompanije Lexmark i Direct Link dodelile su već najavljene nagrade trima nagrađenim učesnicima a za pohvaljene autore bio je obezbeđen promo materijal. Na otvaranju izložbe posetioci su mogli da odštampaju svoje fotografije na Lexmark foto ink džet štampaču što je doprinelo atraktivnosti a i vrlo lepo se uklopilo u osnovnu koncepciju Lexmark štampača i teme konkursa – brzinu. **I. BREZOVAC**

Sto pedeset godina fotografije u Španiji

20. 2 – 12. 3. 2006. UMETNIČKI PAVILJON CVIJETA ZUZORIĆ, BEOGRAD

Osnovni cilj izložbe bio je upoznavanje domaće publike, kako s bogatom istorijom umetničke fotografije u Španiji, tako i sa značajnim istorijskim i društvenim događajima, običajima i poznatim ličnostima iz javnog života ove zemlje. Predstavljeno je preko sto najboljih fotografija, hronološki podeljenih na tri dela. Prvi deo obuhvata rađanje i razvoj fotografije u 19. veku: rane dagerotipije i talbotipije, fotografije rađene u tehnici kolodijuma, kao i prve umetničke portrete. Snimci rata, prizori iz života običnih ljudi i industrijskog razvoja zemlje, kao i neko-

liko fotografija rađenih u duhu piktorijalizma, nalaze se u drugom delu postavke koji obuhvata vreme od 1900. do kraja građanskog rata. Treći deo počinje ranim razdobljem Frankove vlasti, a završava se poslednjom decenijom prošlog veka. Pored reportažnih fotografija, u ovom delu prikazani su modernistički i postmodernistički radovi i digitalne fotografije. Značaj ove izložbe, koja je organizovana u saradnji s Ambasadom Kraljevine Španije, nije umanjnjen izostankom pojedinih tema, motiva i umetničkih pravaca u fotografiji. **J. MATIĆ**



LORICHON

Tibet – zadivljeni putovanjem

AGNES MONTANARI, NATHALIE TROUVEROY

20. 2 – 18. 3. 2006. FRANCUSKI KULTURNI CENTAR, BEOGRAD

Na izložbi je prikazano oko šezdeset crno-belih i kolor fotografija Tibeta. Fotografije dokumentarnog karaktera nastale su prilikom istraživačkog putovanja Anjes Montanari s istoričarkom umetnosti Natali Truvo. Inspirisane Dalekim

istokom i putovanjima frankofonih putopisaca kao što su: Evarist Ik (Evariste Huc), Žak Bako (Jaques Bacot) i drugi,

u julu prošle godine obiše su Tibet. Montanari je na fotografijama zabeležila prelepu i zagonetnu prirodu, sela, gradove, manastire, monahe i svakidašnji život Tibetanaca. Sve fotografije propraćene su određenim tekstovima koje je odabrala Natali Truvo, a zasnivaju se na putopisima pomenutih istraživača. Odličnim fotografijama i tekstom Anjes Montanari i Natali Truvo dale su svoje viđene Tibeta i donekle uspele da ga približe beogradskoj publici. **J. MATIĆ**

**Sveprizor**

ALEKSANDAR ANĐIĆ

17. 2 – 8. 3. 2006. GALERIJA ARTGET, BEOGRAD

Serija panoramskih crno-belih fotografija fotoreportera Aleksandra Anđića predstavlja, po rečima Goranke Matić u katalogu izložbe, "Ispovest fotoreportera, skraćeni dnevnik jedne godine". Fotografije su podeljene u dve grupe. U prvoj grupi nalaze se radovi koji su nastali tokom autorovog svakodnevnog profesionalnog rada (snimci društvenih, političkih i kulturnih dešavanja). Prizori iz Anđićevog privatnog života, porodičnog okruženja nalaze se u drugoj grupi fotografija. U eri digitalne tehnologije i masovne produkcije fotografija fotografi se, napuštajući klasičnu fotografiju sve više okreću digitalnoj slici. Kao fotoreporter koji je karijeru započeo devedesetih godina prošlog veka



u dnevnom listu *Večernje novosti*, a nastavlja je u listovima kao što su *Blic*, *Dnevni telegraf* i nedeljniku *Vreme* u kojem i danas radi, Anđić se na trenutak okrenuo klasičnoj, crno-beljoj fotografiji. Njegove fotografije ne svedoče samo o vremenu u kojem su nastale. Crno-beli film i panoramski format ovim radovima daju jednu specifičnu draž, nostalgican prizvuk na davno prošle dane fotografije pre njene digitalizacije. Paralelno s fotoreporterskim poslom Aleksandar Anđić učestvovao je i na festivalima kao što je BELEF 1996. godine i na grupnim izložbama *Tanjug foto*, *Yu Press Photo*, *Beta Foto* i druge. **J. MATIĆ**

Slike s površine zemlje

WIM VENDERS, 3. 3 – 2. 4. 2006. SALON MUZEJA SAVREMENE UMETNOSTI, BEOGRAD

Izložba poznatog filmskog reditelja Vima Vendersa organizovana je u okviru nedavno održanog Međunarodnog filmskog festivala "FEST". Predstavljene kolor fotografije velikog formata deo su ciklusa "Slike s površine zemlje", a u Beograd su stigle zahvaljujući Muzeju savremene umetnosti, FEST-u i galeriji Haunch of Venison iz Londona.

Autor kulturnih filmskih ostvarenja kao što su "Nebo nad Berlinom", "Buena Vista Social Club", "Do kraja sveta", Vim Venders počeo je da se bavi fotografijom 1983. godine kada je tražio lokacije za film "Paris – Teksas". Većina izloženih radova nastala je u američkom gradiću Bjut u Montani, u kojem je i smeštena radnja njegovog najnovijeg filma "Kad prošlost zakuca", prikazanog na FEST-u. Stara napuštena knjižara, indijansko groblje, benzinska pumpa, hotelski enterijer, samo su neki su od motiva ovih fotografija. Ljudi se nalaze na svega nekoliko fotografija, i okrenuti su leđima posmatraču. Fotografišući

apokaliptično prazne prostore, divlje pejzaže američkog zapada, Venders je na svoj tako prepoznatljiv način ispričao priču o putovanjima, usamljenosti, napuštenosti, davno nestalim mestima i ljudima koji su u njima nekada boravili. **J. MATIĆ**

**UTISCI S IZLOŽBE VIMA VENDERSA**

S obzirom na to da je izložba Vima Vendersa izazvala veliku pažnju, kako medijsku, tako i kod posetilaca, pročitajte neke od utisaka s otvaranja izložbe.

» "Kada kažem Venders, pomislim na usamljenost, izolovanost, čamotinju, romantičan način gledanja na svakodnevne pojave..."

» "Naučila sam nešto iz ovoga – treba koristiti širokougaoni objektiv. Ubedio me je."

» "Sviđa mi se način na koji on dovodi u vezu slikarsko i filmsko platno. U njegovim fotografijama je puno likovnosti."

» "Veoma mi se sviđaju fotografije ako uopšte

mogu sad da dam ocenu na osnovu prvog utiska. Inače, obožavam velike formate, pa mi se dopada mogućnost da stalno proučavam detalje na fotografiji."

» "I pored ovakvog meteža i ovolikog broja posetilaca, ne može da vam promakne energija koju nose Vendersove fotografije. Ono što ja doživljavam, posmatrajući ih, jeste spor protok vremena, ponavljanje... Treba posetiti ovu izložbu više puta da bi se zaista osetila istinska atmosfera na njegovim fotografijama."

PRIPREMILA TIJANA ĐINĐIĆ

KONKURSI

**MEĐUNARODNO
TAKMIČENJE FOTOGRAFIJE**

U ORGANIZACIJI L'ARTISTICA SAVIGLIANO I

GRUPPO FOTOGRAFICO ALBESE BFI

Tema: "Okruženje i ljudi u mom

regionu"

Rok za slanje: 31. 5. 2006.

Nagrade: prva nagrada iznosi 500,

druga 300 i treća 200 evra.

Participacija iznosi 5 evra po autoru.

Svaki autor može poslati najviše

šest kolor dija pozitiviva, propisno

obežerenih i spakovanih zajedno s

formularom na adresu:

CONCORSO FOTOGRAFICO

presso L'Artistica Savigliano

Via Togliatti 44

12038 Savigliano (Cuneo) – Italy

Takođe, primaju se i digitalne foto-

grafije na CD-u ili DVD-u, propisno

obežerene u elektronskoj formi.

Format JPEG, veličina 1.024 piksela

duža strana i rezolucija od 300 dpi.

Prva nagrada iznosi 1.000 evra,

druga 500, a treća 300 evra.

Više informacija na:

matteo@lartisavi.it

**THE LONDON SALON
OF PHOTO**

DEVEDESET PETI SALON UMETNIČKE

FOTOGRAFIJE 2006

Tema: slobodna

Rok: 2. 5. 2006.

Format: najviše četiri rada, formata

do 40x50 cm. Pravilno popunjenu

prijavu s propisno obežerenim rado-

vima i participacijom od 19 evra slati

na adresu:

The London Salon of Photography

PO Box 12382

36 Bructon Avenue

SOLIHULL B91 9AL

England, UK

Više informacija na:

www.londonsalon.org

**"PEJZAŽ PLANINE" – NOWY
TARG 2006 – POLAND**

JAN SUNDERLAND

XXVI TAKMIČENJE U FOTOGRAFIJI

Tema: "Planinski motivi"

Rok za slanje: 5. 5. 2006.

Najviše deset radova, maksimalnog

formata 24x30 cm.

Pravilno potpisane i upakovane rado-

ve s uplatom participacije od 20

američkih dolara na račun slati na

adresu: Miejski Ośrodek Kultury, Al.

Tysiadcęcia 37, 34-400 Nowy Targ

POLAND

Više informacija na:

www.mok.nowyartarg.pl

e-adresa: moknowyartarg@pocz

APRIL, MAJ

BEOGRAD

ARTGET, KULTURNI CENTAR BEOGRADA – TRG REPUBLIKE 5/1

14. 4 – 3. 5. Benjamin Beker. Ovom izložbom počinje nova izlagačka sezona s umetničkim direktorom Milanom Aleksićem
6 – 14. 5. arhitekta

19. 5 – 7. 6. Uroš Mitrović

FRANCUSKI KULTURNI CENTAR – KNEZ MIHAILOVA 31

8 – 27. 5. Dušan Novaković. Poslednji Jermeni/Les Derniers Arameens. Serija dokumentarnih fotografija o Jermenima, prvim hrišćanima. Fotografije su nastale 2001. godine prilikom autorovog boravka u Turskoj i Siriji

GALERIJA CIRKUS, STUDENTSKI KULTURNI CENTAR

10 – 17. 4. Sanja Garić. "Noć fetiša". Kroz seriju fotografija autorka preispituje fetišizam s namerom da ukaže da fetiš može da bude sve, svaki deo tela, predmet, situacija i da sve zavisi od posmatrača.

17 – 22. 4. Design Week

25. 4 – 5. 5. Dejan Mitrović. Izložba fotografija snimljenih mobilnim telefonom. Autor je uradio seriju fotografija s prikazima trenutaka iz njegovog života, susrete s prijateljima i poglede na realnost oko njega.

GALERIJA OZON, ANDRIĆEV VENAC 12

13 – 18. 4. Jean Baptiste Sauvage. Na izložbi će pored serije fotografija biti predstavljeni printovi kao i video radovi. Radovi francuskog umetnika baziraju se na site specific intervencijama koje su predmet njegovih fotografija.

NOVI SAD

GALERIJA FKVSU – PASICEVA 34

31. 3. – 11. 4. Saša Rašković, "Zlatibor"
12 – 25. 4. Jovan Vajdl, "Kolekcija"
26. 4. – 11. 5. Smiljana Hadžić, fotografije

NIŠ

GALERIJA FON NIŠ – SVETÓZARA SLAKOVIĆA 74

4 – 11. 4. Izložba fotografija sa Prve međunarodne foto-kolonije Siveo 2005

18 – 28. 4. Izložba polaznika škole fotografije

GALERIJA NISKOG KULTURNOG CENTRA – ŽORANA BINIČIĆA 37

18 – 28. 4. Izložba brazilske fotografije

EKOLOŠKA ISTINA 2006, ZAJEČAR

Tema: "Ekologija"

Maksimalno šest radova na foto-materijalu, formata do do 30x45 cm, maksimalne debljine 1 mm.

Na poledini moraju biti napisani sledeći podaci: naslov rada, ime i prezime autora i adresa.

Prijem radova do 29. 4. 2006.

Izložba u Zaječaru: 5. 6. 2006.

Fotografije poslati na adresu:

Foto-kino klub "Timok"

D. Popovića Mitketa 10, 19000 Zaječar, kontakt: Raša Milojević

065-2424202

Umetnost i fotografija

ART & PHOTOGRAPHY, 14. 2 – 15. 3. 2006. NEW MOMENT GALERIJA IDEJA, BEOGRAD

Na izložbi prodajnog karaktera predstavljena je jedinstvena kolekcija originalnih dela nekih od najpoznatijih slikara i fotografa 20. i 21. veka. Pored grafika predstavnika modernizma i avangarde kao što su: Mark Šagal

(Marc Chagall), Vasilij Kandinski (Wassily Kandinsky), Juan Miro (Juan Miro), Endi Vorhol (Andy Warhol) i drugi, posetioci izložbe imali su priliku da pogledaju neke od fotografija čuvenih svetskih fotografa. Na prvom mestu izdvajaju se dve crno-bele fotografije malog formata: "Ringišpil gospodina Bareja" iz 1955. godine francuskog fotografa Robera Duanoa (Robert



WILLIAM WEGMAN

Doisneau) i "Telegrafske žice" Tine Modoti (Tina Modotti), zatim nekoliko modnih fotografija Žan-Lupa Sijefa (Jean-Loup Sieff), Helmuta Njutna (Helmut Newton) i Ralfa Gibsona (Ralph

Gibson), kao i fotografije Vilijama Vigmána (William Wegman) i vodećih pripadnika mlade generacije među kojima su Greg Gorman (Grieg Gorman), Nan Goldin (Nan Goldin), Sem Tejlor Vud (Sam Taylor Wood). Izložba je propraćena i specijalnim izdanjem New Moment magazina s reprodukcijama izloženih radova i esejem o odnosu umetnosti i fotografije.

J. MATIĆ

German Vita – Deutsche Vita

STEFAN MOSES, 9 – 22. 3. 2006. GALERIJA ARTGET, BEOGRAD

Nemci i njihov način života glavna su tema Štefana Mozesa, jednog od najznačajnijih autora savremene nemačke fotografije. Na izložbi je predstavljena serija crno-belih portretnih fotografija različitih predstavnika nemačkog društva. Od šezdesetih godina prošlog veka Mozes fotografiše umetnike, političare, filozofe, književnike, fabričke radnike, igrače, omladinu, čuvare parkinga, otpravnice tramvaja i druge. Sudeći po izloženim fotografijama, Štefan Mozes jedan je od onih umetnika koji uspevaju ne samo da uspostave dijalog s portretisanima već i da na autentičan način prikažu suštinu njegovog unutrašnjeg bića. Od portreta nemačkih intelektualaca snimljenih u šumi ili ispred ogledala, preko političara u opuštenu atmosferu do fotografija radnica u fabrici za konzerviranje ribe, služeći se fotografskim jezikom Mozes je

napisao savremenu istoriju nemačkog društva u kojoj je svakom pojedincu nezavisno od njegovog socijalnog staleža dao značajno mesto. Fotografsku karijeru Štefan Mozes započeo je kao pozorišni fotograf u Narodnom pozorištu u Vajmaru. Šezdesetih godina, pored rada na dugoročnom projektu o Nemicima, Mozes radi reportaže za Stern, Die Zeit i Spiegel, kao i za foto-agenciju "Magnum". Autor je više knjiga, među kojima su: "Oktoberfest", "Manuelno", "Nemci", "Minhen", "Transsibirska železnica".

J. MATIĆ



Žene Indije

MILENA ANĐELA MIŠIĆ, 8 – 20. 3. 2006. GALERIJA HART, BEOGRAD

Kada pogledate fotografije shvatite da nose dah dalekog istoka. Kada saznate da je taj dah bio prvi koji je na rođenju udahnula Andela shvatite šta je konstantno vuče ka toj dalekoj i mističnoj zemlji. Na svom proputovanju kroz Radžastan, jednu od saveznih država Indije, objektivom a iznad svega okom profesionalnog reportera Andela nam je prenela vrelinu peščanih dina i vatromet boja karakterističnih za ovu ogromnu i mnogoljudnu zemlju. I baš ta brojnost i raznolikost ljudi i njihovih lica dominiraju fotografijama. Zaustavljeni u pokretu, ljudi i njihova tužna ili nasmejana lica prenose nam emocije i čudan sjaj nama malo poznatog naroda.

Anima – animus

DRAGAN MARJANOVIĆ, 3. 4. 2006. GALERIJA CIRKUS, BEOGRAD

Trideset crno-belih fotografija sačinjavaju prvu samostalnu izložbu kojom je autor preneo svoje viđenje ženskog akta – nezaobilazne teme u umetnosti uopšte. Igra svetla i senki na ženskom telu dodatno je potencirana mekoćom koja pojedine fotografije približava likovnim umetnostima kao što je akvarel.



Za fotografiju 2,9 miliona dolara

AUKCIJSKI REKORD U SOTHEBY'S

U aukcijskoj kući Sotheby's u Njujorku, u februaru, postignuta je do sada najveća cena za jednu fotografiju – neverovatnih 2,9 miliona dolara, više nego duplo od prethodnog rekorda! U pitanju je fotografija čuvenog američkog fotografa piktorijaliste Edwarda Steichena pod nazivom "The Pond-Moonlight", snimljena u Njujorku 1904. godine. Ova fotografija veličine 41x48 cm prikazuje izlazak meseca u šumi čija svetlost prolazi kroz

drveće i odslikava se u vodi. Postoje još samo dve kopije ove fotografije i jedna se nalazi u kolekciji Metropolitan muzeja umetnosti koji je i ponudio fotografiju na prodaju.

Sve svetske medijske kuće ocenile su ovaj događaj kao istorijski momenat u fotografiji jer joj donosi sasvim nov status u istoriji umetnosti i skoro da je potpuno izjednačava sa slikarstvom, koje je sve doskoro bilo neprikosnoveno na tržištu umetničkih dela.



Rac Tibor

1. 1 – 1. 3. 2006. ZRENJANIN

U popularnom zrenjaninskom pozorišnom klubu "Zeleno zvono" fotograf Rac Tibor po sedmi put se predstavio sa 17 crno-belih fotografija velikog formata. Odličnom prijemu i uspehu ove izložbe pored impresivnih formata u digital printu doprinela je i pažljivo odabrana kolekcija modnih i erotskih fotografija koje se nizu od sofisticiranih portreta do krajnje eksplicitnih prikaza najintimnijih delova ženskog tela fotografisanih sa prepariranim životinjama.



Valjevski fotografi

17. FEBRUAR 2006. GALERIJA "34" OMLADINSKI CENTAR "VALJEVO"

Foto-kino klub "Valjevo" osnovan je 1950. godine. Od tada je veliki broj fotografa svoja prva znanja stekao u njemu. Na ovoj izložbi, posle kraćeg fotografskog zatišja, predstavljeni su radovi najnovije generacije valjevskih fotografa. Na osamdeset prikazanih fotografija 37 autora publika je mogla da vidi gde je sve stiglo radoznalo oko, kao i objektiv valjevskih fotografa.



Raša Milojević

21. 3 – 6. 4. 2006. GALERIJA NARODNOG MUZEJA ZAJEČAR

Boje otrova mogu biti magične i blagotvorne poput boja magme i pra-materije na koje naliče, da svetlost iskri iz mrtve vode, da blistanje boja i svetla raduje. Ova rečenica iz teksta književnika Tomislava Mijovića pravi je uvod u, po mnogo čemu a prvenstveno po dobrim fotografijama i katalogu, izuzetno zanimljivu sedamnaestu po redu samostalnu izložbu fotografija "Boje i odsjaji" autora Radojce Raše Milojevića koja je privukla pažnju publike u Zaječaru. Izloženo je 30 fotografija veličine 45x60 cm. Izložba se iz Zaječara seli u Leskovac, Niš, Požarevac, Požegu...



Eko-foto 2006

21 – 28. 3. 2006. CENTAR ZA FOTO-TALENTE, BEOGRAD

Centar za foto-talente obeležio je dan proleća, a ujedno i 45 godina Pokreta gorana Srbije, 21. mart – izložbom fotografija. Fotografije je pokazalo 15 autora – osam izlagača iz Centra i sedam članova Foto-kino saveza Srbije, istaknutih autora sa zvanjima KMF, MF i AFIAF. Svaki od autora predstavio se sa po četiri fotografije, od kojih je i nastala ova zajednička izložba pod nazivom "Eko-foto 2006". Izložba je postavljena u prostorijama Pokreta gorana Srbije i biće otvorena do 28. marta, nakon čega će, u zavisnosti od interesovanja goranskih organizacija, biti postavljena i u drugim gradovima širom Srbije. Izložbu fotografija otvorio je gradski sekretar za zaštitu čovekove sredine Branislav Božović.

B. MATIJAS

DRUGI MEĐUNARODNI SALON ROCK FOTOGRAFIJE "GITARIJADA 2006"

Tema: "Rock" (kultura muzike)
Primaju se crno-bele ili kolor fotografije. Maksimalan broj radova je četiri, a dimenzije između 20x30 cm i 30x45 cm. Fotografije mogu da budu kaširane na tankom kartonu čija debljina nije veća od 1 mm.
Prijem radova: 17. 6. 2006.
Izložba u Zaječaru: 1. 8. 2006.
Izložba u Knjaževcu: 22. 8. 2006.
Izložba u Nišu: 5. 9. 2006.
Pravilno potpisane fotografije zajedno s prijavom poslati na adresu: Foto-kino klub "Timok"
Raša Milojević, Dimitrija Popovića Mitketa 10, 19000 Zaječar Srbija i Crna Gora
Kontakt: Raša Milojević 065-2424202
ili elektronskom poštom na adresu: color202@ptt.yu, u formatu 200x300 mm u 300 dpi s adresom i podacima o autoru, zvanjem i e-adresom. Više informacija: www.fkss.org

CLUB PHOTO DE LA GACILLY 2006, FRANCUSKA

TREĆI FOTO-FESTIVAL PRIRODE I PEJZAŽA Samo za amatere
Teme: "Priroda" i "Pejzaž"
Rok za slanje: 20. 5. 2006.
Kategorije: digitalne kolor i crno-bele fotografije.
Format: 1.024 piksela veća strana; najviše četiri fotografije po kategoriji i autoru.
Propisno obeležene fajlove na CD-u s prijavom i participacijom od 8 evra poslati na adresu: PHOTO CLUB LA GACILLY PO Box 41 56200 LA GACILLY
Više informacija na: www.clubphotolagacilly.com

FOTOFORUM 2006, RUŽOMBEROK, SLOVAČKA

Tema: slobodna
Tip konkursa: crno-bele i kolor fotografije
Rok za slanje: 8. 7. 2006.
Propozicije: četiri crno-bele i četiri kolor fotografije, veličine 30x40 cm. Propisno obeležene fotografije slati zajedno s participacijom od 10 evra, tj. za obe kategorije 15 evra.
Više informacija na: fotoforum@post.sk
http://www.entryformsfiap.net/2006/2006_069.zip

**DRUGO BIJENALE
KRALJEVAČKE
UMETNOSTI**

23. 2 – 31. 3. 2006. KRALJEVO

U Narodnom muzeju u Kraljevu otvoreno je Drugo bijenale kraljevačke umetnosti. Iako u nazivu sadrži determinantu koja ga prostorno određuje, na osnovu izloženih radova stiže se uvid u dešavanja na čitavoj domaćoj sceni. Ono što je posebno zanimljivo jeste da je od 61 izloženog rada bilo 14 fotografija i da su upravo one odnele prvu i treću nagradu. Prva nagrada dodeljena je Draganu Pešiću za radove "Kanalizacija" i "Televizija", koji su se izdvojili snagom svoje pojave i inovativnim pristupom u korišćenju savremenih medija. Treća nagrada pripala je Srdanu Vuloviću za fotografiju "Hram", koja poseduje meditativnu atmosferu i harmonične odnose svetlosti i senke.

J. RASPOPOVIĆ

"2"21. 2 – 7. 3. 2006. DEJAN DROBNJAK,
GALERIJA CIRKUS, BEOGRAD

Fotografije koje čine ovu neobičnu izložbu nastale su u različitim vremenima i na različitim mestima – Los Angeles, Beograd, Sahara – ali sve imaju zajedničku temu: par. Dvoje ljubavnika, dvoje prijatelja, dva drveta navode posmatrača na povratak iz usamljenosti i svojim savršenim odnosom s okolinom podsećaju na društvenost kao jednu od najvažnijih ljudskih osobina. Autor izložbe je multimedijalni umetnik Dejan Drobniak. Diplomirao je komunikologiju i elektronske medije na Marquette univerzitetu u Americi. Na fotografijama koje su bile izložene u SKC-u mogao se videti dokumentaristički pristup gde bez preteranog nameštanja a s puno tolerancije autor subjekte posmatra u njihovom prirodnom okruženju.

S. Đ. ČELEBON

ZDRAVKO SIMIJONOVIĆ

23. 2 – 15. 3. 2006. KLUB "21", PANČEVO

Izložbom "Šetnja kroz rafineriju" pančevačkoj publici predstavio se Zdravko Simijonović, fotograf kluba "Ponjavica" iz Banatskog Brestovca. Na trideset fotografija autor je pokazao motive snimljene unutar prostora rafinerije u kojoj inače radi, a koji su dodatno zanimljivi jer su obično nedostupni većini fotografa.

Klub ponovo radi

OBNOVLJEN FOTO-KLUB BEOGRAD

Posle dužeg perioda neaktivnosti, Foto-klub "Beograd" održao je krajem decembra skupštinu na kojoj je izabrana nova uprava. U međuvremenu, klub je u znatnom broju obnovio članstvo. U odnosu na dosadašnji odziv, realno je pretpostaviti da će to biti najmasovnija organizacija ove vrste u Srbiji – kao što je ranije bila! Predsednik kluba je Tomislav Peternek a upravni odbor kluba čine, osim predsednika: Goran Malić, Vlada Milinković, Milena Anđela Mišić i Dušan Krivec. Na prvim ovogodišnjim izložbama pod patronatom FKSS: međunarodnoj izložbi minijatura, izložbi na temu "Žena" u Novom Sadu i izložbi u organizaciji Opštine Novi Beograd, članovi kluba ostvarili su značajno učešće i uspeh osvajanjem nagrada i pohvala.

Sedište kluba nalazi se u prostorijama Kluba tehnike Vračara, Novopazarska 52 (Sime Miloševića 52). kontakt: tel. 063/358-039 i e-pošta: vminfoline@beotel.yu

Kroz kratak intervju Vlada Milinković, podpredsednik Foto-kluba "Beograd" pokušao je da predstavi ciljeve i program obnovljenog kluba.

Koji je bio motiv ponovnog pokretanja kluba?

Kao inicijator oživljavanja kluba, nisam samo imao nameru da zajedno sa nekolicinom članova pokrenem klub, a da sve drugo ostane po starom. To bi kratko trajalo. Ukratko, klub vidim kao jedan novi-stari oblik društva fotografa i ljubitelja fotografije (fotografske kulture); društva kome će pečat davati aktuelno članstvo u skladu sa svojim modernim htenjima i svešču o vrednostima tradicije. Dakle, motiv je: narasla potreba da se zadovolje nova htenja na dobrim osnovama. U ovom trenutku klubu je pristupilo preko četrdeset članova.

Kome je klub namenjen?

Svima onima koji imaju potrebu da se slobodno, bez prethodno utvrđenog zadatka i ograničenja



iskazuju stvarajući svoje fotografije; znači profesionalcima i onima koji to nisu (kako o tome inače, volim da kažem). Ako se pritom ima na umu porast vizuelno pismenih i obrazovanih mladih ljudi kojima je interakcija posebno potrebna, onda se vidi da klubovi imaju ozbiljnu "ciljnu grupu".

Šta bi bila njegova glavna aktivnost?

Klub bi trebalo da podržava osmišljena izlaganja (dinamičnih, promenljivih) grupa autora, kako u etabliranim, tako i u alternativnim prostorima; da se ne insistira na izložbama-smotrama fotografija (svih) članova; da svojim projektima konkuriše za izlaganje po raznim galerijama; da ne zanemaruje izložbe FKSS i FIAP-a, ali da izbegava izvestan pežorativni vid takmičarskog duha.

Šta je po Vama specifičnost obnovljenog Foto-kluba "Beograd"?

Otvorenost! Znamo da među najeminentnijim i neosporanim fotografima u Srbiji, ima onih koji su svojoj (inicijalnu) afirmaciju stekli kroz klubove i izložbe FKSS, i onih koji su svoju reputaciju stekli mimo njih. Neka i nadalje ostanu obe mogućnosti, ali neka bude makar još i ova: da fotograf može biti članom kluba, da pritom ne mora imati bodove i zvanja, a da se može nadati afirmaciji na ukupnoj fotografskoj sceni. To mu mogu omogućiti izložbe o kojima je bilo reči. Takav, otvoren pristup ne rasteruje članstvo, uklanja ogradu između fotografa kluba i fotografa koji nisu klupski organizovani, a klubu obezbeđuje opstanak. Nema sumnje, Foto-klub "Beograd" uskoro će doživeti svoju 70-tu godišnjicu, a da bi doživeo i stotu, njegovi članovi trebalo bi da gaje poštovanje prema svojoj tradiciji, aktivan odnos prema sadašnjosti i da imaju viziju budućnosti.

Otvaranje foto-galerije u Nišu

23. MART 2006, NIŠ

Foto-klub "FON" već deset godina izgrađuje i neguje fotografsku umetnost i afirmiše stvaraoce u ovoj oblasti. Aktivnost "FON-a" doprinela je da klub već tri godine zaredom bude nosilac titule najuspešnijeg u zemlji, a kruna desetogodišnjeg rada jeste otvaranje Foto-galerije. Prostor u samom centru Niša gde je Galerija smeštena nesebično je ustupio na korišćenje član Kluba Čedomir Zivanović. To će biti mesto za afirmaciju mladih fotografa, kao i prostor za tribine, predavanja, projekcije... Galerija je

**KNJIGE**

PRIPREMILA: JELENA MATIĆ

Wolfgang Tilmans, Minoru Shimizu**WOLFGANG TILMAN
(Wolfgang Tilmans –
Truth study center)**

/izdavač: TASCHEN, 2005. /jezik: ENGLJSKI, FRANCUSKI I NEMAČKI. /format: 22,5 X 30 CM, 220 STRANA, OKO 60 CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA I 143 KOLOR FOTOGRAFIJE. /povez: MEK. /cena: 1.877 DINARA. /mesto prodaje: KNJIŽARA "MAMUT"

Knjiga je treće Tašenovo izdanje posvećeno Wolfgangu Tilmanu, dobitniku prestižne Tarnerove nagrade i jednom od najpoznatijih savremenih nemačkih i svetskih fotografa. Pored poznatih ciklusa fotografija (portreti, aktovi, astronomski snimci planete Venere, scene svakidašnjice), u knjizi su predstavljena najnovija, manje poznata fotografska ostvarenja (mrtve prirode i apstraktni radovi). Predgovor za knjigu, kao i odabir fotografija, uradio je sâm Tilmans. Na kraju monografije nalaze se: tekst o stvaralaštvu ovog umetnika, kratki biografski podaci, pregled njegovih samostalnih i grupnih izložbi i novinskih intervjuva.

**Paul Wombell, Simon Barnes
SPORTSCAPE
EVOLUCIJA SPORTSKE
FOTOGRAFIJE****(Sportscape – The Evolution of
Sports Photography)**

/izdavač: PHAIDON, 2000. /jezik: ENGLJSKI. /format: 29 X 25 CM, 352 STRANE, OKO 400 KOLOR I CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA. /povez: TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM. /cena: 3.235 DINARA. /mesto prodaje: KNJIŽARA "PLATO XL"



Kvalitetnog sadržaja i štampe, knjiga predstavlja svojevrsan pregled istorijskog i tehničkog razvoja sportske fotografije. U saradnji s fotografskom agencijom "Allsport" i "Hullton/Getty", direktor fotografske galerije u

Londonu Pol Vombel odabrao je najbolje fotografije od 1900. do 2000. godine. Podjednaka pažnja posvećena je, kako profesionalnim fotografima, tako i amaterima ove oblasti. Pored uvodnog, knjiga sadrži pet glavnih poglavlja: 1900–1920 Endurance, 1920–1940 Enthusiasm, 1940–1960 Illumination, 1960–1980 Politics i 1980–2000 Spectacle. Svako poglavlje praćeno je kraćim tekstom o razvoju sporta i fotografije, čiji je autor Simon Barnes, sportski novinar listova The Times i Spectator.

**Jean-Claude Gautrand
VILI RONI
(Willy Ronis)**

/izdavač: TASCHEN, 2005. /jezik: ENGLJSKI, FRANCUSKI I NEMAČKI. /format: 23,1 X 28,9 CM, 192 STRANE, 169 CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA. /povez: TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM. /cena: 1.877 DINARA. /mesto prodaje: KNJIŽARA "MAMUT"

Poput Anrija Kartije-Bresona (Henri Cartier-Bresson), Robera Duanoa (Robert Doisneau), Vili Roni predstavlja jednu od ključnih figura francuske fotografije 20 veka. Dobar deo života Roni je, kao Breson i Duano, posvetio fotografisanju Pariza. Okom vrsnog posmatrača beležio je svakidašnje situacije, istorijske događaje, ulice i Parižane, poznate umetnike svoga vremena. Autor ranije predstavljane monografije "Brassai" Žan-Pol Gotran potrudio se da, pored uvodnog eseja pod nazivom "Stolen Moments" o životu i radu ovog fotografa, u knjizi budu zastupljene njegove najbolje fotografije. Sve fotografije podeljene su na pet celina: Before the War 1926-40, Paris Baulieue, France, Elsewhere i Portraits-Nudes. Na kraju monografije nalazi se sažeta biografija ovog fotografa. Treba pomenuti da je i sâm Vili Roni učestvovao u izradi ove knjige.

**John Freeman
OSVETLJENJE KOD
FOTOGRAFIJE ENTERIJERA
(Lighting For Interiors
Photography)**

/izdavač: ROTOVISION, 2002. /jezik: ENGLJSKI. /format: 22,8 X 27,5, 160 STRANA, OKO 120 KOLOR FOTOGRAFIJA I 60 CRTEŽA. /povez: MEK. /cena: 2.035 DINARA. /mesto prodaje: KNJIŽARA "PLATO XL"



Knjiga pripada RotoVision seriji "Lighting" i za sada je njeno jedino izdanje koje se može pronaći u našim knjižarama. Namenjena je uglavnom profesionalcima i iskusnijim amaterima. Glavni cilj autora bio je da kroz nekoliko poglavlja ponudi nekoliko više-manje poznatih praktičnih saveta i informacija u vezi s tipovima i upotrebom svetla u fotografiji enterijera. Kao i kod većine knjiga ovog tipa, prva poglavlja posvećena su kratkim upoznavanjima s neophodnom fotografskom opremom, u ovom slučaju pored fotoaparata to su različiti tipovi rasvete, svetlomera i bliceva, reflektora, filtara. Autor je objasnio funkcionisanje i snimanje enterijera pri različitim tipovima osvetljenja (dnevno, veštačko, kombinovano itd). Kratki biografski podaci, telefoni, adrese elektronske pošte i veb sajtova svih fotografa koji su svojim radovima doprineli u realizaciji knjige nalaze se u poslednjem poglavlju.

**Helmut Gernsheim
SAŽETA ISTORIJA
FOTOGRAFIJE
(A Concise History of
Photography)**

/izdavač: DOVER PUBLICATIONS, 1986. /jezik: ENGLJSKI. /format: 21,2 X 28,5 CM, 150 STRANA, 281 CRNO-BELA I 26 KOLOR FOTOGRAFIJA. /povez: MEK. /cena: 2.309 DINARA. /mesto prodaje: KNJIŽARA "MAMUT"

Pored činjenice da je od 1986. godine kada se pojavilo treće, prošireno izdanje ove knjige, pa do danas objavljeno nekoliko zaista odličnih istorija fotografija sazetog tipa, ova knjiga se, sudeći po sadržaju, kao i tačnim podacima, ne može zanemariti. Namenjena je isključivo ljubiteljima fotografije radi sticanja opšteg znanja o njegovom istorijskom razvoju. Upravo zbog toga autor se usredsredio na razvoj fotografije u zemljama kao što su Francuska, Engleska, Nemačka i Amerika. Knjiga sadrži dva glavna poglavlja. U prvom je praćen tehnički razvoj fotografije, od vremena pre nastanka, preko otkrića dagerotipije, talbotipije i ostalih tehnika, do razvoja kolor fotografije zaključno sa sedamdesetim godinama 20. veka. Tematski i stilski razvoj fotografije od početka pa do kraja sedamdesetih godina 20. veka prikazani su u drugom poglavlju.

**Terry Hope
VODEĆI SVETSKI FOTOGRAFI
– DIVLJINE
(The World's Top Photographer
– Wildlife)**

/izdavač: ROTOVISION, 2004. /jezik: ENGLJSKI. /format: 25 X 25 CM, 176 STRANA, 162 KOLOR FOTOGRAFIJE. /povez: MEK. /cena: 1.525 DINARA. /mesto prodaje: KNJIŽARA "PLATO XL"

Najnovija knjiga Terija Hopa, autora ranije predstavljanih izdanja kao što su Aktovi (Nudes), na sajtu izdavačke kuće RotoVision nalazi se među bestsellerima. Ovoga puta Teri Hop odlučio je da na jednom mestu predstavi četrdeset najpoznatijih svetskih fotografa divljine. Među fotografima čija se imena nalaze u knjizi, dovoljno je pomenuti Fransa Lantinga (Frans Lanting), autora čuvene fotomonografije "Oči u oči" (Eye to Eye), zatim Art Volfa (Art Wolfe), Džona Brakenberija (John Brackenberry) i Stiva Bluma (Steve Bloom). Teri Hopp je svakom fotografu posvetio po četiri strane na kojima se nalazi nekoliko najboljih fotografija, tekst o samom fotografu i njegovo iskustvo u vezi sa snimanjem divljeg sveta. Ispod svake fotografije zabeleženi su osnovni podaci o tipu fotoaparata, filmu, objektivu i ekspoziciji.



ARHIVIRANJE DIGITALNIH FOTOGRAFIJA

Bojite li se budućnosti?

DA LI STE SVESNI DA OSMEHE VAŠE DECE, OMILJENU MUZIKU I FILMOVE PREDSTAVLJAJU SAMO BEZBROJNE KOMBINACIJE NULE I JEDINICE? NEMA VIŠE STAROG DOBROG NEGATIVA I KUTIJE ZA CIPELE PUNE FOTOGRAFIJA KOJE SU ODUVEK PREDSTAVLJALE NASUMIČAN, ALI I ZA SVE NAS VEOMA SENTIMENTALAN PRESEK NAŠE PROŠLOSTI, NAŠIH ŽIVOTA. MATEMATIKA JE PRELEPA NAUKA, ALI DA LI NAS ONA TERA DA EMOTIVNI STAV PROMENIMO U PRAGMATIČAN I OZBILJNO SE POZABAVIMO NAŠOM NOVOM, DIGITALNOM REALNOŠĆU, DA NE KAŽEM BUDUĆNOŠĆU KOJA ĆE KOLIKO SUTRA POSTATI NAŠA PROŠLOST

V erujem da su mnogi od vas shvatili da će sadašnja generacija dece biti prva koja neće imati skoro nijednu fotografiju s filma. Zato će imati hiljade i hiljade digitalnih fotografija, ali, nažalost, uglavnom virtuelnih, jer svi i dalje pasionirano fotografisemo našim digitalnim igračkama, ali retko to prenesemo na opipljivi materijal. Uvek nam se čini da ima vremena za pravljenje fotografija – pa to je barem lako jer uvek su sve fotografije tu, u računaru. Ali njihov ogroman broj i naša želja da ih prvo malo "doteramo" u Photoshopu odlažu ovaj zadatak u nedogled. Naravno, ovo pišem iz sopstvenog iskustva: imam ćerku od deset meseci i nekoliko stotina njenih fotografija a samo jedanput sam odnela CD u laboratoriju i izradila fotografije. Pretpostavljate da su i tih pedesetak tada izrađenih fotografija razgrabile babe, dede, tetke, ujne, stričevi... i da je meni ostalo samo pet-šest. E sad, to što se sve fotografije nalaze na sigurnom mestu, tj. na hard-disku našeg računara, vrlo je diskutabilna stvar. Pa narezali smo ih na CD ili DVD – reći ćete svi. Pa jeste, i ja sam, ali kolika je trajnost tih zapisa? Što bi mnogi rekli – bog zna! Jedno su savršeni laboratorijski testovi u kojima sve traje sto godina, a drugo je praksa. Za klasičnu fotografiju možemo da tvrdimo da je dugovečna jer njena istorija traje više od 150 godina, a kompaktdiskove masovno koristimo tek nekih deset godina. Da li vam se desilo da

posle nekoliko godina ne možete da "pročitete" neki CD? E, pa meni jeste i to je ozbiljno dovelo u pitanje moje poverenje prema tom mediju. I, šta sad?! Pa odgovor nije tako jednostavan jer nije ni sigurno da jednostavno rešenje postoji. Naravno, ovaj problem daleko je od alarmantnog, ali treba se zamisliti nad njim i videti koje sve mogućnosti postoje.

LAŽ ILI PRETPOSTAVKA

Početkom devedesetih godina prošlog veka pojavom prvih kompaktdiskova proizvođači su tvrdili da je njihov vek trajanja od četrdeset do sto godina (u zavisnosti od proizvođača) i da se ne mogu fizički oštetiti, tj. ogrebat. Ta ista tvrdnja propratila je dolazak vrlo sličnog medija, toliko očekivanog DVD-a. Nažalost, praksa je već pokazala (iako je prošlo tek desetak godina) da su te brojke daleko premašile stvarnu situaciju. Situacija sa CD-om i nije tako strašna, ali DVD je mnogima doneo neprijatno iskustvo jer već posle dve-tri godine ne može da se pročita. Naravno, trajnost ovih medija zavisi od mnogo faktora: kvaliteta medija, brzine zapisa, kvaliteta uređaja koji obavlja zapis, rukovanja i čuvanja medija... Međutim, koliko nas se postara da svi ti uslovi budu zaista ispunjeni. I proizvođači medija i mi znamo da je neopisivo lako narezati bilo kakve podatke na CD ili DVD i to obilato koristimo i jedni i drugi. Oni da bi

pretvorili proizvodnju tih medija u jednu od najmasovnijih danas (i naravno, najprofitabilnijih), a mi da bi isto tako masovno kupovali i "arhivirali" sve što nam padne pod ruku (fotografije, muziku, filmove... do kojih je sada veoma lako doći preko Interneta). Zašto kažem "arhiviramo"? Pa zato što to naše masovno korišćenje CD-a uglavnom znači da kupujemo po sto ili više kompaktdiskova pakovanih na "štapic", koji naležu jedan na drugi, proizvođač je nepoznat ili ako je renomirano ime onda tako pakovani diskovi sigurno spadaju u njegovu najnižu klasu. Ne moram da naglašavam da narezane diske uglavnom i vratimo na taj "štapic" i tako ih čuvamo. Dakle, to su sve odlični uslovi da nam "operacija arhiviranje" ne uspe! Naravno, sve ovo važi i za DVD.

Poznato vam je da postoje specijalni kompaktdiskovi za arhiviranje koji tu reč nose i u svom nazivu. Najpoznatiji su Kodak Gold Ultima i FujiFilm PhotoDisc. Oba proizvođača garantuju sto godina trajnosti (ili popularno nazvano Life Time Warranty – doživotni vek trajanja, šta god to značilo jer nije precizirano čiji životni vek!), pod uslovom da se u potpunosti pridržavate uputstva za korišćenje i arhiviranje (možete ih pronaći na Internetu). Da li je to tačno značemo za sto godina, ko preživi pričaće, ali jedno je sigurno: pošto ovakvi CD-ovi ipak imaju neke

posebne karakteristike u samoj izradi i posebno su namenjeni arhiviranju (a iza njih stoje velika i cenjena imena iz sveta foto i digitalne industrije), treba im dati prednost nad jeftinim i lako dostupnim diskovima. Naravno, da stvar bude komplikovanija, ove medije kod nas ne možete baš svuda da kupite, ali kod uvoznika obe firme verovatno možete (evo jednog predloga: u centru Pančeva u običnoj radnji s baterijama možete kupiti CD i DVD ništa manje renomiranog proizvođača Ntec (bivši BASF), koji su takođe specijalno namenjeni arhiviranju). Iako ni ovi proizvodi nisu apsolutna garancija kvaliteta i trajnosti, ipak treba dati prednost posebno kreiranim i naravno znatno skupljim diskovima.

PREDLOGA UVEK DOSTA

Ovakve polemike česta su tema raznih foruma na Internetu i iskustva ljudi od neprocenjive su vrednosti. Takođe, i njihova razmišljanja. Naime, pitanje CD-a i njegove trajnosti polako postaje deplasirano i već se postavlja pitanje trajnosti i realne upotrebe uređaja koji te medije čita. Setite se beta kasete ili čak vinil ploča. Prve nikada nisu ni ušle u masovnu upotrebu i danas samo uz puno truda možete da nadete beta video-plejer, a vinil ploče smo do "juče" svi slušali, ali danas morate da izdvojite veoma mnogo para za gramofon jer je postao ekskluzivna alatka profesionalnih disk-džokeja (DJ), pa samim tim i ekskluzivna roba.

NIJE SVE TAKO CRNO

Dobro, dosta je bilo kuknjave! Hajde da vidimo šta sve možemo da uradimo da to tako ne bude. Živimo u dvadeset prvom veku, pa bi trebalo tako i da se ponašamo.

Jedna od najboljih mogućnosti svakako je čuvanje podataka (fotografija) na eksternom hard-disku koji će služiti samo toj svrsi. Dakle, ne na radnom hard-disku vašeg računara, već na zasebnom uređaju koji će biti vaša mala pokretna arhiva. To je, u stvari, pravljenje klasičnog "back-upa" koji je postao nezaobilazan deo naše virtuelne svakodnevice. Ove male "spravice" postale su dostupne skoro svima jer hard-disk od nekih 250 GB možete kupiti za oko 200 evra i manje. Vaše uspomene minimalno vrede toliko. Proizvođača eksternih hard-diskova je zaista mnogo, čak je i ponuda kod nas dosta dobra (eto lepe vesti), pa vi ne budite lenji i pretražite Internet ili protegnite noge do neke prodavnice računarske opreme. Zapamtite, nikako se ne preporučuje trajno arhiviranje na hard-disku vašeg računara jer je on integralni deo jednog sistema i njegova trajnost zavisi od mnogo faktora na koje ne možete da utičete. Setite se samo koliko puta vam je "pao" računar i da ste s teškom mukom povratili sve podatke (nadam se da jeste jer ima i onih nesrećnika koji to nisu uspjeli).



Lokacija: Carso - stenoviti odsek iznad Jadranskog mora (Trst, Italija).

performanse i perfekcija

jače, lakše, brže...

Gitzo vam predstavlja stativne izrađene od nove generacije karbonskih materijala - Karbon 6X. Nova i poboljšana konstrukcija je jača, lakša i mnogo otpornija od predhodnih. Karbon 6X se izrađuje kompleksnim, 3D procesom kojim se šest slojeva karbonskih vlakana spajaju u cev glatke i čvrste konstrukcije. Novi Anti-Rotation Leg (ALR) sistem omogućava jednostavno i brzo postavljanje stativa. Jednostavnim okretom svih spojnih prstenova odjednom noga stativa može biti izvučena u sekundi. Ovo, kao i mnogo drugih inovativnih rešenja koja karakterišu Gitzo karbonske stativne su najbolji dokaz zašto ih mnogi smatraju najboljim stativima na svetu.

Distributer za Srbiju i Crnu Goru:
REFOT B - Pčinjska 17, t.011 308-7004, f.011 446-0234, e. info@refot.com



www.gitzo.com





Oko CD-a i DVD-a stvar je jasna. Kupujte samo najkvalitetnije i držite se uputstva za korišćenje i skladištenje. Bolje da napravite dobru selekciju i "narežete" manji broj fotografija ili filmova nego da čuvate baš sve što ste ikada snimili. Tako ćete, finansijski gledano, izaći na isto. Budite već sada spremni da ćete jednog dana morati da prebacite sve te podatke na neki drugi medij kao što su i korisnici flopi-diska morali to da učine pojavom CD-a. Znači, bolje je imati manje materijala ali kvalitetnog. Time se rešavate pre svega mentalnog zakrčenja, a verujte i fizičkog jer tokom godina nije neobično da skupite nekoliko stotina, a možda i nekoliko hiljada diskova koje negde treba smestiti. Pa nećete valjda da pravite zasebnu sobu za njih!

Sve u svemu, ne možete tek tako da ih stavite u ili na nešto i gledate ili slušate! Zašto se tako nešto ne bi moglo desiti i sa CD i DVD čitačima?! Za možda već dvadeset ili trideset godina ta tehnologija može biti potpuno zastarela, spora i zamenjena. I gde ćemo onda da "čitamo" naše možda ipak preživle CD-ove? Već sada se srećemo sa sličnim problemom jer nove generacije rezača (i čitača) ne prepoznaju stare diskove iako su oni sasvim u redu. Nekompatibilnost medija i uređaja, nažalost, česta je pojava i suprotna našem dosadašnjem iskustvu da film možemo da "stavimo" u bilo koji povećavajući aparat ili mini-laboratoriju i izradimo fotografije. I tu se stvar potpuno



Možete biti "ultrasavremeni" i čuvati fotografije na nekom od servera na Internetu kao što je Streamload (<http://www.streamload.com>). Uz određenu proviziju koja je zaista simbolična (4,95 američkih dolara), u svako doba i na svakom mestu imate pristup svojim fotografijama, možete da ih šaljete svojim prijateljima ili da ih oni sami gledaju i preuzimaju samo ako im date vaš "user name" i "password". Sâh prostor za arhiviranje skoro da i nije ograničen, tj. teško da ćete ga popuniti, ali je "download" vaših i tuđih fotografija svakako ograničen i za njega važi staro pravilo: "Koliko para, toliko muzike!". Za 40 dolara godišnje vaše mogućnosti znatno se proširuju, što je i dalje veoma prihvatljivo za većinu korisnika. Doduše, brzina mu nije vrlina ali šta je tu je, a o njegovom trajanju ne vredi ni diskutovati. To je zaista jednako gledanju u staklenu kuglu.



Drugi predlog jeste da sve što mislite da je vredno od fotografija odštampate bilo u foto-laboratoriji bilo na inkdžet štampaču, naravno, na kvalitetnom arhivskom papiru. Te fotografije čuvajte u albumima s kartonskom podlogom, nemojte ih lepiti rastvorljivim lepkom, poželjno je da ih razdvaja paus-papir i da ih čuvate van domašaja vlage, ekstremnih temperatura ili bilo kakvog mogućeg fizičkog oštećenja. Znači, treba da radite sve ono što ste i do sada radili, ili bi trebalo ako do sada niste, kada su u pitanju fotografije izrađene s filma. Naravno, većina fotografija danas je izrađena u kolor tehnici koja, osim Cibahrom procesa koji skoro da više nije u upotrebi, nije u potpunosti razrađena (ukoliko ga uopšte ima) jer završni proces stabilizacije slike traje isuviše kratko da bi obezbedio trajnost slike. Zbog toga većina kolor fotografija iz naše mladosti deluje bleđunjavo i isprano, dok crno-bele izgledaju netaknuto.

komplikuje. Fantastičan napredak tehnologije, njena masovna dostupnost ima mnogo prednosti, ali njena nepredvidljivost je ogromna mana. Do sada smo živeli u svetu trajnih vrednosti i učili smo i razvijali se umnogome zahvaljujući tome što su mnoge informacije sačuvane tokom hiljada godina jer su zapisane i nacrane na kamenu, glini, keramici, papiru, platnu, svili, filmu... Iako nisu večni, ove materijale možemo nazvati trajnim, a to je proteklo vreme najbolje pokazalo.

Danas, sve informacije arhiviraju se elektronski i na magnetne trake. Naravno, istorijski važne informacije biće dostupne budućim pokolenjima,

ali na koji način ne znam, jer to daleko prevaziilazi moju obaveštenost. Ali šta će biti s nama, običnim smrtnicima i našim "zlata vrednim" informacijama kao što su porodične fotografije? Do sada, sve je bilo zabeleženo na fotografijama koje smo redovno izrađivali nakon svakog snimljenog filma. Ako ste ih pravilno čuvali i danas možete da napravite fotografiju s filma ili da se divite već izrađenoj fotografiji bez obzira na to što je nastala u vreme kada je vaš deda (ili možda još pradeda) bio mladić. Zbog toga neki entuzijasti na internet forumima predlažu da digitalne fajlove prebacite na crno-beli film, pa makar to značilo da ćete svaki kanal kolor

fotografije (RGB) morati da snimate na poseban film. Dakle, tri negativa za jedan snimak! Komplikovana i nadasve skupa operacija, da ne pominjem da je neizvodljiva kod nas. Mnogi predviđaju da će u budućnosti većina podataka biti arhivirana na Internetu, što možete da učinite već sada na nekom od mnogobrojnih servera specijalno namenjenih toj svrsi. Neki zalag za budućnost to sigurno jeste, ali koliko vas će poveriti svoje najdragocenije uspomene nekom nepoznatom licu, firmi koja postoji samo u virtuelnom svetu Interneta. Da li je Internet večan. U ovom obliku sigurno ne, ali razmena informacija postojaće uvek i to me ne brine. Naš

problem je mnogo "prizemniji" i kratkosežniji. Mi nismo sigurni da ćemo moći svojoj deci da pokažemo fotografije iz njihovog detinjstva jer uvek postoji opasnost da CD ili DVD na koji smo narezali fotografije s njihovog drugog rođendana više nikada ne možemo da "pročitamo".

AKO IMATE PREDLOG

Eto, nadam se da sam priču privela nekom kraju. Ona svakako nije zamišljena kao podučavanje šta da radite, već kao tema za razmišljanje jer problem je veoma aktuelan, a rešenja su pomalo klimava. Mene će ovo sigurno naterati da promenim svoj "ležerni" stav prema digitalnoj fotografiji ne zato što je ona bolja ili lošija od analogne već zato što je drugačija i zahteva da se i mi drugačije odnosimo prema njoj. Ako imate neke druge ideje i iskustva, slobodno ih napišite i pošaljite u redakciju, rado ćemo nastaviti raspravu na ovu temu jer, kako kaže stara izreka: "Koliko ljudi, toliko čudi!", a ja bih samo dodala: koliko ljudi, toliko ideja, a svaka dobra ideja vredna je da se подели s drugima. I, ne zaboravite, ova moja "razglabanja" o trajnosti sigurno ću moći da pokažem svojoj deci jer su odštampana u časopisu, a za ovaj fajl u mom računaru nisam sigurna da će doživeti ni sledeći mesec jer će ga zameniti neko drugo "mudrovanje". A ko zna, možda se ovaj broj časopisa razgrabi, pa neće ostati nikakvog traga! Navijam za to.

IVANA BREZOVAC

General Electric
vtech
Panasonic®
nippon



inCOM
www.incom-group.co.yu

+ 381 11 344 5 931
+ 381 11 344 5 932
+ 381 16 23 38 40
+ 381 16 23 38 41

World Press Photo 2005



WORLD PRESS PHOTO 2005
Finbarr O'Reilly, Kanada, Reuters,
"Majka i dete u urgentnom
centru za hranu",
Tahoa, Nigerija, 1 avgust

Tragične a ujedno i zadivljujuće fotografije koje svake godine možemo videti na tradicionalnoj izložbi novinske fotografije World Press Photo skoro da i ne zahtevaju ikakav tekst. Dovoljno su rečite svojim snažnim vizuelnim jezikom koji daleko prevazilazi potrebe novinske fotografije da informiše. One pogađaju ravno u srce, u dušu čoveka s jasnom namernom da pomere i promene našu svest o svetu koji nas okružuje.

Neko je davno rekao da je ljudska patnja, nažalost, "najslikovitija" (tj. najfotogeničnija), a ova tužna konstantacija još jednom se pokazala kao tačna.

Pobednička fotografija kanadskog fotografa Finbarr O'Reillya iz agencije "Reuters" prikazuje tragediju koja nemilosrdno hara Afrikom već dugi niz decenija – a to je glad. Ovoga puta velika suša zahvatila je Nigeriju zbog čega milioni ljudi gladuju. Da bi predočio sav užas koji glad sa sobom donosi, Finbarr O'Reilly izabrao je najpotresniji mogući prizor: "kost i koža" – ručica jednogodišnje devojčice prislonjena je na majčine usne kao da postoji nada da će u njenim ustima naći hranu. Predsednik žirija James Colton opisao je fotografiju sledećim rečima: "Ova fotografija proganjala me je od momenta kada sam je video. Ostala mi je u sećanju

World Press Photo 2005

[1] VESTI,
prva nagrada,
Uriel Sinai, Izrael,
za Getty Images,
"Evakuacija jevrejskih
naseljenika",
12 – 18 avgust

[2] BLIC VESTI,
treća nagrada,
Edmond Terakopian, UK,
Press Association,
"Preživeli bombaškog
napada u podzemlju
Londona", London, 7 jul

[3] LJUDI U VESTIMA,
prva nagrada,
Todd Heisler, USA,
Rocky Mountain, News/
Polaris Images,
"Ođavanje počasti
američkih vojnika: telo
poručnika James Catheya
stiže na aerodrom Reno"



iako sam pogledao hiljade i hiljade fotografija pristiglih na konkurs. Ona ima sve – lepotu, užas i očaj. Jednostavna je, elegantna i potresna".

Zapanjujući je i broj učesnika – 4.448 profesionalnih fotografa iz 122 države konkurisalo je sa 83.044 fotografije! Zanimljivo je da su sve fotografije bile u digitalnom obliku, što je uslovalo i nov način žiriranja – pomoću video-bima.

U Amsterdamu će biti prikazane tri izložbe: Godišnja izložba pobedničkih fotografija, Specijalna selekcija fotografija Finbarr O'Reillya i izložba dvanaest učesnika Joop Swart Masterclass radionice. Izložbe će trajati od 24. aprila do 18. juna 2006. Godišnja izložba pobedničkih fotografija običi će osamdeset i pet lokacija širom sveta – nadajmo se da neće zaobići našu zemlju.

I. BREZOVAC

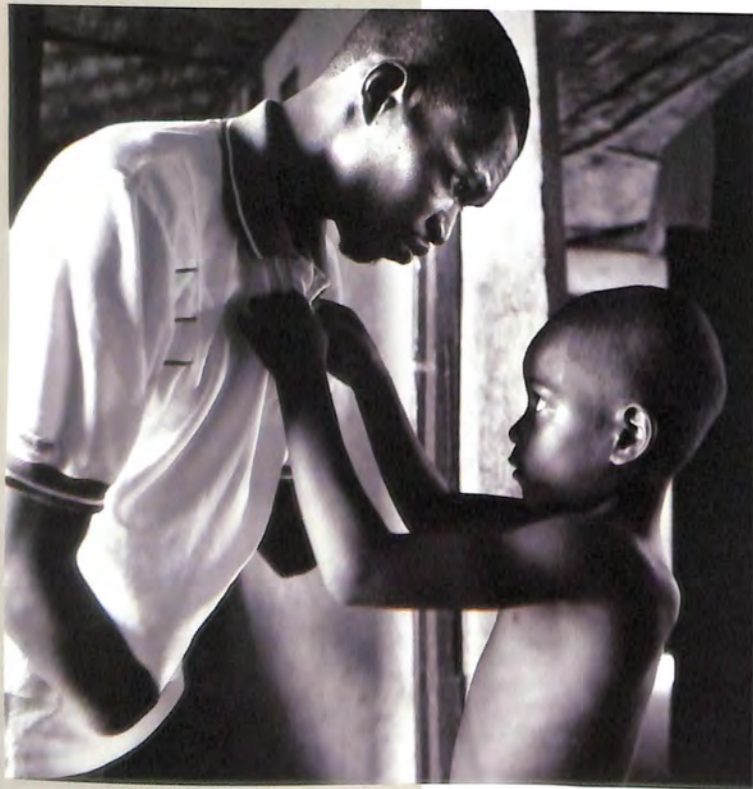


[4] SPORT REPORTAŽA, prva nagrada, Henry Agudelo, Kolumbija, *El Colombiano* "Borac s bikovima", Medellín



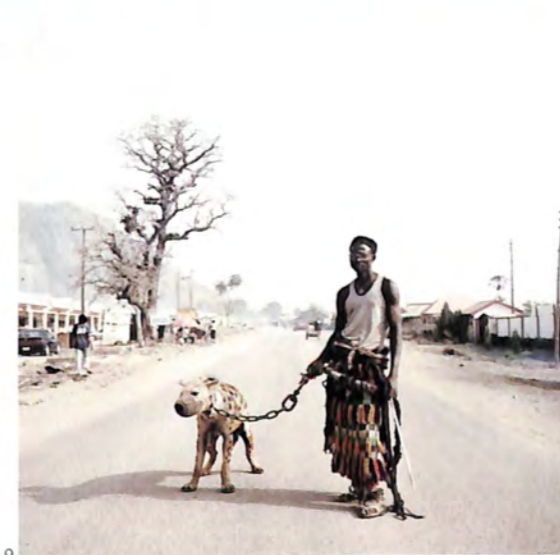
[5] SAVREMENE TEME, prva nagrada, Yannis Kontos, Grčka, *Polaris Images* "Dečak pomaže ocu da se obuče", Siera Leone

[6] PRIRODA, druga nagrada, Pål Hermansen, Norveška, za *Orion Forlag/Getty Images* "Polarni medved", Svalbard



[7] SVAKODNEVNI ŽIVOT, druga nagrada, Marcus Bleasdale, Irska, za *Human Rights Watch* "Ulična deca", Kinšasa, DR Kongo

World Press Photo 2005



[8] SPORT, prva nagrada, Donald Miralle, Jr., USA, *Getty Images*, Sportski portfolio, "Aaron Peirsol za vreme Santa Clara Gran Pri", 26 jun

[9] PORTRET, prva nagrada, Pieter Hugo, Severna Afrika, *Corbis* "Mallam Gahadima Ahamadu sa hijenom Jamis", Abija, Nigerija

[10] PORTRET - REPORTAŽA, druga nagrada, Martin Roemers, Holandija, *Hollandse Hoogte/Laif Photos & Reportagen* "Veterani drugog svetskog rata"

[11] UMETNOST I ZABAVA, prva nagrada, Åsa Sjöström, Švedska "Baletska škola", Moldova





[1] YU PRESS PHOTO i nagrada VESTI REPORTAŽA, Goran Tomašević, Reuters, "Dečak posle zemljotresa u Pakistanu"

Yu Press Photo 2005

Iako se Yu Press Photo ne može pohvaliti odličnom organizacijom iza koje obično stoji mnogo para, on se, srećom, i dalje održava, a kvalitet fotografija na zavidnom je nivou za skromne uslove u kojima naši fotografi rade. Uostalom, to možete i sami da prosudite, dovoljno je da prelistate dve strane unapred i pogledate fotografije s konkursa World Press Photo i nećete primetiti nikakvu razliku – fotografije su pojednako dobre. Naravno, na stranicama našeg časopisa vidite samo jedan mali deo, a izložbu ste mogli ste da

pogledate u Galeriji "Artget" u kojoj je do 5. aprila bilo predstavljeno oko 170 fotografija. Kao što ste već čuli, izložbu je otvorio Boris Tadić, što celoj manifestaciji daje još veći značaj. To je zasluga ovogodišnjeg organizatora konkursa, Asocijacije medijskih fotografa NUNS-a, koja bi i narednih godina trebalo da bude organizator. Nadamo se da će uz pomoć države i sponzora uspeti da dovedu ovu najznačajniju manifestaciju u oblasti novinske fotografije kod nas na jedan viši nivo koji će privući još više autora i pridobiti više medijske pažnje.

Ovogodišnji Yu Press Photo obeležilo je ime Gorana Tomaševića iz Reutersa koji je dobio nagradu u oblasti Vesti – Reportaža a iz te serije je i fotografija koja je odnela titulu Yu Press Photo 2005. Fotografija prikazuje dečaka posle zemljotresa u Palestini. Iako je snimljena posle jednog određenog događaja, njena snaga leži upravo u univerzalnosti i simbolici koju nosi. Nažalost, početak 21. veka doneo je puno razaranja i patnje širom sveta, a ogromne oči deteta koje gledaju upitno u daljinu, u budućnost, jasno govore da je najstrašnije kada se sruši dečji svet, njihova nadanja, želje, snovi... Iako su vremena puna patnje iza nas, posledice ćemo osećati ne samo mi nego i naša deca, a ova fotografija nas upravo podseća na to da ne smemo da dozvolimo da više ikada imaju ovakav pogled u budućnost.

I. BREZOVAC



[2] PORTRET, nagrada, Emil Vaš, Evropa, "Prosvetljenje"

[3] LJUDI REPORTAŽA, nagrada, Aleksandar Golić, Večernje novosti, "Sahrana 4"

[4] SPORT, nagrada, Aleksandar Dimitrijević, Blic, "Nad"

Yu Press Photo 2005



5

[5] BLIC REPORTAŽA, nagrada, Srđan Ilić, Associated Press, "Poplave u Banatu"

[6] SVAKODNEVNI ŽIVOT, nagrada, Đorđe Jovanović, Tanjug

[7] PORTEK, nagrada, Zoran Petrović, slobodni fotograf, "Poziranje"

[8] PRIRODA I ŽIVOTNA OKOLINA, nagrada, Marko Đurica, Reuters, "Kokoška"



9

[9] VESTI REPORTAŽA, nagrada, Goran Tomašević, Reuters

[10] UMETNOST, nagrada, Zoran Petrović, slobodni fotograf, "Posetioci"

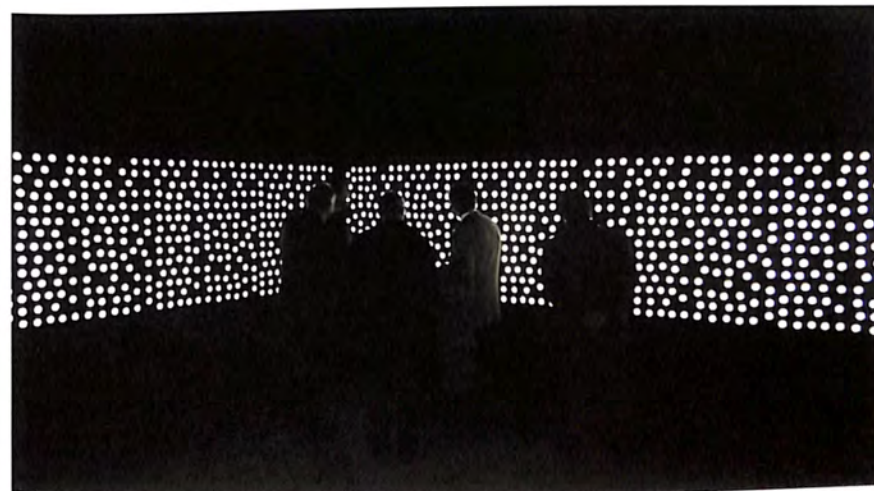
[11] PORTEK REPORTAŽA, nagrada, Miloš Bičanski, Getty Images, "Portret 2"

[12] ŽIVOT REPORTAŽA, nagrada, Aleksa Stanković, Večernje novosti, "Porodaj 2"

05



6



10



11



8



12

Snimanje dekorisanih staklenih predmeta

STAKLENI PREDMETI SE DEKORIŠU NA RAZNE NAČINE – OSLIKAVANJEM, MATIRANJEM, NAGRIZANJEM, BRUŠENJEM, GRAVIRANJEM I POLIRANJEM. SVAKI STAKLENI PREDMET OBRAĐEN NA OVE NAČINE SVOJEVRSTAN JE FOTOGRAFSKI PROBLEM



MR VLADIMIR ČERVENKA



OSVETLJAVANJE

Dekorirani stakleni predmeti ponašaju se dvojako, na primer, slika na staklu ponaša se kao "normalan predmet" koji, kao i svi neprozirni predmeti, zahteva "normalno" osvetljenje – prednjim ili bočnim svetlom. Ostatak rekvizite je od stakla koje moramo osvetliti na specifičan način kontrastom svetla.

Da bismo postigli odgovarajući rezultat, oslikane staklene predmete osvetljavamo kombinovano – staklo kontra a dekor prednjim svetlom. Tu nastaje problem jer svako prednje svetlo istovremeno je uzročnik refleksa na staklenoj površini. Zbog toga moramo da postavimo svetlosni izvor tako da osvetljava dekoraciju ne stvarajući refleks, ili da ti refleksi budu poželjni – u funkciji. Najgora moguća situacija jeste kada refleks prekriva staklenu površinu i dekoraciju, eliminišući pri tom njene detalje. Često će biti dovoljno ako dekoraciju osvetlimo odbijenim svetlom od refleksne površine odgovarajuće veličine i oblika postavljene ispred predmeta, a ukoliko to nije dovoljno, koristimo reflektore. Širokosnopni reflektori neće biti od koristi pošto imaju nedefinisiranu stopu i stvaraju mnoštvo nekontrolisanih refleksa. Pogodniji su difuzni reflektori koji daju meko svetlo ili spot reflektori koji omogućavaju regulaciju svetlosne stope.

IZBOR POZADINE

Prilikom izbora pozadine moramo da vodimo računa o tome koje boje su sadržane na dekoraciji. Na primer, ako koristimo belu pozadinu, a na

dekoraciji ima bele boje, postoji opasnost da se dekoracija slije s pozadinom. Sve zavisi od intenziteta prednjeg svetla koje osvetljava dekoraciju; ako je podjednak s intenzitetom osvetljenja pozadine, beli detalji dekoracije utapaju se u pozadinu, ako je slabijeg intenziteta, oni će biti reprodukovani u skali sivih tonova. Isto se događa i s crnim detaljima dekoracije na crnoj pozadini. Beli detalji dolaze do izražaja na crnoj pozadini, i obrnuto, crni detalji su izraženi na beloj pozadini. Zbog toga pozadinu biramo tako da ona ne sadrži bojene tonove koji sa nalaze na dekoraciji. Time izbegavamo mogućnost da se neki detalji dekoracije stope s pozadinom.

SNIMANJE PREDNJE I ZADNJE STRANE

Snimanje predmeta koji su oslikani samo na jednoj strani nije problematično, komplikacije nastaju kada se slika nalazi i na prednjoj i na zadnjoj strani predmeta ili kada je ceo stakleni predmet oslikan. Kako je stakleni predmet providan, preklapa se dekoracija s prednje i zadnje strane, nastaje zbrka usled mešanja dekoracija koje postaju nepregledne. Najjednostavniji način kontrole jeste pomoću dubinske oštine. Ako otvorimo blendu maksimalno (najmanji broj blende), dubinska oština svodi se na jednu ravan, tako da kada izoštrimo na prednju stranu staklenog predmeta, zadnja strana je neoštra, a samim tim i dekoracija. Ali postoji jedno "ali", naime, tako možemo postupiti samo ako je prednja

strana predmeta ravna. Ukoliko je ona zaobljena, bočne strane predmeta biće na većoj udaljenosti, a samim tim neoštre budući da se nalaze van ravni dubinske oštine. Treba napomenuti da u ovom slučaju, zbog velikog otvora blende, opada celokupna oština slike i da često nećemo uspeti da u potpunosti potisnemo dekoraciju na zadnjoj strani, već samo da je učinimo neoštom.

TRIKOVI U STUDIJU

Zato dekoraciju na zadnjoj strani moramo eliminisati na drugi način. Unutrašnjost staklene posude (flaša, čaša, vaza i dr.) možemo ispuniti obojenom plinskom ili tečnom materijom koja prekriva dekoraciju na zadnjoj strani predmeta. Boja ove materije i boja pozadine moraju biti iste. Na Zapadu možemo nabaviti specijalne materije namenjene u tu svrhu, a mi ćemo se poslužiti priličnim sredstvima. Ako snimamo na beloj pozadini, posudu možemo ispuniti dimom cigarete (ako se posuda može zaklopiti), razređenim mlekom ili temperom. Stepenom razblaženja tečnosti postizemo da se boja rastvora izjednači sa bojom pozadine. Kod crne pozadine u tu svrhu može da posluži crni tuš ili tempera. Jedan od uslova jeste da se bojena tečnost ne taloži na unutrašnjim zidovima staklene posude i da se može lako oprati kako se predmet ne bi trajno ošteto. Prilikom snimanja moramo da odaberemo ugao pod kojim površina tečnosti neće biti vidljiva, kao i da se na njoj ne pojave refleksi. U unutrašnjost staklenog predmeta možemo



Oslikana staklena flaša snimljena u kontrastu svetla; dekoracije na prednjoj i zadnjoj strani preklapaju se i stvaraju zbrku

Unutrašnjost flaše ispunjena je dimom od cigarete; dekoracija na zadnjoj strani je potisnuta, dok je na prednjoj došla do izražaja

Ista situacija, samo je prednja površina dodatno osvetljena difuznim reflektorom čije je svetlo istaklo i prosvetlilo dekoraciju

ubaciti izrezanu masku u obliku preseka posude od papira ili nekog drugog materijala odgovarajuće boje. Tu nastaje problem izjednačavanja tona maske s tonom pozadine, što možemo postići pažljivim korišćenjem bočnog svetla.

Kod tamnih pozadina u tu svrhu možemo koristiti masku izrezanu od sive filter folije. Kada koristimo pozadine drugih boja, postupamo na isti način korišćenjem rastvora odgovarajuće boje. Kod tamnih pozadina možemo da pribegnemo selektivnom osvetljavanju prednje i zadnje strane predmeta tako da prednju stranu osvetlimo odgovarajućim prednjim svetlom, dok zadnja strana ostaje neosvetljena. Naravno, to možemo postići samo savremenom sofisticiranom rasvetlom koja omogućava precizno regulisanje svetlosne stope – klasični širokosnopni reflektori u ovom slučaju neće nam biti od pomoći.

SVETLOSNI TUNEL

Ukoliko je oslikana cela površina staklenog predmeta, osvetljavanje kontrastom svetla postaje bespredmetno. U ovim slučajevima osvetljavamo predmet na klasičan način prednjim svetlom. Kontrastom svetla možemo koristiti da bismo istakli delove dekoracije koji propuštaju svetlo. Isto tako osvetljavamo predmete od neprovidnog stakla i onog koje ne propušta svetlo (kobaltno staklo i sl.), a ukoliko imamo problema s refleksima, pribegavamo korišćenju svetlosnog tunela. Metalizirane sjajne staklene predmete (pozlaćene, posrebrne i dr.) možemo snimiti isključivo u svetlosnom tunelu, na isti način kao i sve ostale sjajne predmete. Najviše problema imaćemo s predmetima koji su samo delimično metalizirani. Providni delovi takvih predmeta zahtevaju osvetljavanje kontrastom svetla, dok metalizirani – difuznim svetlom svetlosnog tunela. U takvim situacijama moramo opkoliti prednju stranu i bočne strane predmeta



Zlatna dekoracija na čaši u slobodnom prostoru osvetljena kontrastom svetla i prednjim difuznim svetlom. Dekoracija je samo na nekim mestima "zlatna" a ostatak reflektuje boje okolnih predmeta

Ista čaša snimljena u svetlosnom tunelu; dekoracija je zlatna i na njoj više nisu vidljivi refleksi okolnih predmeta

difuznim površinama, dok zadnju stranu osvetljavamo kontrastom svetla. Obojene masivne neprovidne ali svetlopropusne staklene predmete s debelim zidovima (zdele, slanci, pepeljare) osvetljavamo kombinovano – prednjim i kontra svetlom, a njihovim uzajamnim regulisanjem naglašavamo njihov oblik i boju.

IGRAJTE SE SA SVETLOM

Dekor može da ima osobine mlečne matirane ukrasne površine ili linije. Kada ih osvetlimo prednjim svetlom,

one će biti registrovane kao sive površine, a ako koristimo kontrastno svetlo, one postaju sekundarni izvori koji "svetle" na površini staklenog predmeta. Način osvetljavanja takvih predmeta može biti veoma raznovrstan pa treba isprobati više mogućnosti da bismo došli do pravog rezultata. Dobre rezultate možemo postići uz pomoć belih refleksnih traka i površina postavljenih bočno, iznad, ispred ili iza predmeta, naravno van vidnog polja. Kroz mali otvor u pozadini možemo osvetliti predmet spot reflektorom, a ukoliko reflektor postavimo iznad posude, možemo osvetliti njenu unutrašnjost. Veoma zahtevno jeste i osvetljavanje predmeta od brušenog

stakla koje se sastoji od mnoštva površina koje su raspoređene u raznim pravcima. U zavisnosti od osvetljenja, neke površine imaju refleks, druge "svetle", treće upijaju svetlo tako da ih registrujemo kao crne. Zadovoljavajući rezultat možemo postići isprobavanjem svih prethodno nabrojanih mogućnosti koje pružaju kombinacije prednjeg i kontra svetla. Sve zavisi od imaginacije i strpljenja, a često je veoma teško opredeliti se koji je način osvetljenja najbolji.



Gravirana krigla s metalnim poklopcem u kontrastu svetla. Dekoracije prednje i zadnje strane se mešaju, dok je metalni poklopac taman i bez detalja

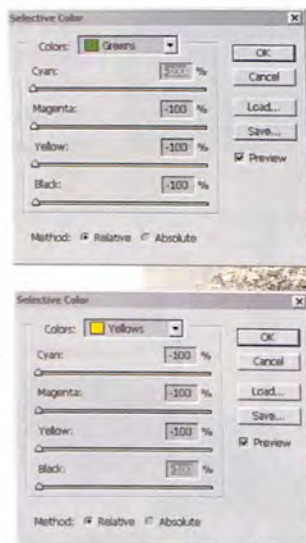
Krigla je ispunjena dimom od cigarete, a poklopac je osvetljen refleksnom površinom postavljenu neposredno iznad njega

Zamenimo mesta

UKOLIKO JOŠ UVEK NISTE NABAVILI IR FILTAR I ISPROBALI KAKO VAŠ DIGITALNI FOTOAPARAT SNIMA INFRACRVENE FOTOGRAFIJE, NIŠTA STRAŠNO. VRATIĆEMO SE U NAŠU DIGITALNU LABORATORIJU I KREIRAĆEMO EFEKTE INFRACRVENOG NA CRNO-BELIM I KOLOR FOTOGRAFIJAMA

IZBELIMO LIŠĆE

Ukoliko ste pročitali priču o infracrvenoj fotografiji, primetili ste da lišće reflektuje veliki deo infracrvenog spektra i da se na fotografijama registruje skoro kao belo. Da bismo na običnom snimku dobili ovu belinu, moramo zelenu boju da prosvetlimo koliko god je to moguće. Videli smo da je upotreba Channel Mixera veoma laka (REFOTO 32) i da pomoću ove alatke možemo dobiti izuzetno zanimljive rezultate. Doduše, ponekad je teško doći do željenog rezultata, ali naša digitalna laboratorija ima još mogućnosti.



Aktivirana kartica Channels sa kopijama svih tri kolorna kanala. Jednostavnom operacijom Copy>Paste menjamo mesta kanalima da bi dobili efekat "lažnih boja". Na isti način radimo i sa drugim kolornim modovima koje možemo kombinovati međusobno



1 OSNOVNA FOTOGRAFIJA
Snimljena po oblačnom danu bez ikakvih filtera i naknadnih korekcija u Photoshopu

2 OBEZBOJENA FOTOGRAFIJA
Nekoliko uzastopnih ponavljanja prosvetljavanja zelene i delimično žute boje

Setite se da smo već pominjali opciju Selective Colors kao veoma korisnu za podešavanje digitalnih fotografija. Sada ćemo je iskoristiti da bismo zelenu boju postepeno prosvetlili i obezbojili. Kada aktivirate Selective Colors, izaberite zelenu boju (green) i sve boje postavite na -100%. Ukoliko vam nije uključena opcija Preview, aktivirajte je i pratite promene na fotografiji. Najčešće je potrebno nekoliko puta ponoviti istu operaciju da bismo stigli do željenog rezultata. Tokom ovog procesa možete pojačati ostale boje, posebno plavu, da bi na konačnoj, crno-beloj fotografiji bila reprodukovana skoro kao crna, onako kako bismo to dobili upotrebom IR filtera.

3 GOTOVA FOTOGRAFIJA
Konvertovana u crno-belo sa dodatim efektima neostrine i zrnatosti

Na kraju, konvertujte kolor fotografiju pomoću Channel Mixera u crno-belu. Konačan efekat filma dobićemo tako što dupliramo Background u nov Layer i na njega primenimo filter Gaussian Blur. Potom sloj učinimo delimično transparentnim (recimo 30%) i spojimo ga s osnovnom slikom (Flatten Image). I da ne zaboravimo zrnatost kao još jednu karakteristiku crno-belih infracrvenih fotografija. Zrno ćemo na fotografiju dodati ili pomoću filtra Noise ili pomoću filtera (plug-in) Grain Surgery. Dobijenu fotografiju izoštrimo pomoću filtra Unsharp Mask.



3 Smirene boje rezultat su interesantne kombinacije kanala: Red>Green, Blue>Red i Green>Red



4 Još jedna od mogućih kombinacija koja daje tople tonove: Red>Green, Green>Blue i Blue>Red



1 Originalan crveni kanal zamenili smo kopijom zelenog. Rezultat je još uvek daleko od zanimljivog



2 Zamena mesta svih kanala redosledom Red>Blue, Green>Red, Blue>Green daje ovakav rezultat



5 Rezultat zamene mesta kolornih kanala u CMYK modu: Cyan>Magenta, Magenta>Yellow i Yellow>Cyan



6 Kombinacija kanala fotografija u CMYK i RGB modu. Kanal Blue zamenjen je kopijom kanala Magenta

ZAMENA MESTA KOLORNIH KANALA

Efekat kolor infracrvenog filma najjednostavnije se postiže zamenom mesta kolornih kanala. Aktivirajte karticu Window>Channels i videćete kako izgledaju pojedinačni kolorni kanali. Napravite kopije kanala na isti način kao da kopirate Layer, a zatim selektujte fotografiju (Ctrl+A). Dalje je sve jednostavno. Prebacimo kopiju kanala Red u kanal Green tako što aktiviramo Red copy i pritisnemo Ctrl+C. Potom aktiviramo kanal Green i pritisnemo Ctrl+V. Na isti način zamenimo mesta i ostalim kanalima. Pored RGB moda postoji i CMYK mod, pa smo isprobali mogućnosti koje nam pruža. Za početak, napravite kopiju fotografije i prebacite je u CMYK. Zamenu mesta kanala uradimo na opisan način. Ukoliko se sada pitate šta će vam ona kopija u RGB modu, pokušajte još nešto – zamenite kanal Blue fotografije u RGB modu kanalom Magenta fotografije u CMYK modu. Kao što vidite, mogućnosti naše digitalne laboratorije kao granicu imaju jedino vašu maštu jer na kanale takođe možete primeniti sva podešavanja i filtere.

MILAN ŽIVKOVIĆ

SAMSUNG P300

Poslovna elegancija

KADA SAM OTVORIO KUTIJU, PRVO ŠTO SAM UGLEDAO BIO JE MALI, TANAK KALKULATOR. NASTAVIO SAM DA TRAŽIM TELEFON, ALI GA NIJE BILO. SHVATIO SAM DA JE KALKULATOR ZAPRAVO MOBILNI TELEFON S FOTOAPARATOM OD 1,3 MEGAPIKSELA I BLICEM



Rezolucija mu je 220x176 piksela, a kvalitet prikaza odličan u svim svetlosnim uslovima. Šteta je što Samsung nije napravio veći displej, što se moglo postići bez povećanja dimenzija uređaja.

Sa zadnje strane, u samom uglu, nalazi se objektiv fotoaparata, a do njega i mali blic. Objektiv je nezaštićen, te se lako može uprljati, o čemu treba povesti računa pre fotografisanja. S desne bočne strane nalazi se dugme koje služi za aktiviranje fotoaparata, a zatim i kao okidač. S iste strane nalazi se i priključak za slušalice, punjač i USB vezu s računarnom. S leve bočne strane nalazi se taster koji služi za pojačavanje tona ili uključivanje svetla (kada se ne koristi fotoaparata, blic služi kao svetlo). Nažalost, memorija telefona nije proširiva memorijskim karticama. Korisniku je dostupno 82 megabajta interne memorije, što je dovoljno za fotografisanje, ali ne i za potrebe MP3 plejera. Naime, u tu količinu memorije može da stane svega sat do sat i po muzike. U telefon je ugrađen i BlueTooth uređaj.

Pored punjača, slušalice, USB kabela i diska sa softverom uz telefon se dobija i preklopna kožna futrola, u kojoj telefon dobija dimenzije prosečnog mobilnog telefona i umerenu masu od 137 grama. Unutar futrole koja nije obična, nalazi se dodatna baterija sličnog kapaciteta kao i ona u samom uređaju (oko 800 mAh). Sa te dve baterije Samsung P300 trebalo bi da ima zavidnu autonomiju, ali pošto je primerak koji sam testirao prototip, ne želim da iznosim zaključke.

Baterija u futrolu puni se samo preko telefona kada se on smesti u futrolu i zakači na dva za to predviđena mesta. Čitav komplet izgleda veoma skladno i telefon je dobro zaštićen, tako da ćete verovatno poželeti da futrolu stalno koristite. Istini za volju, meni je bilo lakše da koristim tastaturu bez futrole, ali to je, verovatno, stvar navike. Napomenimo još da se na zadnjoj stra-



Pogodite koji je Samsung u sendviču mobilnih telefona!

ni nalazi mali izrez za fotoaparata i blic tako da futrola ne ometa njihovu funkciju. Rukovanje telefonom je logično i jednostavno. Za mogućnosti koje često koristite standardno možete definisati prečice. Zvučnik telefona je dovoljno jak da ga možete čuti i u bučnom okruženju.

FOTOAPARAT

Samsung P300 ima ugrađen fotoaparata rezolucije od 1,3 megapiksela, tj. maksimalna veličina fotografije je 1.280x1.024 piksela. Objektiv nema autofokus i ima dva puta digitalan zum. Da bi se uključio, potrebno je duže držati dugme koje se nalazi na bočnoj strani fotoфона. Kako je isto dugme i okidač fotoaparata, dešava se da prilikom uključivanja neželjeno snimate fotografiju. Uopšte, dugmići s bočnih strana mi se čine nekako nepraktični za upotrebu. Moguće je fotoaparata uključiti i iz menija, a kao okidač koristiti taster OK na tastaturi. Ugrađen je i mali blic koji se nalazi odmah pored objektiva. Značajnija podešavanja fotoaparata jesu: podešavanje osvetljenja (kontrola ekspozicije), kontrola blica, stepen kompresije slike (četiri kvaliteta, najbolji ima prosečnu veličinu fajla oko 200 KB), veličina (četiri veličine, najveća 1.280x1.024 piksela), razni efekti (crno-belo, sepija...). Pohvalno je što sva podešavanja imaju prečice, tj. za njih je potreban pritisak samo jednog tastera.

Fotoaparata je relativno brz tako da je moguće snimanje fotografije svake tri sekunde, a pregledanje je moguće istog trenutka. Pri dnevnom svetlu boje su dosta dobre, šum se ne primećuje, ali su fotografije pomalo neoštire. U zatvorenom prostoru automatski balans belog ne radi dovoljno dobro zbog čega boje nisu prirodne. Kao i kod većine fotoфона, u lošim svetlosnim uslovima kvalitet fotografija prilično je loš. Ugrađen blic upotrebljiv je samo za portrete, tj. na rastojanjima do pola metra. Sve u svemu, samo pri dobrim svetlosnim uslovima

moguće je očekivati solidno odštampanu fotografiju malog formata (9x13 ili 10x15 cm).

Video-mod je maksimalne rezolucije 352x288 piksela sa zvukom. Treba istaći da je on jedan od najboljih koji se može naći na fotofonima. Moguće je i digitalno zumiranje u toku video-zapisa.



Fotografija snimljena napolju



Makro fotografija

OSTALE MOGUĆNOSTI

Pored fotoaparata koji smo opisali, MP3 plejer još jedna je napredna mogućnost ovog fotoфона. On se aktivira posebnim tasterom na tastaturi ili iz menija. Sám softver za puštanje muzike jednostavan je za upotrebu. Postoji mogućnost

podešavanja pomoću ekvilajzera, kreiranja lista pesama, izbora maski i drugo. Što je najvažnije, kvalitet zvuka je odličan. Ono što će "audio-fili" smatrati manom jeste mala interna memorija, bez mogućnosti proširenja memorijskim karticama.

Imenik telefona je pregledan, ima mesta za 1.000 unosa, a za svaki unos rezervisano je 12 polja (ime, prezime, adresa, mobilni telefon, kućni telefon...). Kalendar je pregledan, može se prikazati po mesecima i po nedeljama i koristiti kao planer.

Pored navedenog, uređaj poseduje i internet pretraživač, e-poštu, alarm, štopericu, veoma praktičan digitron, vremenske zone i druge

mogućnosti koje su standardne za savremeni mobilni telefon. Za pohvalu je brza i lako dostupna BlueTooth komunikacija.

ZAKLJUČAK

Kvalitet i elegancija prvi su utisci koje ostavlja Samsung P300. Zbog originalnosti dizajna i minijaturnih dimenzija, teško ga je svrstati u neku kategoriju, ali pretpostavljam da će ga kupovati poslovni ljudi kojima je prvenstveno neophodan odličan mobilni telefon. Fotoaparata se ubraja među bolje u klasi s rezolucijom od 1,3 megapiksela, bez autofokusa. Ipak, mogućnosti fotoaparata i kvalitet fotografija neće zadovoljiti zahtevnije korisnike. Slično je i sa MP3 plejerom koji je odličnog kvaliteta, ali je količina muzike ograničena na 82 megabajta. Samsung P300 očekuje se uskoro na našem tržištu, a cena još nije poznata.

SRĐAN VUKMIROVIĆ



Fotografija snimljena blicem



Fotografija u zatvorenom prostoru

HI-ENERGY

C.F.L. Rechargeable Batteries

Velik asortiman punjivih baterija za široku upotrebu: bežični telefoni, kamere, foto-aparati, mp3 player-i, discman-i ...

Distributeri:

Beograd

B&P -011/3010290
KONIS -011/3066814
NIKON -011/3034373
PLATO -011/2624751
REFOT B -011/2447958
VIDEOFON -011/2697403
Zemun
DD TEAM -011/3114244
Novi Sad
BEL-TON -021/615646
BLIC -021/6613282; 451835
CANON&M -021/4770000
FOTO QUICK FOTO -021/44422
INTERCOM 2000 -021/532000

Zrenjanin

ALO ALO -023/511603
AMIDO GROUP -023/510774
MOBILNI -023/35270
TENET -023/510-012
ŽUTA TRAFIKA -064/1310094
Ruma
FVC FLASH -022/421809
RUM-TEL -022/472288
Užice
BIRO SERVIS -031/511333
Loznica
PLEROMA -015/884005
S&M COMERC -015/883419
Stara Pazova
SAŠA -022/312086

Subotica

DUDI CO. -024/556700
KLODOVIK -024/551126
Niš
ALIAS -018/591383
PHONE TRADE -018/257035
Sombor
BATTERY SHOP -025/24459
Šabac
BAGATEL -015/302820
C-ELECTRONIC -015/340220
SUMMA -015/347787
Bačka Palanka
IMPULS -021/740414



Garancija kvaliteta

Uvoznik za Srbiju

AGENA

- BATTERY DEALER -

Braće Ribnikar 63, 21000 Novi Sad
Tel: 021/540-507; 540-508
www.arena-ns.co.yu

RUKOVANJE, KONSTRUKCIJA I KVALITET IZRADE

I pored svojih malih dimenzija i mase od svega 79 grama, Samsung P300 veoma dobro leži u ruci. Taj subjektivni osećaj verovatno je posledica toga što je telefon napravljen izuzetno čvrsto, s čeličnom prednjom maskom i čeličnim poklopcem baterije pozadi.

Tastatura telefona je šira od uobičajene, što za posledicu ima veći razmak između tastera i udobnije kucanje čak i za korisnike s većim prstima. Doduše, taster '0' ne se nalazi ispod ostalih brojeva, već desno od njih, što zahteva izvesno privikavanje. Na tastaturi postoji poseban taster koji služi za startovanje MP3 plejera. I displej telefona je širi, i po odnosu širine i dužine podseća na kompjuterski monitor.

SNIMANJE DECE

Fotografija za pamćenje

UKOLIKO VAM DO SADA NIJE USPELO DA SNIMITE PRAVI, LEP PORTRET SVOJE BEBE I NJENIH NAJMLAĐIH DANA, POKUŠAJTE PONOVO UZ NAŠE SAVETE

SVako od nas voleo bi da ima kvalitetne fotografije svog deteta još od njegovih prvih dana – svedočanstvo o njegovoj maloj glavici i lepom punačkom licu s rumenim obraščićima i nepomućenom srećom u okicama? Neki roditelji se tog zadatka sami prihvate, a neki su radi da to ipak prepuste profesionalcima koji imaju uslove, opremu i bolje ideje od njih samih.

Danas skoro svaka kuća ima fotoaparatus i čim smo u mogućnosti, fotografišemo sve oko nas, a pogotovo kada dobijemo prinovu, najveću radost u kući. Svako od nas fotografišao bi svoje dete bezbroj puta ne bi li dobio snimak kakav vidamo po časopisima. Nažalost, to nam ne uspeva iz nekoliko razloga. Taman kada mislimo da je pravi momenat za fotografisanje, naše dete se oneraspoloži i sakrije iza svojih ruku, počne da plače i slično. Dobro, kad smo prevazišli tu fazu i dočekali novogodišnju noć, svi su srećni i zadovoljni i taman se spremamo da napravimo lep praznični snimak svog naslednika s poklonom od Deda Mraza u ručicama, kad – on slatko zaspao. Svi znamo da ma kakav karakter mališan imao, ne bi bilo mudro buditi ga samo zbog fotografisanja.

DRŽITE GA, HOĆU DA FOTOGRAFIŠEM!

Ulazimo u fazu tri. Svi uslovi za poziranje su tu, uperimo fotoaparatus prema naspavanoj i sitoj bebi, ona nas gleda s interesovanjem, škljocnemo jednom čekajući taj pravi osmeh, međutim, beba žmirka, pokreće glavu, mršti se, pa čak i zaplače!

Ovo je momenat kada treba da vas upozorimo na način fotografisanja! U prva dva meseca nikako, ali nikako ne koristite blic na fotoaparatus! Malo ljudi zna da je blic snažan izvor svetlosti koji je izuzetno štetan za vaše dete. Oči novorođenčeta veoma su osetljive. Zamislite samo kako bi vama bilo da ste u mraku provedli devet meseci, pa da vas po izlasku iz tame

zapljusne svetlost blica? Još jednom naglašavamo – izbegavajte blic kada fotografišete novorođenče!

HOĆU, BAŠ HOĆU LEPU FOTOGRAFIJU!

Ali, naš problem s dobijanjem dobre fotografije deteta time nije rešen. Zato vam dajemo nekoliko saveta:



Potrudite se da dete postavite što bliže prirodnom izvoru svetlosti. To može biti pored samog prozora, na terasi, ispred zgrade, u prirodi ili negde gde će dnevno osvetljenje dati dovoljnu količinu svetlosti! (Fotografija: I. Brezovac)

Dajte detetu vremena da se navikne na situaciju, tj. da se zaigra, a vi za to vreme pronađite pravi ugao za fotografisanje. Kada ste sigurni da je baš taj ugao onaj koji vam se dopada, pozovite dete po imenu, sačekajte da vas pogleda i – fotografišite! Na taj način svima će biti lakše! (Fotografija: I. Brezovac)



VLADA TATAREVIĆ



Ukoliko dete spava, a vi želite da ovekovečite baš taj trenutak, fotografišite ga bez obzira na san jer će ta fotografija usnulog anđela ostati svima vama draga i jedinstvena uspomena! (Fotografija: V. Tatarević)

Ako dete ne obraća pažnju na vas, imate dve mogućnosti. Jedna je da ga fotografišete a da ono ne gleda u fotoaparatus, a druga je da mu privučete pažnju pucketanjem prstiju iznad fotoaparatusa, zviždanjem ili nekom zveckom. Dete će sigurno reagovati, a ako imate sreće i nasmejati se. (Fotografija: I. Brezovac)



VEŽBAJTE ŠTO VIŠE

Ovo su samo početni koraci u maloj školi fotografije. Najvažnije je da stalno imate spremljen fotoaparatus pri ruci. Kada se odlučite za fotografisanje, odvojte dosta vremena. Nijedan profesionalni snimak deteta nije napravljen na brzinu ili slučajno. Ako vas to pak zamara ili nemate vremena ni samopouzdanja, predlažemo da se obratite profesionalnom fotografu koji će to uraditi umesto vas. U svakom slučaju, igrajte se fotografa i modela i pustite mašti na volju jer smo svi, na kraju krajeva, nekada bili deca!

OSMEH, MOLIM!

Ako pošto-poto želite da ovekovečite osmeh svog mezimca, a on nikako da se oraspoloži i

Detetu možete dodati i neki sitniji odevni predmet odraslih osoba (radi kontrasta, na primer: šal, kačket, kravatu...), što će celokupnom izgledu mališana dati šaljivu notu. Naravno, izbegavajte sve one predmete koje dete po nagonu stavlja u usta: cipele, cigarete... (Fotografija: V. Tatarević)



Rodendanska slavlja idealna su prilika da snimite puno lepih fotografija. Pokušajte u tom mnoštvu stereotipnih situacija da snimite fotografije iz neobičnih uglova, igrajte se s dubinskom oštrinom i iskoristite svu čaroliju boja kojom obiluje ne samo rodendanska torta. (Fotografija: M.M.Maksimović)



U sledećem broju detaljnije ćemo se pozabaviti fotografisanjem dece u enterijeru.

DH dijagram

U OVOM BROJU ČASOPISA POTRUDIĆEMO SE DA LJUBITELJIMA ANALOGNE FOTOGRAFIJE Približimo svu problematiku definisanja složenih odnosa merenja svetla, ekspozicija i obrade foto-materijala

Početak razvoja fotografije ostaće upamćen po veoma glomaznoj opremi i negativskom materijalu vrlo niske osetljivosti. Sastavni deo rada svakog fotografa činili su određivanje ekspozicije bez svetlomera uz pomoć tabela, ekspoziranje bez zatvarača metodom brojanja u sebi (21, 22, 23,...) i razvijanje negativa po sopstvenim receptima i metodama. Sve ovo je od fotografisanja mnogo više stvaralo ritual i tajni zanat nego precizan put od motiva do konačne fotografije.

Kako su se fotografska tehnika i tehnologija razvijale, tako se javljala potreba za što jasnijim definisanjem odnosa između osvetljenosti scene, merenja svetla, ekspoziranja i razvijanja. Prva istraživanja ovog problema vezana su za F. Hartera i V. Drifilda, tvorce HD dijagrama (koji je po njima dobio ime), s kraja 19. veka. Senzitometrijska kriva je sastavni deo ovog dijagrama i predstavlja grafikon zacrtnjenja negativa koje je nastalo primenom odgovarajuće ekspozicije i odgovarajućeg načina razvijanja. Merenjem optičkih gustina razvijenog filma ili fotopapira uređajem koji se naziva denzitometar dobijamo karakterističnu krivu koja je jasan pokazatelj njihovog kvaliteta, to jest, tačnosti ekspoziranja i kvaliteta razvijanja.

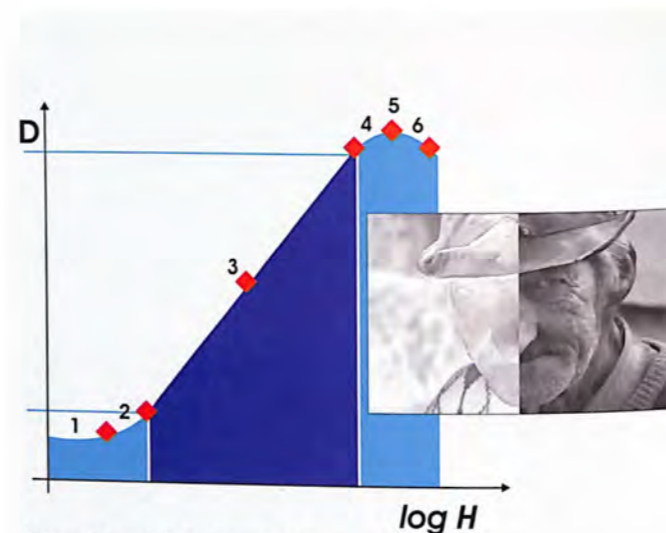
Ovom prilikom nećemo se baviti detaljnom analizom dijagrama, već njegovom suštinom, kako bi ova priča bila razumljivija. Na vertikalnu, odnosno horizontalnu osu nanose se vrednosti optičkih gustina filma (D), odnosno ekspozicije (log H). Ove vrednosti su logaritamske, što je česta praksa u fotografiji. Logaritmi omogućavaju prikazivanje velikih brojčanih raspona na malom prostoru malim

ciframa, za razliku od aritmetičkog priraštaja. Spajanjem odgovarajućih vrednosti gustina i ekspozicija dobija se kriva koja pokazuje da li smo film pravilno ekspozirali i razvili, tj. da li je razvijatelj koji smo koristili adekvatan za tu emulziju i način ekspoziranja.

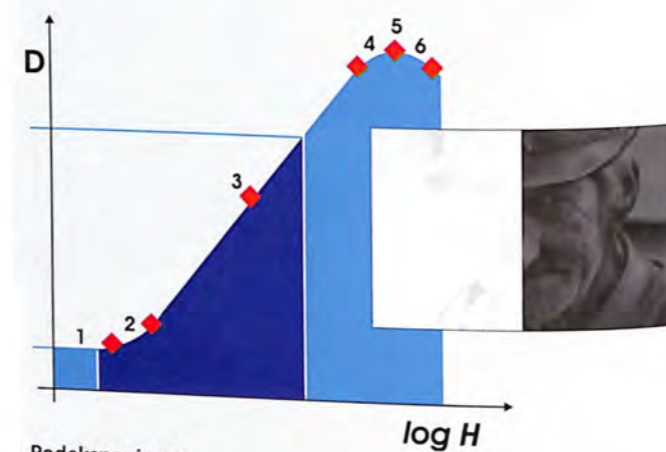
Prvi deo krive (označen brojem 1) predstavlja optičku mrenu filma, tj. delove filma koji nisu bili izloženi svetlosti, i označava se sa Do. Drugi deo krive naziva se peta – zona podekspozicije u kojoj svetlost izaziva vrlo male priraštaje optičkih gustina filma. Treći, središnji deo krive, predstavlja zonu ispravne ekspozicije jer njenom priraštaju odgovara pravilan priraštaj zacrtnjenja. Ovo je najznačajniji deo krive jer predstavlja tonski raspon filma. Četvrti deo ima naziv rame i predstavlja zonu preekspozicije u kojoj povećanje ekspozicije izaziva vrlo mala povećanja gustine filma. Peti deo predstavlja maksimalno zacrtnjenje filma i označava se sa Dmax, a šesti deo naziva se oblast solarizacije u kome povećanje ekspozicije izaziva opadanje zacrtnjenja filma. Suština primene ove krive bila bi: film treba ekspozirati tako da se tonski raspon scene koja se snima "uđene" u središnji deo krive. Samo tada će on biti pravilno reprodukovano na filmu sa svim detaljima u najtamnijim i najsvetlijim delovima.

Razumevanje problematike senzitometrijske krive jedan je od uslova za adekvatan odabir filma i razvijачa s obzirom na to da njihove osobine i međusobne odnose svi proizvođači definišu uz pomoć DH dijagrama.

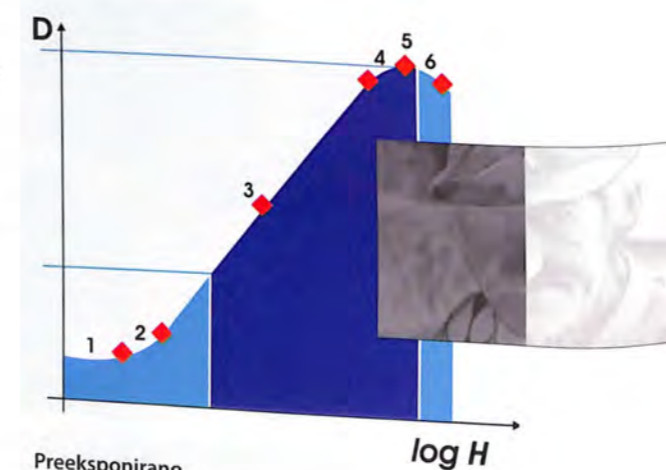
MILOŠ ZDRAVKOVIĆ



Normalna senzitometrijska kriva



Podekspozirano



Preekspozirano



Pravilno ekspoziran i razvijen film olakšava rad u laboratoriji i osnov je mnogih kreativnih rešenja

Prosvetljenje

OD 16. DO 19. APRILA OBAVEZNO SE PROŠETAJTE CENTROM BEOGRADA JER ĆETE IMATI PRLIKE DA SE SUSRETNETE S NEKOLIKO STOTINA BEOGRADANA OČI U OČI



Pripreme za fotografisanje

Uvek je veliko zadovoljstvo najaviti manifestaciju u kojoj je fotografija glavni "akter", naročito kada znamo da to baš i nije čest slučaj na našim prostorima. Od 16. do 19. aprila Trg republike u Beogradu neće krasiti samo nasmejana lica prolaznika koje je prolećno sunce u tako velikom broju izmamilo na ulice. U okviru Dana Beograda, koji se tradicionalno održavaju već četvrti put i koji su posvećeni dvestogodišnjici oslobođenja od Turaka, održaće se manifestacija pod nazivom "Prosvetljenje", a njen centralni deo činiće lavirint fotografija Beogradana u prirodnoj veličini (približno 1 x 1,5 m). Cilj ovog projekta jeste da se Beograd prikaže kroz Beograđane, tj. njihove portrete, prvo u Beogradu, a zatim u Londonu i Parizu. Organizator manifestacije je Sekretarijat Skupštine grada za kulturu i Belef centar. Početkom aprila oko 1.500 ljudi fotografisano je tokom četiri dana u fotografskom šatoru

na Trgu republike specijalno postavljenim za ovu priliku. Svako ko je želeo mogao je da se fotografise ali i promoteri cele akcije pozivali su prolaznike da učestvuju u ovom projektu. Uz profesionalnu fotografsku opremu koju su ustupili prijatelji akcije – studio Fotografix i firma RefotB, četiri čoveka trudila su se da ovaj masovni projekat podignu na što viši kreativni nivo. To su: Andreja Leko i Nenad Petrović, koji su fotografisali, Milan Tvrđišić bio je direktor fotografije i samog koncepta i Boris Miljković – kreativni direktor lavirinta.

U zanimljivost projekta ne treba sumnjati – neke od prvih fotografija su pred vama, za kvalitet se su postarali profesionalci, ali pravu impresiju

steći ćete tek ako odete do Trga republike gde će ceo projekat dobiti svoj konačan izgled, a na istom mestu moći ćete da se informišete i o svim ostalim manifestacijama koje će pratiti Dane Beograda.



"Fotografski" šator postavljen na Trgu republike



STEFAN ARSENIJEVIĆ

Suštinski odblesci čoveka

FOTOGRAFIJA JE VEOMA BITAN ELEMENT U PRIPREMI FILMA. TO JE FILMSKO SREDSTVO KOJE KADA SE KREATIVNO KORISTI, KOMUNICIRA NA SVOJ NAČIN

Kada se prisjetimo kratkog filma "Atorzija", niza veoma uspehlih propagandnih kampanja sa snažnom vizuelnom porukom, pa i nešto novijeg omnibus projekta "Izgubljeno-nadeno" filmski reditelj Stefan Arsenijević može se svrstati u stvaraoca koji su višestruko obdareni. Mladi reditelj puno putuje prateći svoje scenarije i realizovane filmove, i ne ustručava se da prizna da dugo i iscrpno razmišlja o svakom narednom projektu. U međuvremenu, sve ga interesuje – predeli koje obilazi, ljudi, susreti... I dok s neobičnim uzbuđenjem, senzibilitetom i snažnom motivacijom pristupa sledećem planiranom projektu – dugometražnom igranom filmu čija će se radnja dešavati na Novom Beogradu – između dva putovanja izdvojio je vreme za razgovor o umetnosti fotografije.



REFOTO: Velikom broju filmskih stvaralaca fotografija je bitan element u pripremi filma, u inspiraciji za film, pa i u samom radu... A Vama? **S. ARSENIJEVIĆ:** Naravno da jeste – veoma bitan element! To je filmsko sredstvo koje, kada se kreativno koristi, komunicira na svoj način. Ima reditelja koji na snimanju filma daju vrlo konkretne sugestije o tome kako i gde da se postavi rasveta i šta zapravo žele. Ja nisam od tih, i to možda potiče otuda što je meni priča najbitnija. Ne ulazim u realizaciju filma dok nisam potpuno zadovoljan scenariom. Fotografija je tu da ispriča još jednu dodatnu priču, da dopuni atmosferu, proširi informaciju. Ima dosta mojih kolega koji sami snimaju svoje filmove. Ja ne znam tako puno o fotografiji, ali

znam šta hoću. Zato, uvek sednem sa direktorom fotografije, objasnim šta hoću pomoću primera koji ne moraju da budu samo filmski. Ponekad je u pitanju fotografija, ponekad slikarstvo kao inspiracija, ponekad čak možda i literatura... jednostavno pokušavam da dočaram šta hoću, ali nikad ne ulazim u detalje, i mislim da su mi direktori fotografije tj. snimatelji zahvalni na tome. Moj rediteljski koncept zasniva se na tome da ubedim svakog od saradnika da da svoj kreativni maksimum, da bude ubeđen u priču, i da zatim to nadogradi umećem u svom sektoru.

REFOTO: Po vizuelnoj realizaciji filma "Atorzija" reklo bi se da Vas ipak posebno interesuje ekspresivna fotografija? **S. ARSENIJEVIĆ:** Da, na neki način. Ali, ima reditelja kojima je fotografija toliko bitna da je dovoljno da vidite jedan kadar i da tačno znate ko je reditelj filma. Ja više volim da mi svaki film bude vizuelno drugačiji, u zavisnosti od toga kakva je priča. U "Atorziji" sama priča dosta se poigravala nekim elementima božićne priče, mistike i simbolizma: Božić, štala, rođenje – gledamo malo "čudo" koje se dešava usred rata, usred jedne veoma teške situacije. Imao sam sreće da saradujem s direktorom fotografije Vilkom Filačem, koji je genije, i u prvim koracima postavili smo sledeći koncept: da film ne bude suviše kao slikovnica, suviše "sla-



dak" već da se i u fotografiji održi fina ravnoteža između prljave, surove realnosti i "malog čuda" koje je, opet, i vrlo logično, ovozemaljsko... Scene u eksterijeru imaju određeni sadržaj, a kada kamera uđe u štalu gde hor, sasvim prirodno, peva jednoj kravi da bi joj pomogao da se "mirno" oteli, tu već imamo neke elemente koji se primiču bajci i iluziji. Bilo mi je najbitnije da gledaoci poveruju da je to veoma realna priča, vrlo logična, pa i na nivou nadrealnog, na nivou "pevanja kravi", a onda smo i fotografijom pokušali to da ispratimo.

REFOTO: Od mnoštva autora koje poznajemo u istoriji fotografije, koga naročito izdvajate i zašto? Ko Vas može inspirisati? **S. ARSENIJEVIĆ:** Možda Anri Kartije-Breson. Moje znanje iz oblasti fotografije slučajno je "pokupljeno". S obzirom na to da je moja devojka direktor fotografije, uz nju sam sticao znanja koja su mi neophodna. Anri Kartije-Breson mi je svakako najbliži. On uspeva da pronađe čaroliju u svakodnevici, nešto čarobno i poetično i puno značenja, a to je upravo ono što i ja pokušavam kroz filmove da uradim. Moji "mali" filmovi, koje sam u poslednje vreme napravio, nekako su realni, a u isto vreme imaju veliku dozu stilizacije u sebi. Likovi se ponekad ponašaju potpuno iracionalno i dešavaju im se vrlo čudne stvari, ali sve je to deo realnosti i kad čovek malo više "zagrebe", shvati koliko je realnost neverovatna.

REFOTO: Da li na bilo koji način razdvajate fotografije radene u crno-beloj tehnici i one u boji, i koja tehnika Vam je bliža, ukoliko razlike postoje? **S. ARSENIJEVIĆ:** (S neskrivenim oduševljenjem) Uvek crno-bela fotografija... uvek! Kako je to neverovatno, ta njena poetičnost... Meni se crno-bela fotografija sviđa i zato što u startu postoji "odmak" od stvarnosti, jedna vrsta stilizacije... Baš sam razmišljao i kako je zanimljivo to da kada se u filmovima želi izdvojiti "dokumentarističko" – tu se takođe koristi crno-bela fotografija. To je paradoks koji očigledno

funkcioniše. Mislim da je crno-bela fotografija autentična, a istovremeno je i veoma poetična. Ujedno, u ovom trenutku veoma je teško napraviti crno-beli film. Meni je zaista žao, ali ljudi danas jednostavno nemaju strpljenja da gledaju crno-beli film – i ne znam zašto je to tako. Za mene je ta tehnika magičnija nego film u boji. Verovatno zbog sećanja na detinjstvo, na zlatno doba kako Holivuda i *film noir*, i na italijanski neorealizam. Praktično svi uticajni specifični stilovi, pokreti i filmski "talasi" ogleđali su se u crno-beloj tehnici. Nedavno sam sreo prijateljicu, da vam pomenem i taj slučaj, koja živi u Nemačkoj, i koja je u međuvremenu dobila blizance. Posle rođenja fotografisala ih je u crno-beloj tehnici i umesto digitalnih fotografija u boji, koje se pokazuju na displeju telefona, napravila je "obične" crno-bele fotografije, koje su mi se veoma dopale jer su me podsetile na sopstveno detinjstvo...

REFOTO: Ono što je zabeleženo u kadru, to je postalo "prošlost". Kako se Vi odnosite prema tom vremenu "zaustavljenom" na fotografiji? **S. ARSENIJEVIĆ:** Na fotografiji vredi ono što je univerzalno i ono što vas uzbuđuje u bilo kom vremenu. Mislim da su to neki ljudski trenuci koji su vanvremenski, i prava fotografija je ona koja to uhvati i koja neće biti zaboravljena, koja će ostati večno. Naš svet se menja, drastično, samo u poslednjih deset godina sve se promenilo, a kamoli od početka veka, ali mislim da nas još uvek te najranije fotografije veoma uzbuđuju. I to ne zato što su to dokumenti vremena, već zato što su tu uhvaćeni neki suštinski odblesci čoveka koji će uvek biti takav – mislim da se vremena menjaju, ali da se ljudi ne menjaju. Čovek se suštinski ne menja. Velika je zabluda da civilizacija napreduje. Forma se menja, ali suština se, nažalost, ne menja. To je filozofsko pitanje, pa iako živimo u humanijem društvu, ništa se u osnovi nije promenilo.

REFOTO: Da li postoji trenutak u kome najradije posežete za fotoaparatom? **S. ARSENIJEVIĆ:** Pokušavam da uhvatim emociju i trenutak kada radim fotografije. Budući da "delim" fotoaparat s devojkom, koja je i direktor fotografije, snimam bez pretenzija, bez



opterećenja da rezultat treba da bude umetnički. Tako se često dešava, pošto sam sa svojim filmovima zaista puno putovao, da se vratim nazad s neobičnim rezultatom. Nedavno sam se tako, recimo, iz Rima u kom sam bio tri dana, vratio sa dva snimljena filma na kojima su isključivo fotografije iz kafea i restorana. Znači – nisam imao nijednu jedinu fotografiju "Fontane di Trevi" ili "Španskih stepenica", iako sam ih obišao, jer nisam imao potrebu za tom vrstom fotografisanja. Inače, veoma sam zahvalan turistu, imam potrebu da obidem i volim da obidem sva značajna mesta u nekim gradovima, ali ne i da ih zabeležim fotoaparatom. Za njim najčešće posežem kada sam u velikom društvu i kada se dobro zabavljam, i tada fotografisem bez blica, uvek bez blica.

S jedne strane mi je zanimljivo to što pokušavam da "uhvatim" tu atmosferu, to dobro raspoloženje i te ljude, a s druge strane, nikad, zbog produžene ekspozicije, ne znam šta će se tačno videti na fotografiji a šta ne. Između ostalog, nemam digitalni fotoaparat i radim analognim fotoaparatom jer ima nečeg u tom uzbuđenju kada kod kuće čekam da se fotografije razvijaju i da vidim rezultat, tj. šta je ostalo zabeleženo od tih trenutaka večeri u nekom drugom gradu. Neke stvari i likovi budu zamućeni, a neki oštri, i to sa produženom ekspozicijom, bez blica, uveče – to je prava atmosfera. Mislim da je blicem zabeležena fotografija milisekundi izmenjene stvarnosti u trenutku kada je okidao blic i to me ne interesuje. Imam još jednu tajnu, jedan fetiš: fotoaparati koji se koriste za jednu upotrebu, a potom se bacaju. Mora da se sada ljudi koji ovo čitaju hvataju za glavu (smeh). Veoma volim da kupujem plastične fotoaparate za jedno korišćenje. Oni obično imaju nešto širi objektiv i te fotografije su vrlo čudne. Ponekad kupujem takve fotoaparate čak i kada nosim svoj fotoaparat, jer u tome ima nešto veoma posebno, oslobađajuće. Čak sam uspeo da i neke svoje prijatelje zarazim istom praksom! Bio sam posebno ponosan na to prošli put kada sam na putovanju u Estoniji uspeo da ubedim čak četvoro prijatelja da kupe takve fotoaparate!

Prvo što smo uradili jeste da smo fotografisali jedni druge, a potom i grad Talin koji je neverovatno lep, zatim, ponovo večernje okupljanje društva, na isti način koji sam već opisao.

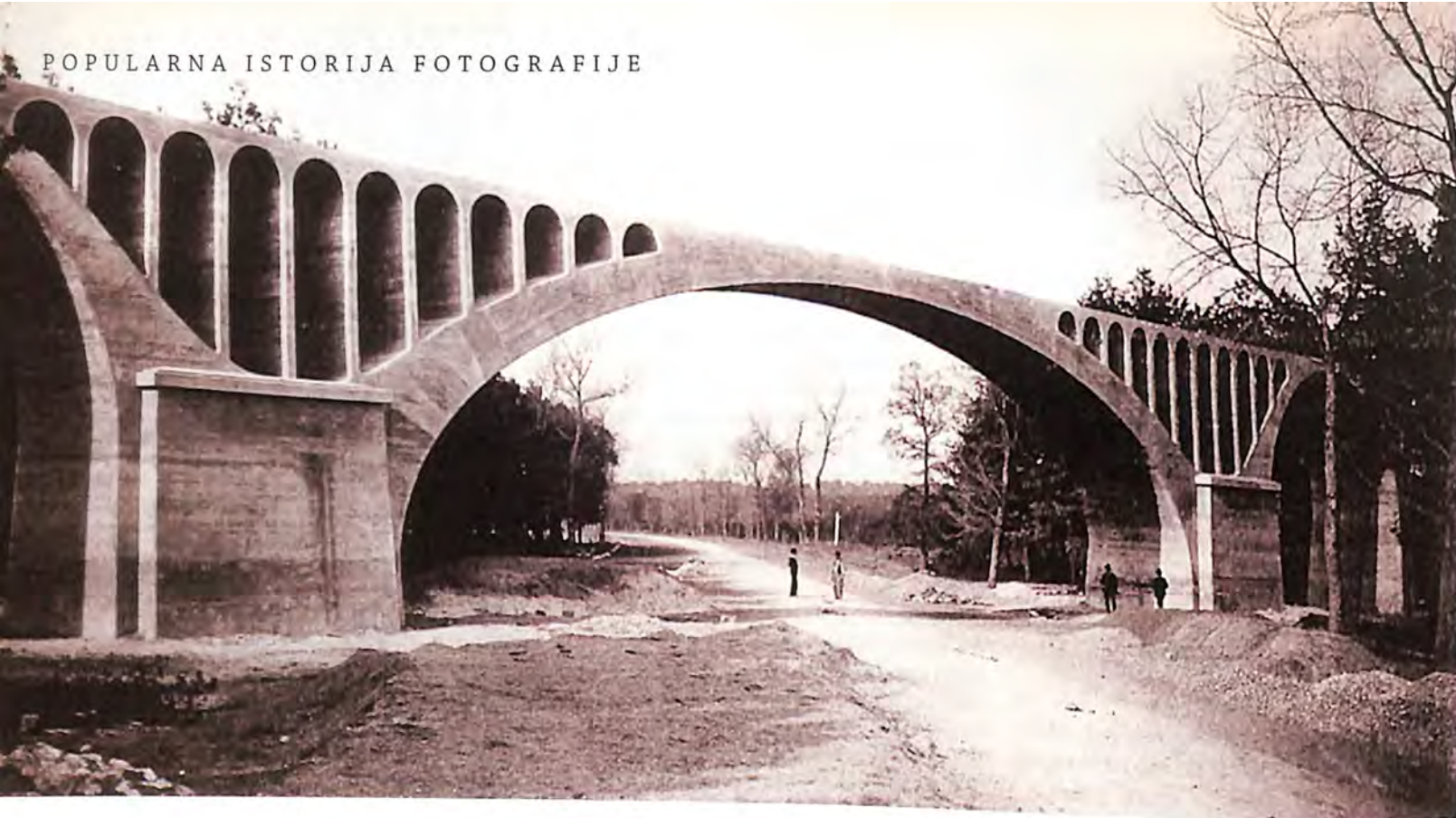
REFOTO: Kada biste bili u prilici da predložite temu za konkurs za čitaoce časopisa REFOTO, za šta biste se najradije opredelili? **S. ARSENIJEVIĆ:** Grad ili portrete – to su neke vrlo posebne teme. Akt i mrtva priroda – ne toliko. To mi ne bi bile prve teme



po interesovanju. Takođe, ni glamur fotografija, osim ako autor nije Helmut Njutn (Helmut Newton). Možda bi me interesovale i neke fotografije u vezi s nadrealizmom, kao što su one koje je svojevremeno radio Man Rej (Man Ray). Ipak, mislim da je portret najuzbudljiviji – to je pejzaž lica, nešto što može da kaže toliko u samo jednom kadru. Volim i fotomontaže. Zašto se one danas ne rade još više? Da, verovatno zato što je uz kompjuter lako, ali, da li je zaista lako?

Uz razmišljanja o nadrealizmu i foto-kolažima za čitaoce časopisa REFOTO dobijamo seriju fotografija – snimljene na jednoj od dnevnih seansi tokom kojih Stefan Arsenijević priprema svoj novi film o Novom Beogradu. Ako i ne govore tako mnogo, one su deo jedinstvene vizure autora u dijalogu sa samim sobom, a nama ostaje da ih dopunimo do vizuelne celine u kojoj će se dešavati neka buduća priča. Na samom kraju, prisećam se reči mladog britanskog fotografa koji je pre nekoliko godina posetio Beograd i rekao: "Uzmite Novi Beograd, na primer. Kladam se da nijedan domaći autor ne može sagledati motive koji se tamo mogu pronaći kao nešto tuđe, strano, drugačije... nikad viđeno. Zaista je teško izdvojiti se iz svakodnevne vizure onog što nam je prisno i blisko ili onog što znamo – pa želimo da prikazemo, u nešto što je zaista novi ugao posmatranja..." Upravo, ako smatrate da je ovo mišljenje tačno, bar vredi pokušati, pa sve "poznato" postaviti ispred objektivu – kao da je "novo".

MILICA LAPČEVIĆ



Auguste Collard, "Skratanje korita reke Vane, veliki luk na putu za Orlean", 1870

Tehnologija, nauka i fotografija

SREDINOM 19. VEKA EVROPU I AMERIKU ZAHVATILA JE PRAVA TEHNOLOŠKA GROZNICA. ZAHVALJUJUĆI INDUSTRIJSKOJ REVOLUCIJI, NA SVETSKU POZORNICU STUPAJU GVOŽĐE, BETON, ČELIK, STAKLO – NOVI GRAĐEVINSKI MATERIJALI KOJI DONOSE APSOLUTNE PROMENE U ARHITEKTURI, INDUSTRIJI I URBANIZMU

Novo, moderno doba, kakvim ga istorija naziva, stiglo je, a fotografija kao jedini objektivni instrument njegov dolazak niti je mogla, niti htela da propusti. I opet su je visoki predstavnici vlada, na prvom mestu Francuske, Engleske i Amerike, arhitekta, preduzimači i dileri iskoristili kao moćno oružje, ali ovoga puta u propagiranju društvenog i kulturnog napretka. Paralelno s tehničko-tehnološkim preobražajem dolazi do napretka u medicini, psihijatriji, biologiji i ostalim prirodnim naukama, a to sigurno nije moglo da prođe nezabeleženo. Kristalna palata arhitekta Džozefa Pekstona (Joseph Paxton), podignuta povodom Velike svetske izložbe u Londonu 1951. godine, predstavljala je samo uvod u moderno doba. Izgrađena isključivo od gvožđa i stakla, nalik velikoj staklenoj bašti, ova građevina bila je pravo čudo. Prvi fotograf koji ju je fotografisao bio je Filip Delamot (Philip Delamotte). Od 1851. do 1854. godine Delamot je uradio stotine odličnih fotografija na kojima je zabeležio ne samo izgradnju Kristalne palate za izložbu već i njenu selidbu nakon izložbe na novo mesto – Sidenham. Godine 1855. Delamot objavljuje dve knjige sa 160 fotografija Palate. Ove fotografije

najbolja su potvrda da se Delamot nije interesovao samo za čistu dokumentaciju već za odnos svetlosti, senke i arhitektonskih elemenata. Opčinjen snagom smelo oblikovanih konstrukcija, Delamot je uradio, za ono vreme, izuzetno dinamične fotografije na kojima je lepota novih materijala došla do izražaja. Dok je Engleska bila ponosna što je zahvaljujući Kristalnoj palati bila prva zemlja koja je pokazala svoj ekonomski i industrijski napredak, dotle je Francuska pokušala da zauzme vodeće mesto i to preko Pariza. Zahvaljujući Baronu Hausmanu (Baron Haussmann), arhitekti Napoleona III, Pariz je počeo da se transformiše

iz srednjovekovnog grada u moderan grad. Od 1850. pa do 1890. godine rušene su stare zgrade, kvartovi, ulice i trgovi, prosecani su veliki bulevari i za kratko vreme nicala su nova, veća i lepša arhitektonska zdanja od gvožđa i betona. Bivši ilustrator Šarl Marvil (Charles Marville) je od 1858. do 1878. godine beležio transformaciju Pariza. Ostalo je sačuvano oko 900 Marvilovih uglavnom kolodijumskih negativa snimljenih u različito doba dana, melanholične, lirske lepote. Marvilove fotografije starih kuća, ulica, sokaka predstavljaju jedinstveno svedočanstvo o urbanističkom i industrijskom razvoju. Dok je Marvil beležio preuređenje Pariza kroz stare objekte, dotle je njegov kolega



Philip Henry Delamotte, "Unutrašnjost Kristalne palate", Njujork, 1853-1854



Edouard Denis Baldus, "Poplava u Lionu", papirni negativ, 1856

Eduar Baldis (Edouard Baldus) od 1855. do 1859. godine pratio izgradnju železničkih pruga od Bulonja do Pariza i od Liona do Mediterana. Po završetku ovog posla Baldis je uradio i fotografije na kojima je zabeležena izgradnja novog muzeja u Luvru. Osim Marvila, Delamota i Baldisa, značajan doprinos u fotografiji dao je i Ogist Kolar (August Collard) koji je pored serije fotografija mostova u okolini Pariza uradio i nekoliko fotografija železničke ložionice. Američki fotografi, za razliku od kolega u Francuskoj i Engleskoj, nisu pridavali veliki značaj igri svetla i senki, neobičnim uglovima snimanja ili geometriji i dinamici metalnih struktura. Za njih je fotografija još uvek bila dokument. Amerika nakon građanskog rata ulazi u obnovu, grade se novi mostovi i železničke pruge. Nekoliko stotina fotografa beležilo je ove promene, uglavnom da bi fotografije izdavali ili prodavali široj javnosti. Istorija fotografije izdvaja Endrju Rasela (Andrew Russell) koji je fotografisao velike mlinove i vetrenjače pored železničkih pruga. Njegove najpoznatije fotografije nastale su 1869. godine i beleže izgradnju železničke pruge kod Jute.



Charles Marville, "Ulica Zachari", Pariz, 1860

Tehnološkom i industrijskom napretku priključuje se nauka jer naučnici uvode fotografiju kako bi na najbolji mogući način pratili, beležili i na kraju objavili svoj rad iz oblasti medicine, psihijatrije ili biologije. U medicini i psihijatriji fotografija je korišćena za beleženje promena i raznih faza bolesti i psihičkih poremećaja. Ove fotografije nastale su isključivo u dokumentarne svrhe, bez ikakvih umetničkih pretenzija. Korišćene su za ilustrovanje medicinskih knjiga, časopisa, tekstova i kao pomoćno sredstvo za lekare i studente medicine. Knjiga Džona Vilijama Drepera (John William Draper) pod nazivom "Ljudska fiziologija" iz 1856. godine smatra se prvom naučnom knjigom ilustrovanom fotografijama. Jedan od prvih koji je kori-



Andrew Russel, "Istok i Zapad se rukuju", Juta, 10. maj 1869

stio fotoaparat u medicinske svrhe bio je doktor Hju Velč Dajmond (Hugh Welch Diamond). Polazeći od pretpostavke da fotografija mentalno obolele osobe može da pomogne u postavljanju dijagnoze, lečenju, kao i za administrativnu identifikaciju, Dajmond je od 1852. godine fotografisao uglavnom žene, pacijentkinje doma za umobolne u kojem je bio upravnik. Slično Dajmondu, i Adrijan Turnašon (Adrian Tournachon) za potrebe doktora Benjamina Dišen de Bulonja (Benjamin Duchenne de Boulogne) i njegov rad iz ljudske fiziognomike radi seriju fotografija studija pokreta mišića lica prilikom električnih nadražaja. Ove fotografije, ma koliko potresne i strašne, bile su od velike koristi tadašnjim naučnicima i lekarima u poboljšanju tretmana i lečenju pacijenata. I biolozi se, takođe, odlučuju da koriste fotografiju. Tako, na primer, Čarls Darvin (Charles Darwin) koristi fotografiju kao ilustraciju svog naučnog rada pod nazivom "Izrazi i emocije ljudi i životinja", a član Botaničkog društva Londona Ana Atkins (Anna Atkins) je skoro deceniju fotografisala biljke sakupljene na obalama i raznim krajevima Engleske.



Adrian Tournachon Duchenne de Boulogne, "Studija mišićnih kontrakcija...", 1852-1856

FOTOGRAFIJA I VELIKE SVETSKE IZLOŽBE

Velike svetske izložbe ili sajmovi, kako su ih još nazivali, predstavljali su pravu atrakciju u 19. veku. Od već pominjane izložbe u Londonu i Kristalne palate 1851. godine, ovakve manifestacije održavale su se svakih nekoliko godina u glavnim svetskim gradovima. Bile su međunarodnog karaktera, a uloga im je bila promovisanje umetnosti, kulture, arhitekture, tehnologije i nauke. Tom prilikom svaka od zemalja, učesnica izložbe, imala je svoj paviljon koji su posebno projektovale arhitekta iz te zemlje i u kojem su izlagana dela likovne i primenjene umetnosti, projekti vezani za arhitekturu ili nauku, tj. sve ono čime je neka zemlja mogla da se pohvali. Sve do 1900. godine na ovim izložbama u centru pažnje bili su projekti i dela iz oblasti industrije i tehnologije. Dovoljno je pomenuti izložbu u Parizu iz 1889. godine kada su izgrađene Ajfelova kula i Hala mašina. Fotografija nije mogla da izostane s ovih izložbi jer pored fotografa koji su opčinjeni konstrukcijama fotografisali hale i paviljone, bilo je i onih koji su izlagali. Velika kristalna palata je, na primer, imala i ulogu galerije u kojoj su osim fotografija

bili izloženi najnovija foto-oprema i materijal. Kolodijumske ploče koje su iste godine ušle u upotrebu takođe su predstavljene u Kristalnoj palati. Najbolje fotografije bile su nagrađivane ili pohvaljene. Dagerotipije američkog fotografa Metjua Brejdija (Mathew Brady) u Kristalnoj palati proglašene su najboljim. Visoku ocenu i prvu nagradu dobile su i pejzažne fotografije Gistava I Greja (Gustave le Gray) 1855. godine na svetskoj izložbi u Parizu. S jedne strane, prisustvo fotografije na ovakvim manifestacijama potvrđuje značaj i ulogu koju je ona imala, dok su, s druge strane velike svetske izložbe izuzetno doprinele popularisanju i daljem širenju ovog medija.

JELENA MATIĆ

Literatura:

1. Michael Frizot: A New History of Photography, Konemann, 1998
2. Mary Warner Marien: Photography – A Cultural History, Laurence King, 2002
3. Goran Malić: Fotografija 19. veka, Fotogram, 2004

Senzor srpskog porekla



SVETISLAV DRAGOVIĆ

MNOGI ČITAOCI MOŽDA SE PITAJU ZAŠTO TOLIKO PRIČAMO O MOBILNIM TELEFONIMA, T.J. FOTOAPARATIMA UGRAĐENIM U TELEFONE. HOĆEMO LI U NEKOJ BLIŽOJ ILI DALJOJ BUDUĆNOSTI VEĆINOM SNIMATI TELEFONIMA?



Ne verujem da ćemo se u budućnosti odvojiti od naših analognih ili digitalnih fotoaparata, i dalje ćemo u fotografiji imati posla s fotoaparatom. Međutim, telefoni s fotoaparatom zauzimaju značajno mesto u sistemu komunikacija u celini. Izuzmimo tu sličice koje zaljubljeni šalju jedni drugima ili pak mlade mame bakama i dekama. Mobilni telefon s fotoaparatom ima i mnogo ozbiljnije primene. Na primer, Kantonalna bolnica u Ženevi svoja kola hitne pomoći opremila je telefonima s fotoaparatom. Tako jedan lekar može da nadzire nekoliko ekipa u kojima nema lekara. Lekarski pomoćnik s lica mesta snima bolesnika i daje neke opšte podatke, pa preko poslate slike lekar u bolnici odlučuje da li je slučaj hitan i koliko je hitan, treba li bolesnika dopremiti u bolnicu ili ne. Lekar na svom radnom mestu ima svu potrebnu opremu, referentnu literaturu, kao i mogućnost da se brže konsultuje s nekim specijalistom. On može, praktično bez gubitka vremena, da vodi nekoliko ekipa na terenu. Ili, drugi primer: My Food Phone Inc. iz Njujorka prva je nutricionistička kompanija na svetu čija je usluga zasnovana na korišćenju fotografija ili video-snimaka iz telefonskog fotoaparata. Klijent te kompanije snima hranu koju ima pred sobom i dijetetičar sa druge strane govori mu šta i koliko treba da pojede. Zamislite kako je sada lako debeljucama da omršaju!

Pored lekara, često se preko fotoaparata u telefonu mogu dokumentovati kupovine, napraviti "beleške" i slično. U bliskoj budućnosti očekuje

se da će milioni ljudi koristiti fotoaparate u telefonima za sve moguće vrste komunikacija. Pretpostavlja se da su u 2005. godini potrošači kupili 300 miliona telefona s fotoaparatom a da će broj kupaca znatno porasti tokom narednih godina.

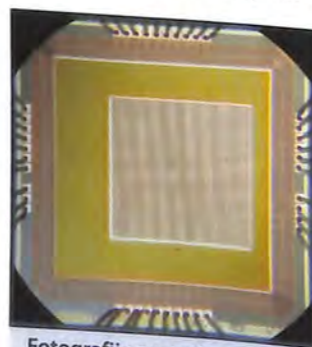
Iz logičnog interesovanja za sve što doprinosi razvoju minijaturnih digitalnih fotoaparata, u telefonu ili bez njega, u toku decembra pojavili su se u stručnoj literaturi, ali i u običnoj štampi, članci o dva nova pronalaska za digitalne fotoaparate, telefone, i slične primene, koja mogu da dovedu do revolucije u digitalnoj fotografiji. Možda bi nas ovaj razvoj manje interesovao da njegov pronalazač zapravo jedan od pronalazača, nije naš mladi zemljak Željko Ignjatović. Rođen je 1970. godine u Odžacima, učio je srednju školu – matematički smer u Novom Sadu, učestvovao na Električadama (takmičenjima iz elektronike) na kojima je nekoliko puta osvajao prva mesta. Možda ga neki od naših čitalaca poznaju. Godine 1989. upisao je Elektrotehnički fakultet u Novom Sadu, a 1992. osniva svoju firmu za telefoniju, alarmne i satelitske sisteme. Vraća se ponovo svojoj ljubavi – elektronici i završava fakultet. Po preporuci kolega s novosadskog fakulteta i na poziv profesora Marka Baka (Mark Bocko) s Univerziteta u Ročesteru, u Americi, odlazi tamo radi postdiplomske studije i 2004. godine doktorira s temom:

Razvoja digitalnih senzora za sliku s ugrađenom kompresijom.

Već termini "senzor", "kompresija" nisu nepoznati našim čitaocima. Doktor Željko Ignjatović postaje profesor na Univerzitetu u Ročesteru i sa svojim mentorom, sada kolegom, profesorom Markom Bakom, osniva kompaniju ADVIS, Inc., koja se bavi razvojem senzora za slike.

Dva njihova patentirana pronalaska izazvala su veliku pažnju fotografske i nefotografske javnosti. Prvi pronalazak jeste način na koji se očitava slika s piksela. Sada se slika očitava analogno, pa se to očitavanje prenosi u vidu napona koji je osetljiv na elektronski šum i zahteva veliku količinu energije za prenos. Ideja dvojice pronalazača jeste da se slika digitalizuje na nivou piksela i zatim prenosi u digitalnom domenu, čime se poboljšava kvalitet, smanjuje uticaj šuma i količina energije koja je potrebna za taj proces. Novi tip senzora zahteva do 50 puta manje energije za prenos signala s lokacije

piksela na periferiju čipa nego što zahtevaju sadašnji senzori. To znači da bi baterija malog kapaciteta trajala izuzetno dugo. Osim toga, postojeći CMOS senzori imaju dinamički opseg 1:1.000 – znači da je odnos najintenzivnijeg i najtamnijeg svetla koji senzor može da registruje jednak 1.000, dok novi senzori povećavaju taj dinamički opseg na 1:100.000.



Fotografija prototipa novog CMOS senzora

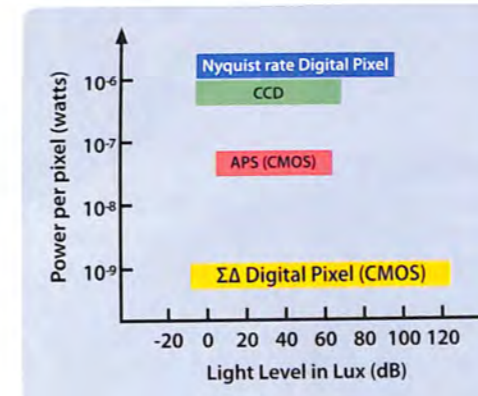
Parameter	Value
Technology	0,35 mm, 1P4M, CMOS
Pixel Area	10 μm x 10 μm
Fill Factor	31 %
Transistors per pixel	5
Supply voltage	3,3 V
Power consumption	0,88 nW/pixel
Measured SNR	59,6 dB
Linear dynamic range	99,6 dB
Read noise	0,27 electrons
Well capacity	309.000 electrons

Performanse prototipa na sobnoj temperaturi

Drugi pronalazak odnosi se na kompresiju slika. Sliku, koju su registrovali pikseli, mora da "uhvati" procesor u fotoaparatu i da je komprimuje, čime se dobija manji fajl slike koji je daleko lakši za manipulaciju. Nama su poznati takvi fajlovi koji imaju ekstenzije .jpg ili .jpeg, pa se zato i zovu JPEG fajlovi. Ova kompresija zahteva veliki broj matematičkih operacija, što opet iziskuje mnogo kompjuterske snage i, prema tome energije. Ignjatović i Bako došli su na ideju da piksele, koji su inače u standardnim senzorima za sliku uniformno raspoređeni, pomere na tačno određene lokacije tako da se umesto komplikovanih operacija množenja koje se obavljaju prilikom kompresije slike, ovaj posao obavi prostim sabiranjem. U novom pristupu kompresiji slike ne samo da je ukupan

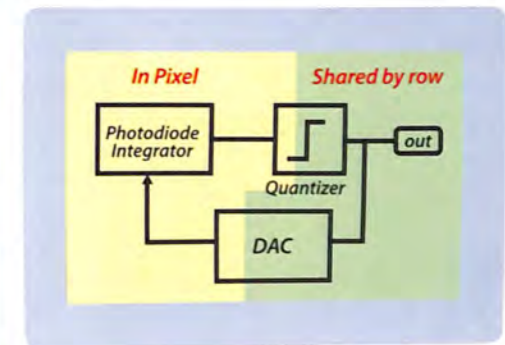
broj operacija smanjen na 5 posto u odnosu na standardni nego su i same operacije hardverski mnogo manje zahtevne i jednostavnije.

Radi se na tome da se ta dva procesa kombinuju u jedan i time stvore senzori koji troše veoma malo energije, i da sa malom baterijom mogu da rade godinama. Ovakav senzor idealan je za primene kod kojih su kapacitet i veličina baterija problem. To su telefoni-kamere, ali i minijaturni fotoaparati. Druga veoma interesantna primena novog senzora jeste u bežičnim kamerama za nadzor i obezbeđenje. Tu je od velikog značaja da slika bude registrovana, kompresovana i prenesena bežičnim putem uz minimalnu potrošnju



Poređenje novog senzora (ΣΔ) i standardnih senzora za sliku u smislu potrošnje energije i dinamičkog opsega

energije. I sada, kod malih digitalnih fotoaparata vek trajanja baterije jedan je od najvećih problema. Zamislite u budućnosti digitalni fotoaparati veličine kreditne kartice kome se baterija neće menjati tokom celog životnog veka fotoaparata. U sadašnjem trenutku, iako je evidentan veliki napredak u konstrukciji baterija, ipak, relativno skupe baterije moraju da se zamenjuju posle otprilike 500 punjenja. Koliko će se dobiti na prvom mestu kroz smanjenje neophodnog kapaciteta baterije, pa posle i kroz ukupan životni vek baterija, možemo samo da zamislimo. Imaćemo situaciju kakvu sada imamo sa digitalnim ručnim satovima, da jedna baterija traje godinama. Možemo očekivati da u bliskoj budućnosti uživamo u blagodetima ova dva pronalaska.



Blok-šema novog Sigma-delta digitalnog senzora za sliku

TONY'S
PHOTO PRINT SERVICE®
ULTIMATE COLOR

TONY'S PHOTO PRINT SERVICE knez mihailova 18 tel. 32.88.000 nemanjina 36 tel. 361.0.361 cvijičeva 121 tel. 32.90.444

PIRELLI KALENDAR

Kult vremena

KAKVA JE VEZA IZMEĐU PROIZVOĐAČA AUTO-MOTO GUMA I UMETNIČKE FOTOGRAFIJE? NAIZGLED, VRLO MALA... ALI, KADA SU U PITANJU KOMPANIJA "PIRELLI" I NJEN GODIŠNJI KALENDAR, TA VEZA JE OČIGLEDNA I NEODVOJIVA

ISTORIJSKI

Tokom poslednjih nekoliko decenija imali smo prilike da vidimo veliki broj kalendara s raznolikim motivima i različitog kvaliteta fotografije i izrade, i mesto im je najčešće bilo po zidovima kuhinja, garaža i, naravno, kabina kamiona. U mnoštvu svih tih kreacija, Pirelli kalendar izdvojio se i uzdigao iznad svih ikada izdatih kalendara, i svoje mesto našao na zidovima muzeja. Postao je najtraženiji proizvod te vrste koji se ne može naći u prodaji. Popularnost je zadobio svojim limitiranim tiražom i time je bio dostupan samo važnim klijentima kompanije Pirelli i odabranoj eliti. Fami doprinosi i vizuelan identitet koji kalendar nosi od svog prvog izdanja do današnjih dana. Počevši od 1964. godine kada se pojavilo prvo izdanje, "Pirelli" je angažovao samo renomirane svetske fotografe za izradu tema i fotografija na kojima će se kroz naredne četiri decenije naći neke od najlepših žena sveta. Za razliku od mnogih tzv. "pin up" kalendara s fotografijama obnaženih lepotica, ovaj kalendar se od početka izdvaja svojom sofisticiranošću, originalnim idejama i vrhunskom fotografijom.

KONCEPCIJA

Za svaku godinu cilj je bio da fotografi svojom kreativnošću proizvedu temu i fotografije visoke umetničke vrednosti. Cilj je postignut jer su pažljivo birani fotografi svojim originalnim idejama i fotografskim umećem svaki put stvarali

PRETHODNI KALENDARI

[1] © Bruce Weber, 2003. godina, model Natalia Vodianova, mesec januar

[2] © Terence Donovan, 1987. godina, mesec decembar

[3] © Richard Avedon, 1995. godina, model Christy Turlington, mesec novembar

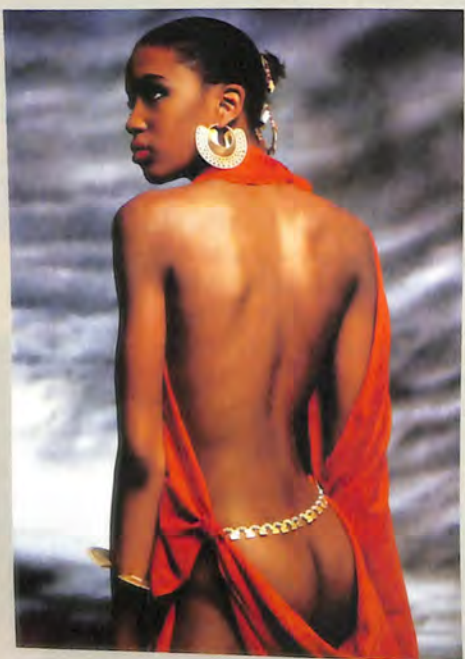
primerak kalendara za kojim su kolekcionari žudeli. Neki od slavni fotografa koji su radili kalendar bili su: Richard Avedon, Robert Freeman, Piter Lindbergh, Bruce Weber, Annie Leibovitz – jedna od tri žene koje su radile kao fotografi kalendara.

Neke od najpoznatijih žena koje su se pojavile kao modeli na fotografijama kroz godine bile su: Cindy Crawford, Naomi Campbell, Mila Jovović, Daryl Hannah, Eva Herzigova, Nastasja Kinski...

Uprkos različitim stilovima svih fotografa koji su učestvovali u stvaranju kalendara, kroz sva izdanja ispraćena je osnovna ideja na kojoj se zasniva svaka tema – ženska lepota i to uvek s odmerenom dozom provokativnosti. Svako izdanje sa svojom temom kroz godine oslikava i određena odličja tog vremena, različita poimanja ženske lepote... Standardi su se radikalno menjali kroz vreme, uključujući i toleranciju javnosti i generalni stav šta je pristojno. Stare fantazije zamenjene su novim, adekvatnije modernom vremenom. Ukusi i stilovi su se menjali kao i kanoni ženske lepote. Prototipovi zavodljivosti i dalje su u stalnom kretanju a 33 izdanja "Pirelli" kalendara nam tako obezbeđuju uvid u neprekidne metamorfoze društva.

2006. GODINA

Poslednje izdanje, za 2006. godinu, ponovo je izazvalo veliku pažnju javnosti i svih ljubitelja dobre fotografije. Zadovoljstvo nam je da u ovom broju predstavimo deo tog izdanja. Kao i u svim prethodnim, i u ovom izdanju, se po pravilu, pojavljuju slavne lepotice, ovoga puta Jenifer Lopez, Kate Moss, Giselle Bundchen... Tema ovogodišnjeg kalendara je "sloboda i moć", koju je osmislio i uradio britansko-turski fotografski duo Marcus Piggott i Mert Alas, već oprobani i proslavljeni u radu sa ženskim portretima. Žensko telo portretisano je kao slobodan instrument moći. Ovaj fotografski duo ima inovativan, višestran stil a rezultat njihove saradnje jeste elegantan i veoma ličan pristup fotografiji:



© MARCUS PIGGOTT / MERT ALAS, 2006. GODINA, MODEL KAREN ELSON, MESEC SEPTEMBAR



© MARCUS PIGGOTT / MERT ALAS, 2006. GODINA, MODEL GISELE BÜNDCHEN, MESEC MART



© MARCUS PIGGOTT / MERT ALAS, 2006. GODINA, MODEL JENNIFER LOPEZ, MESEC JANUAR

provokativne i raskošne, uglavnom crno-bele fotografije podsećaju na Njutnovsku atmosferu i portretilu opijenu i vragolastu, obesnu ženu. Snimanje je obavljeno na francuskoj rivijeri tako da su more i litice koje uranjaju u vodu, luksuzne jahte i vile s raskošnim baštama pozadine ovog izdanja. Voda je glavni element koji naglašava sjaj kože i stvara neobičnu igru svetla na mokrim telima, što fotografije čini posebno senzualnim i zavodljivim.

Ove moderne i originalne fotografije nose atmosferu šezdesetih i sedamdesetih godina, mešajući tradiciju i inovativnost, što ova dva fotografa koriste da ostvare sopstveni pečat u istoriji ovog kalendara, ali istovremeno iskazujući odanost istorijskoj vrednosti i legendi koja ga prati kroz godine.

Izlazak ovogodišnjeg izdanja poklapa se s otvaranjem novog portala www.pirellical.com, na kome možete videti fotografije iz svih dosadašnjih izdanja ovog kultnog kalendara.

MARIJA MILOVANOVIĆ MAKSIMOVIĆ

Zahvaljujemo se na saradnji Aleksandri Milovanović iz kompanije "KELENA YU DOO", koja je zvaničan Pirelli distributer za Srbiju, uz čiju pomoć smo i dobili prava za objavljivanje šest fotografija iz ovogodišnjeg kalendara.

PRETHODNI KALENDARI

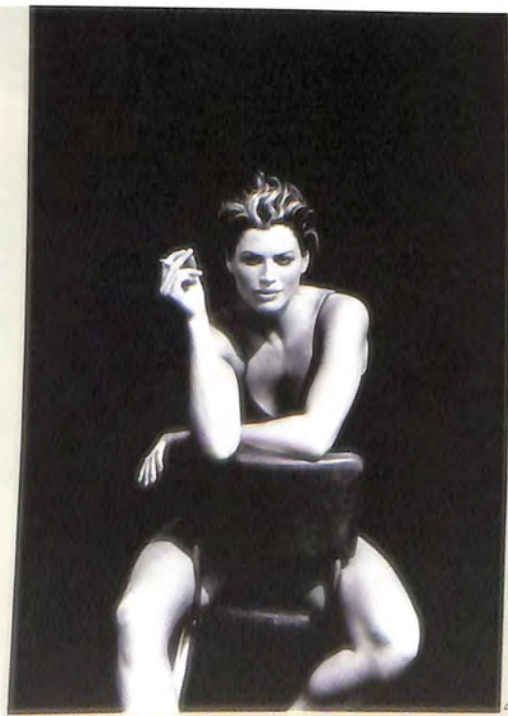
[4] © Peter Lindbergh, 1996. godina, model Carre Otis, naslovna

[5] © Herb Ritts, 1994. godina, model Cindy Crawford, mesec jun

[6] © Richard Avedon, 1997. godina, model Ines Sastre, mesec april



© MARCUS PIGGOTT I MERT ALAS, 2006. GODINA, MODEL KATE MOSS, MESEC JUL



© MARCUS PIGGOTT I MERT ALAS, 2006. GODINA, MODEL NATALIA VODIANOVA, MESEC DECEMBAR



Pogled u budućnost

S koro da smo naviknuti da se na tržištu digitalne fotografije svakodnevno pojavljuju novi digitalni fotoaparati, mediji za memorisanje snimljenih fotografija, novi savršeniji i jednostavniji programi za obradu fotografija, štampači itd. Naravno, kao i u modi, u prvoj polovini godine, tj. za sezonu proleće-leto, i krajem leta za sezonu jeseni, veliki broj proizvođača upravo tada najavljuje nove proizvode. Svakako, tome doprinosi i to što se u februaru svake godine održava međunarodni sajam PMA u SAD-u, a krajem leta svake druge godine sajam Photokina u Kelnu. Nažalost, nisam bio u dalekoj Americi, ali sam posetio Cebit, sajam računarske i telekomunikacione tehnologije na kojem se predstavio manji broj firmi koji u svom proizvodnom programu nudi i digitalne fotoaparate, ali tu su i mobilni telefoni s fotoaparatom koji imaju rezoluciju od čak deset miliona piksela, a minimalna rezolucija za telefone koji imaju predznak "Imaging" jeste tri miliona piksela. Naravno, kvalitet takvih fotografija još nije na nivou kompaktnih digitalnih fotoaparata iste rezolucije. Druga tendencija jeste objedinjavanje i povezivanje različitih digitalnih medija kao što su muzika, pokretna slika, zabava, Internet, fotografija u jedan sistem. Ovakav digitalan život omogućava vam, na primer, da od fotografija snimljenih digitalnim fotoaparatom napravite slajd šou s muzikom u podlozi, a potom ga, vašim prijateljima, prezentuje na LCD ili plazma monitor visoke rezolucije (HDTV), ili ga pošaljete rodbini u inostranstvu koristeći Internet. Ako ste zaljubljenik dobre fotografije i fotografske tehnike, počnite polako da skupljate novac i planirajte deo odmora za kraj leta jer ove godine je najveći sajam posvećen fotografiji – Photokina od 26. 9. do 1.10. u Kelnu. Iako su u centru pažnje tehnički noviteti, na ovom sajmu moći ćete da vidite i odlične izložbe najvećih svetskih majstora fotografije.

ZA SVAKOG PONEŠTO Pentax

Pentax je predstavio nov model *ist DL2 koji je neznatno izmenjeni *ist DL. Namenjen je, pre svega, početnicima koji prelaze na refleksne fotoaparate, a prodavače se samo na azijskom tržištu i u Kanadi. U Optio seriji ima pet novih modela. Pentax **Optio T10** ubraja se u red najtanjih (svega 19,5 mm) džepnih digitalnih fotoaparata s senzorom od šest miliona piksela i monitorom dijagonale 3 inča i trebalo bi da košta 399 evra. **Optio W10** je kompaktni digitalni fotoaparati koji je vodootporan do dubine od 1,5 metara. Ima senzor od šest miliona piksela, trostruki zum i monitor dijagonale od 2,5 inča, kao i sistem za raspoznavanje i uoštravanje na ljudski lik, pa i podešavanje ekspozicije prema licu. Ovaj model ce se prodavati po ceni od oko 330 evra. **Optio M10** ima takođe senzor od šest miliona piksela, trostruki zum objektiv i monitor dijagonale od 2,5 inča, a tvrde da sa dve AA alkalne baterije može da napravi čak 220 snimaka, dok sa dve litijum-jonske baterije ta brojka iznosi 900 snimaka. **Optio E10** ima slične karakteristike, uz mogućnost izbora više pretpodešenih situacija, što početnicima znatno olakšava fotografisanje. **Optio A10** ima znatne novine, a najznačajnija jeste stabilizacija slike (ista kao kod Konica-Minolta) koja se postiže pomeranjem senzora koji kod ovog modela ima osam miliona piksela. Cena ovog modela biće oko 350 evra. Više informacija na sajtovima www.bti.co.yu i www.pentax.com.



NOVA KOLEKCIJA Canon

Za ovogodišnju sezonu proleće-leto Canon je ponudio tržištu čak devet novih kompaktnih digitalnih fotoaparata. **PowerShot S3 IS** je treća generacija superzum kompaktnog modela, koji je naslednik popularnog modela S2 IS. Posедуje 12 puta optički zum objektiv s ugrađenim stabilizatorom slike, senzor efektivne rezolucije od šest miliona piksela, monitor dijagonale dva inča, povećanu osetljivost na ISO 800. Ovaj fotoaparati, ozbiljne tamnosive boje, karakterišu i odlične mogućnosti snimanja video-zapisa jer omogućava snimanje u VGA rezoluciji sa 30 sličica u sekundi i sa stereo zvukom. Cena ovog fotoaparata biće oko 570 evra. **Canon PowerShot A420, PowerShot A430 i PowerShot A530** novi su predstavnici A-serije koji korisnicima donose izuzetnu kombinaciju mogućnosti. PowerShot A420 odlikuju jednostavna upotreba, rezolucija od četiri miliona piksela, 3,2 puta optički zum objektiv, 15 režima rada za različite uslove fotografisanja, mogućnost snimanja filmova u VGA rezoluciji i izoštravanje u pet polja. Njegova cena biće oko 160 evra. PowerShot A430 proizvodi se u četiri vesele boje, ima rezoluciju četiri miliona piksela, 4 puta optički zum objektiv, 15 režima rada za različite uslove fotografisanja, AV izlaz i prilagodljivo izoštravanje u devet polja. Takođe, poseduje i mogućnost snimanja video-zapisa u VGA rezoluciji sa zvukom. Njegova cena biće oko



180 evra. Odlične karakteristike s rezolucijom od pet miliona piksela nudi PowerShot A530, a za razliku od modela A430 ima 17 režima rada za različite uslove fotografisanja i veću osetljivost do ISO 800. Koštaće oko 240 evra. Druga dva naprednija modela iz A-serije, **PowerShot A700 i PowerShot A540** imaju rezoluciju od šest miliona piksela, veliki broj parametara za ručno podešavanje, monitor dijagonale 2,5 inča. Najveća razlika jeste u tome što model A700 ima 6 puta, dok model A540 ima pet puta optički zum objektiv. Njihove cene biće oko 360, odnosno 300 evra. IXUS serija dobila je tri nova predstavnika **Canon Digital IXUS 60 / IXUS 65** sa 3 puta optičkim zum objektivom, rezolucijom od šest miliona piksela,



većom osetljivošću do ISO 800. Više nemaju optičko tražilo, jer model Digital IXUS 60 ima monitor dijagonale 2,5 a IXUS 65 od 3 inča. Njihova cena biće oko 350 i 400 evra. Treći, **Digital IXUS 800 IS**, prvi je ultrakompaktan digitalni fotoaparati s ugrađenim stabilizatorom slike. Ima rezoluciju od šest miliona piksela, 4 puta optički zum objektiv, monitor dijagonale 2,5 inča, veću osetljivost do ISO 800. Njegova cena biće oko 500 evra. Više informacija možete potražiti na sajtu www.canon-adria.com.



COOLPIX GENERACIJA Nikon

Kada su u pitanju kompaktni digitalni fotoaparati, Nikon nudi sedam novih modela iz serije Coolpix. Tri modela iz L-serije (Life – život) **Coolpix L2, L3 i L4** namenjena su širokom krugu korisnika s plićim džepom, a koji žele imati lepe uspomene i bez fotografskog znanja. Coolpix L2 i L3 u osnovi su slični modeli, s rezolucijom od šest i pet miliona piksela, monitorom dijagonale dva inča, 3 puta optičkim zum objektivom, velikim brojem unapred definisanih programa sa scenama i mogućnošću snimanja video-zapisa u VGA rezoluciji sa 30 sličica u sekundi sa zvukom. Imaju internu memoriju od 23 MB, a koriste SD memorijsku karticu. Cena ovih modela biće oko 240 i 210 evra. Treći model L4 poseduje slične tehničke karakteristike, ali s rezolucijom od četiri miliona piksela i nešto manji kapacitet interne memorije od 10 MB. Njegova cena biće oko 155 evra. Dva modela i S-serije (Stile – stil) **Coolpix S5 i S6** su ultratanki kompaktni digitalni fotoaparati: oba poseduju 3 puta optički zum objektiv,



šest miliona piksela, jednostavan upravljački meni s velikim brojem unapred definisanih programa sa scenama, mogućnost snimanja video-zapisa u VGA rezoluciji sa 30 sličica u sekundi sa zvukom, 32 MB interne memorije, a koriste i SD memorijske kartice. Model S5 ima monitor dijagonale 2,5 inča, dok je on kod modela S6 tri inča, a još ima i mogućnost bežičnog Wi-Fi prenosa snimljenih fotografija u računar ili štampač. Cena modela S6 biće oko 430 evra, dok će model S5 koštati oko 360 evra. **Coolpix P3 i P4** su modeli iz samog vrha Nikonove ultrakompaktne serije, ali sada prvi put imaju ugrađen sistem za optičku redukciju vibracija. Oba modela imaju efektivnu rezoluciju od 8,1 miliona piksela, 3,5 puta optički zum objektiv, šesnaest programa sa scenama, mogućnost uticanja na veliki broj parametara, 32 MB interne memorije, a koriste i SD memorijske kartice. Model P3 poseduje i mogućnost

bežičnog Wi-Fi prenosa snimljenih fotografija u računar ili štampač. Cena modela P3 biće oko 440 evra, dok će model P4 koštati oko 390 evra.

Nikon je neposredno pre nove godine imao novitet kada su u pitanju SLR fotoaparati s modelom D200, pa je sada predstavio samo jedan nov objektiv. Reč je o makroobjektivu **AF-S VR Micro-Nikkor 105 mm f/2,8 G IF-ED** koji je jedinstven na tržištu po tome što ima optičku redukciju vibracija. Novi VR II sistem omogućava fotografisanje s ekspozicijama koje su za četiri stepena duže. Takođe, ima SWM motor za brzo, tiho i precizno izoštravanje, a u konstrukciji ima ED sočiva koja smanjuju hromatsku aberaciju i Nano Crystal premaz sočiva za smanjivanje refleksije unutar objektivu. Minimalna daljina izoštravanja iznosi 31 cm. Njegova cena biće oko 750 evra. Više informacija možete potražiti na sajtu www.refot.com.



NIKON CAPTURE NX

je značajno poboljšana i redizajnirana verzija Nikonovog programa za obradu digitalno snimljenih fotografija. Napravljen je tako da bude alternativa poznatom programu kao što je Adobe Photoshop. Capture NX razvijen je u asocijaciji s Nik Software – novim Nikonovim partnerom u razvoju softvera. U ovom novom programu fotografija je u centru pažnje prilikom obrade, a pomoću alata U-Poin jednim klikom biće moguće otkloniti efekat "crvenih očiju", podesiti boje i, nijanse crno-bele fotografije. U prodaji će se pojaviti u maju, a njegova cena biće oko 180 evra. Takođe, istovremeno će se pojaviti i nova verzija programa za pregledanje fotografija Nikon View Pro, čija će cena biti oko 50 evra.

OLYMPUSOVA KONFERENCIJA ZA NOVINARE

Predstavništvo firme Olympus za našu zemlju, koje već četiri godine postoji na ovim prostorima, održalo je konferenciju za novinare 8. marta. Pored kratkog istorijata, direktorka Ivanka Milenković govoreći o rezultatima poslovanja ovog predstavnika za prošlu godinu istakla je da se polovina od ukupnog ostvarenog prihoda odnosi na prodaju fotoaparata. U drugom delu konferencije Ivan Čvorović predstavio je nove kompaktne digitalne fotoaparate, o kojima možete čitati u ovom broju, kao i nov SLR fotoaparat E-330. Posebno interesantna bila je najava da će se za njihove kompaktne digitalne fotoaparate FE-130, FE-140, μ700, μ720SW i μ810 od kraja aprila moći s Interneta preuzeti upravljački meni na srpskom jeziku. Više informacija na sajtu www.olympus.co.yu.

VIŠE KONTROLE I KVALITETA Canon

Nov Canonov **EOS 30D** digitalan SLR fotoaparat zamena je za vrlo priznat i popularan model EOS 20D, a mnoga poboljšanja nastala su upravo na osnovu predloga korisnika ovog modela. Zadržao je karakteristike prethodnika sa pet slika u sekundi, senzorom od 8,2 miliona piksela, a nadograđen je većim monitorom dijagonale od 2,5 inča koji ima veći vidni ugao



gledanja. Poboljšana je izdržljivost zatvarača na 100.000 okidanja, poseduje spot merenje, finije podešavanje ISO osetljivosti s korakom od jedne trećine, a dodati su i parametri s profilima koje Canon zove "Picture Style", za kontrolu konačnog izgleda fotografije (boje, kontrasta, oštine) prema objektu koji fotografiramo i vlastitim željama. Kada se bude pojavio na tržištu iznosiće oko 1.400 evra, a u kompletu s objektivom EF-S 18-55 mm DC koštaće sto evra više.

Canon je istovremeno obogatio i svoju ponudu profesionalnih objektivsa sa dva nova objektivsa. Standardni zum objektiv **EF-S 17-55 f/2,8 IS USM**



odgovara vidnom uglu objektivsa 27,2-88 mm ekvivalentno formatu od 35 mm. Namenjen je isključivo

SLR digitalnim fotoaparatima s manjim senzorom, tj. onima koji podržavaju EF-S objektivse. Odlukuje se veoma dobrom svetlosnom jačinom i ugrađenim stabilizatorom slike. Njegova cena biće oko 1.200 evra. Drugi je portretni teleobjektiv **EF 85mm f/1,2 II USM** s izuzetno velikom svetlosnom jačinom od f/1,2, što nam omogućava fotografisanje i kada su svetlosni uslovi nešto lošiji, a takođe, i veći uticaj na dubinsku oštrinu. Predstavljaće moćno oružje za portretne fotografe, ali njegova cena nije baš prihvatljiva i iznosiće oko 2.100 evra. Više informacija na sajtu www.canon-adria.com.



OTPORNOST JE VAŽNA Olympus

Olympus FE-115 najjeftiniji je digitalan fotoaparat u ponudi Olympusa i košta oko 165 evra. Imaće 2,8 puta optički zum objektiv, monitor dijagonale 1,5 inča, senzor s efektivnom rezolucijom od pet miliona piksela, 28 MB interne memorije i xD slot za dodatnu memorijsku karticu. **Olympus FE-150** takođe ima senzor s efektivnom rezolucijom od pet miliona piksela, ali poseduje veći monitor dijagonale 2,5 inča, trostruki zum objektiv i 12 MB interne memorije, a cena ovog fotoaparata biće 223 evra.

Olympus FE-130 i FE-140 takođe su niskobudžetni digitalni fotoaparati ideničnog izgleda i konstrukcije s trostrukim zum objektivom, 22 MB interne memorije i koriste xD memorijsku karticu. Jednostavni su za rukovanje. Razlika je u tome što model FE-130 ima monitor dijagonale dva inča i efektivnu rezoluciju od 5,1 miliona piksela, dok model FE-140 ima monitor dijagonale 2,5 inča i efektivnu rezoluciju od šest miliona piksela. Prvi model koštaće oko 188 evra, dok će cena drugog biti 211 evra.

Olympus SP-320 naslednik je modela SP-310 i poseduje mogućnost potpuno ručne kontrole rada. Ima senzor efektivne rezolucije od 7,1 miliona piksela,

trostruki zum objektiv sa žižnom daljinom od 38-114 mm (ekv. formatu od 35 mm), monitor dijagonale 2,5 inča. Maksimalna osetljivost je ISO 800, a posebno je zanimljivo da pored uobičajenog JPEG formata ima mogućnost fotografisanja i u sirovom RAW formatu, što će obradovati naprednije korisnike. Njegova cena biće oko 300 evra.

Dva nova fotoaparata iz Mju serije s novom formom dizajna i kućištem otpornim na uticaj vlage i prašine, jesu **Olympus μ 700 i μ 810**. Imaju senzore s efektivnom rezolucijom od 7,1 i 8 miliona piksela, monitor dijagonale 2,5 inča, trostruki zum objektiv i mogućnost podešavanja osetljivosti od ISO 64 do 1.600, dok kod modela μ 810 moguće je koristiti i ISO 3.200, ali s nižom rezolucijom od dva miliona piksela. Njihove cene biće 307 evra i 425 evra. Treći model iz Mju serije **Olympus μ 720 SW** specifičan je po vodootpornosti do 3 m dubine i otpornosti na padove s visine od 1,5 m. Ima senzor s efektivnom rezolucijom od 7,1 miliona piksela, trostruki zum objektiv, monitor dijagonale 2,5 inča i mogućnost podešavanja osetljivosti od ISO 64 do 1.600. Njegova cena biće oko 400 evra. Više informacija možete potražiti na sajtu www.olympus.co.yu.



POBOLJŠANJE IZ JAPANA

Epson

Iz Japana je stigla vest da se pojavila nova, poboljšana verzija nerefleksnog digitalnog fotoaparata Epson R-D1 koji koristi Leica M i L objektivse i nosi oznaku R-D1S. U njega je sada ugrađen senzor APS formata i podržava istovremeno snimanje fotografija u JPEG i RAW formatima. Koristi Adobe RGB kolor profil, a može da zumira sliku do 16 puta prilikom pregledanja snimljenih fotografija. Ima i bolje umanjeње šuma kada se snima dugim ekspozicijama. Ovaj fotoaparat ima mogućnost direktnog štampanja fotografija, s interpolacijom zapisa na 13,5 miliona piksela.



Iskustvo
Pouzdanost
Savremena tehnologija

Poslovni Informacioni Sistem

ABSoft
www.absoft.co.yu

NOVA TROJKA Ricoh

Ricoh je predstavio tri nova modela. **Caplio R4** je s senzorom od šest miliona piksela i zum objektivom ekv. 28–200 mm, monitorom dijagonale 2,5 inča i stabilizacijom slike zasnovanom na pomeranju CCD čipa. Ovaj fotoaparati ima debljinu od sveg 26 mm, a prodavaće se za oko 360 evra. **Caplio R630** je džepni digitalni fotoaparati s senzorom od šest miliona piksela, trostrukim zum objektivom i monitorom dijagonale dva inča koji bi trebalo da se prodaje za oko 190 evra. Model **Caplio R30** biće skuplji (oko 320 evra) iako je u njemu senzor od 5,3 miliona piksela. Ima aluminijumsko kućište debljine 26 mm, sa zumom ekv. 28–160 mm kojim se u makromodu može fotografisati s razdaljine od 1 cm, a slika se kontroliše na monitoru dijagonale 2,5 inča. Više informacija na sajtu www.ricoh.co.uk.



NEOBIČAN DISK Verbatim

Firma Verbatim koja je globalni lider u proizvodnji različitih medija za memorisanje podataka tržištu je ponudila FlashDisc, interesantnu fleš memoriju u obliku diska. Proizvodi se sa kapacitetom od samo 16 MB, ima prečnik 6 cm, visinu 0,9 cm i masu 9 grama, a iza poklopca se krije USB 2.0 konektor. Prodavaće se u setu od tri različite boje po ceni od 20 evra. Više informacija potražite na sajtu www.verbatim-europe.com.



INTELIGENTNA REŠENJA Fujifilm

Fujifilm je na PMA sajmu predstavio tri nova modela digitalnih fotoaparata. **FinePix F30** je kompaktni digitalni fotoaparati sa Super CCD senzorom najnovije, šeste generacije od 6,3 miliona piksela kod koga se pri punoj rezoluciji osetljivost može podići na ISO 3.200 zahvaljujući softveru Real Photo Processor II. Na njemu je trostruki zum objektiv ekv. 36–108 mm, a ugrađeni blic nazvan je "intelligent flash" jer može da izbalansira osvetljenost prednjeg plana i pozadine. **FinePix F650 Zoom** je digitalni fotoaparati sa senzorom od šest miliona piksela, ali je smešten u veoma tanko kućište, a pri tom ima petostruki zum objektiv ekv. 36–180 mm i veoma veliki monitor dijagonale tri inča i mogućnost postavljanja prioriteta otvora blende ili brzine zatvarača. **FinePix F470** ima senzor od šest miliona piksela, monitor dijagonale od 2,5 inča, litijum-jonsku bateriju, a smešten je u kućište čija je debljina svega dva centimetra. Cena ovih modela Fuji fotoaparata još nije poznata. Više informacija potražite na sajtu www.fujifilm.co.yu.



CYBER SVET Sony

Kod ovog proizvođača ima čak osam novih modela. **Cyber-shot H5** i **H2** naslednici su H1 modela sa zum objektivom 12 puta, stabilizacijom slike, sa senzorom od 7,2 miliona piksela kod prvog i šest miliona piksela kod drugog modela. Prvi karakteriše još i monitor dijagonale od tri inča, a osetljivost se kod oba modela može podesiti na ISO 1.000 pri čemu se ovaj proizvođač hvali veoma dobrom slikom kada se fotografiše u ovakvim uslovima zahvaljujući «Clear RAW» tehnologiji za smanjenje šuma. Cena na američkom tržištu iznosiće oko 500 i 400 dolara.

Sony **DSC W70** i **DSC W100** jesu kompaktni digitalni fotoaparati s senzorom od 7,2 kod prvog i 8,1 miliona piksela kod drugog modela, a oba imaju isti Zeiss trostruki zum objektiv, monitor dijagonale od 2,5 inča, ali i jasno optičko tražilo. Kod ovih modela osetljivost se može podići na ISO 1.250. Predviđena cena u Americi im je oko 300 i 350 dolara.

Modeli **DSC-W30** i **DSC-W50** predstavljaju ultrakompaktne digitalne fotoaparate kod kojih je primenjena nova "Clear RAW" tehnologija i koji takođe imaju optičko tražilo. Prvi model ima ugrađen monitor dijagonale od dva inča, a kod drugog je monitor od 2,5 inča, dok oba imaju senzor od šest miliona piksela. Njihove cene biće oko 230, odnosno 280 evra.

Cyber-shot M2 je dizajniran, kao i njegov prethodnik M1, s pokretnim monitorom dijagonale 2,5 inča koji je rešen na veoma zanimljiv način. I ovaj model digitalnog fotoaparata namenjen je onima koji podjednako vole da fotografišu i snimaju video-zapise. Ovaj fotoaparati ima senzor od 5,1 miliona piksela i Zeiss zum objektiv ekv. 38–114 mm i u Americi će se prodavati za oko 500 dolara. Poslednji u ovom nizu jeste model **DSC-S600** – digitalni fotoaparati s Carl Zeiss Vario Tessar zum objektivom ekv. 31–93 mm, senzorom od šest miliona piksela, monitorom dijagonale od dva inča i mogućnošću podešavanja osetljivosti na ISO 1.000. Njegova cena u Evropi iznosiće oko 210 evra. Više informacija potražite na sajtu www.sony.co.yu.

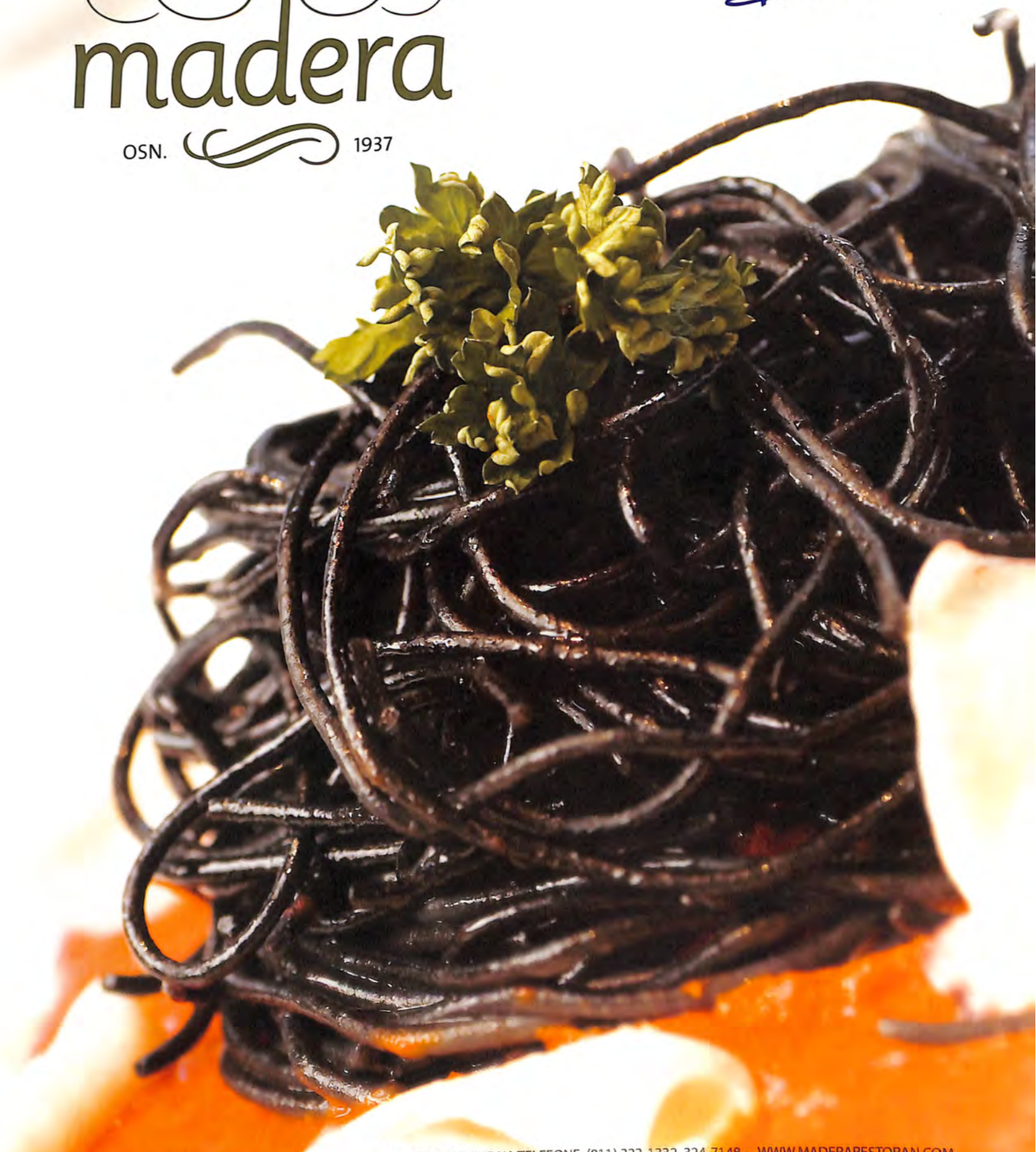


RESTORAN madera

OSN. 1937

FOOD ART BY PIERGIOVANNI VALTER

Pi: 198

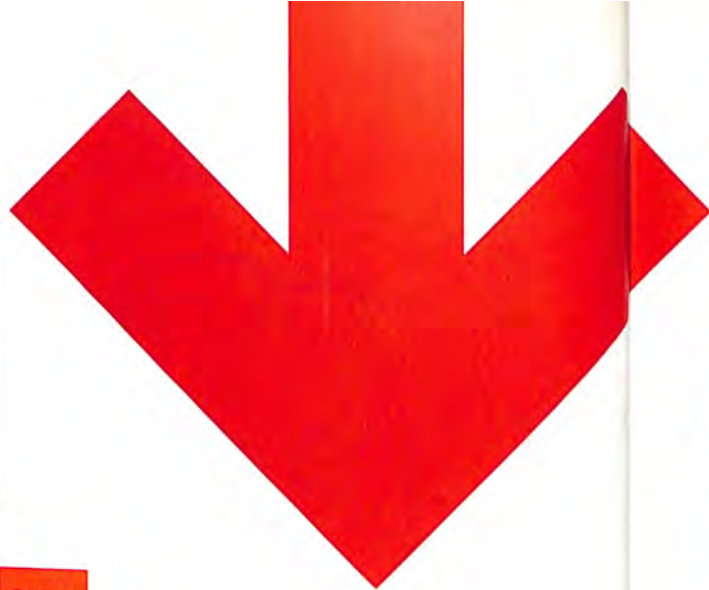


LAKA FILOZOFIJA Kodak

Kodak **EasyShare Z612** je prvi novitet u nizu novih Kodak digitalnih fotoaparata. Osnovne karakteristike su mu: Schneider Kreuznach zum objektiv 12 puta ekv. 35–420 mm, stabilizator slike, senzor od šest miliona piksela, monitor dijagonale od 2,5 inča, podešavanja prioriteta otvora blende ili brzine zatvarača i potpuno ručna kontrola tokom snimanja. Na američkom tržištu prodavače se od aprila po ceni od 399 dolara. Sledeći model iz Z-serije koju neki nazivaju superzum fotoaparatom jeste Kodak **EasyShare Z650** sa zumom 10 puta ekv. 38–180 mm. Ima slične karakteristike kao i prethodni model, uz dodatak mogućnosti izbora 17 scenskih podešavanja. Njegova cena biće oko 300 evra. U C-seriji predstavljeni su Kodak **EasyShare C643, C533 i C663** – džepni digitalni fotoaparati sa trostrukim zum objektivom. Prvi ima senzor od 6,1 miliona piksela i na zvaničnom sajtu Kodaka stoji preporučena cena za američko tržište (na evropskim sajtovima još nije objavljena cena) i ona iznosi 229 dolara. Drugi model opremljen je senzorom od pet miliona piksela i



prodavače se po ceni od 179,95 dolara. Poslednji je predstavljen model C663 koji takođe ima senzor od 6,1 miliona piksela, samo je kod njega uvedena nova Perfect Touch tehnologija koja čini da su fotografije realističnijih boja i s mnogo više detalja u senkama. Predviđena cena za ovaj model je 350 evra. IV-serija ima jedan novitet i to je Kodak **EasyShare V603** – digitalan fotoaparati još manjih dimenzija, takođe s senzorom od 6,1 miliona piksela, trostrukim zumom i monitorom dijagonale od 2,5 inča. Radiće se u srebrnoj i crnoj boji i prodavače se po istoj ceni kao i C663. Više informacija na sajtu www.kodak.com.



RAZNOBOJNE MOGUĆNOSTI Casio



U EX seriji Casio Exilim kompaktnih digitalnih fotoaparata predstavljena su dva nova modela. Casio **EX-Z850** je, u stvari, naslednik modela EX-Z750 koji je imao dobar prijem na tržištu. Ovaj fotoaparati je s senzorom od 8,1 miliona piksela, optičkim tražilom, monitorom dijagonale 2,5 inča, zum objektivom ekv. 38–114 mm i mogućnošću izbora prioriteta otvora blende ili brzine zatvarača, kao i elektronskim stabilizatorom slike "Antishake DSP". Cena ovog fotoaparata biće oko 370 evra. Model **EX-Z60** je sličnih karakteristika, samo je u njemu senzor od šest miliona piksela i umesto prioriteta otvora blende ili brzine zatvarača ima čak 33 predviđene situacije za preporučavanje nazvane "Best Shot". Sve to spakovano je u veoma dopadljiva srebrna, crna i crvena kućišta. Njegova cena biće oko 240 evra. Model **EX-Z600** opremljen je izuzetno svetlim monitorom dijagonale od čak 2,7 inča, veoma jasnih boja i senzorom od šest miliona piksela. Pored stabilizacije slike slike ovaj fotoaparati ima i mogućnost ispravljanja linija u perspektivi. Cena ovog modela biće oko 380 evra. Detaljnije informacije potražite na sajtu www.casio-europe.com.



MISLITE NA BUDUĆNOST Trekstor



Problem skladištenja snimljenih fotografija za sve korisnike digitalnih fotoaparata postaje sve veći problem. Eksterni hard-disk Trekstor **DataStation maxi z. uh** može biti jedno od rešenja za vaše probleme. U elegantnom aluminijumskom kućištu nalazi se hard-disk od 3,5 inčni, a s prednje strane tri USB 2.0 priključka. Proizvodi se s hard-diskovima kapaciteta 200, 250, 300 i 320 GB, a cene su 140, 160, 190 i 200 evra. Takođe, s njim se isporučuje postolje, AC adapter, USB kabl i torbica za nošenje. Više informacija možete potražiti na sajtu: www.trekstor.de.



DIGITALNI ALBUM Sony

Digital Photo Album je najnoviji uređaj za odlaganje i arhiviranje fotografija koji ima kapacitet od 80 gigabajta i upola je manjih dimenzija od standardnih video-plejera, a podržava sedam vrsta memorijskih kartica. Zvanični naziv mu je HDP5-L1 i fotografije se u njega mogu



učitati jednostavnim ubacivanjem memorijske kartice, a ima i svoj USB port za povezivanje s fotoaparatom ili čitačem kartica. U prodaji će se pojaviti od maja, a predviđena cena za američko tržište je oko 300 dolara. Više informacija potražite na sajtu www.sony.co.yu.

DOBRA PONUDA Epson



Ovaj novitet svakako će biti veoma zanimljiv svima onima koji nisu žurili s nabavkom kvalitetnih negativ skenera koji su svojevremeno koštali čitavo bogatstvo, a imaju potrebe za skeniranjem, kako negativa, tako i već «izrađenih» fotografija. Za svega oko 610 evra sada mogu da kupe ovaj Epson Perfection V700 Photo skener koji pored "lajka" filmova može da skenira i srednjeformatne filmove u dimenzijama 6 x 20 cm ili filmove velikog formata do 4 x 5 inča i to u optičkoj rezoluciji od 6.400 piksela, s rasponom (Density Range) 4,0. S računarnom se može povezati bilo preko USB 2,0 ili FireWire porta i podržava automatsko eliminisanje ogrebotina i prašine (Digital ICE). U evropskim zemljama isporučuje se s Adobe Photoshop Elements 3, Silverfast SE i Epson Creativity Suite softverom. Više informacija potražite na sajtu www.epson.com.



BUDNA I DOK "SPAVA" Sanyo



Opšte je poznato da se punjive baterije iako ih ne koristimo nakon određenog vremena isprazne. Ovaj efekat zove se samopražnjenje i nije isti kod svih tipova baterija. Sanyo je znatno unapredio svoje Ni-MH punjive baterije kod kojih je efekat samopražnjenja smanjen na minimum. Nove baterije nazvao je "Eneeloop", pa i ako se ne koriste šest meseci nakon poslednjeg punjenja, zadržavaju kapacitet od 90 odsto, a posle godinu dana zadrže kapacitet od 85 procenata. "Eneeloop" baterije moguće je puniti do 1.000 puta, a proizvodiće se u formatu AA s kapacitetima 2.000 mAh i formatu AAA od 800 mAh. Ako su vam potrebne baterije većeg formata D i C, dovoljno je kupiti odgovarajući adapter i u njega staviti bateriju formata AA. Cena još nije poznata, a u prodaji će se pojaviti na leto. Informacije potražite na sajtu www.eneeloop.info.

VEĆE, BRŽE I JEFTINIJE SanDisk



SanDisk je svoju liniju SanDisk Extreme III memorijskih kartica s brzinom zapisa i čitanja podataka od 20 MB u sekundi i mogućnošću rada na temperaturama od -25 do +85 °C sada upotpunio CompactFlash memorijskom karticom kapaciteta 8 GB, dok je maksimalan kapacitet za SD memorijsku karticu 2 GB, a 4 GB za MemoryStick PRO Duo karticu koja ima brzinu zapisa i čitanja od 18 MB u sekundi. Novina su i kartice Ultra II MemoryStick PRO Duo od 4 GB i Ultra II Plus od 2 GB čija jedna polovina predstavlja USB 2.0 konektor.



Kada su u pitanju cene memorijskih kartica, SanDisk ih je znatno snizio, pa tako za običnu CF memorijsku karticu od 1 GB potrebno je izdvojiti 64 evra, Ultra II istog kapaciteta je 77 evra, dok je Extreme III 90 evra. Cene su prepolovljene u odnosu na prošlu godinu što je dobro za sve korisnike digitalnih fotoaparata. Više informacija možete naći na sajtu www.refot.com.



Samsung Digimax(imalno)

Pored modela Samsung GX-1L o kome će biti reči posebno, predstavljeno je još pet novih modela Samsung digitalnih fotoaparata iz serije Digimax. U seriji L tu su **Digimax L85** s senzorom od osam miliona piksela, petostrukim Schneider Kreuznach zum objektivom, monitorom dijagonale od 2,5 inča, mogućnostima podešavanja prioriteta otvora blende ili brzine zatvarača i HDMI interfejsom pomoću koga se snimljene fotografije mogu videti direktno na novim TV uređajima visoke rezolucije (HDTV). Prodavače se po ceni od oko 400 evra. **Digimax L60** je s senzorom od

šest miliona piksela, trostrukim zum objektivom, monitorom dijagonale od 2,4 inča. Može snimati video-zapise u MPEG-4 formatu i ima ugrađen stabilizator slike za snimanje u video-modu. U prodaji bi trebalo da se pojavi u aprilu, po ceni od 300 evra. U S-seriji predstavljeni su **Digimax S500, Digimax S600 i Digimax S800** koji imaju senzor od pet, šest i osam miliona piksela, sa zumom 3 puta i svetlim monitorom dijagonale od 2,4 inča smeštenim u ergonomski oblikovano kućište. Više informacija potražite na sajtu www.samsungcameras.com.



SAMO ZA VELIKE Canon

Canon je predstavio novu seriju profesionalnih inkdžet štampača koji mogu da štampaju format A3+ s maksimalnom rezolucijom od 4.800 ili 2.400 dpi. **PIXMA Pro9000** koristi sistem mastila sa osam boja raspoređenih u odvojene kertridže i omogućava maksimalnu brzinu štampanja od 15 strana u minuti, dok model **PIXMA Pro9500** upotrebljava sistem pigmentnih mastila od deset boja raspoređenih u odvojene kertridže i maksimalna brzina štampe mu je osam strana u minuti. Ako vam ovaj format A3+ nije dovoljan, u ponudi je i još jedan štampač velikog formata – **Canon imagePROGRAF IPF5000** – koji omogućava štampanje formata A2. Cene još nisu poznate, a više informacija potražite na sajtu www.canon-adria.com.



DOBRA SARADNJA Samsung

U prošlom broju najavili smo nov Samsungov SLR digitalan fotoaparatus GX-15 koji je nastao u saradnji s Pentaxom, a identičan je modelu Pentax *istD S. Već je najavljen još jedan SLR model – Samsung GX-1L. Predstavlja uprošćenu verziju prethodnog modela, a zasnovan je na Pentaxovom modelu *istD L. Posедуje pet umesto jedenaest autofokusnih polja, smanjena je bafer memorija sa osam na pet snimaka i lakši je za 35 grama. Ostale osobine kao što su efektivna rezolucija od 6,1 miliona piksela sa CCD senzorom APS-C formata, izbor ISO osetljivost od 200 do 3.200, napajanje, tip memorijske kartice i ostalo, identične su prethodnom modelu. Koristi Pentax KAF bajonet, pa je moguće koristiti veliki broj objektivaa, a u najavi su i dva nova objektivaa Schneider Kreuznach D-Xenon 18–55 mm, f/3,5–5,6, koji pokriva žižnu daljinu od 27 do 82,5 mm (ekv. formatu od 35 mm) i Schneider Kreuznach D-Xenon 55–200 mm, f/4–5,6 AL koji pokriva žižnu daljinu od 82,5 do 300 mm (ekv. 35 mm formatu), kao i nov blic Samsung SEF-36PFZ. Predviđena cena za model Samsung GX-15 u kompletu s objektivom 18–55 mm je oko 800 evra, dok će model koji nosi oznaku GX-1L koštati oko 700 evra. Više informacija potražite na sajtu www.samsungcameras.com.

OSVAJANJE TRŽIŠTA Mobilni telefoni



Mobilni telefoni danas su pravi multimedijalni uređaji, jer pored telefoniranja, možete slušati muziku, igrati se, gledati TV program, pretraživati po Internetu, snimati video zapis, a možete i fotografisati. Mobilni telefoni sa kojima je moguće fotografisati imaju ugrađene fotoaparate sa zum objektivim, automatskim izoštravanjem i rezoluciju od dva do deset miliona piksela što je sasvim dovoljno za fotografije kvaliteta približnog onom koji imaju kompaktni digitalni fotoaparati. Na ovogodišnjem Cebitu u Hanoveru predstavljen je nekoliko modela mobilnih telefona sa zavidnim mogućnostima, a primetan je trend da rezolucija od 3,2 miliona piksela postaje polako standard za mobilne telefone kojima možemo da snimamo fotografije.

Samsung je predstavio šest novih modela sa senzorom koji ima rezoluciju preko dva miliona piksela. Najzanimljiviji je Samsung SCH-B600 koji bi se pre mogao nazvati digitalni fotoaparatus sa telefonom, ima rezoluciju od čak 10 miliona piksela, trostruki optički zum objektiv

s autofokusom i monitor dijagonale 2,2 inča, a za memorisanje koristi MMC mikro memorijsku karticu. Samsung SCH-i310 ima rezoluciju od dva miliona piksela i ugrađen blic, a specifičan je po HDD memoriji od 8 GB i može koristiti i micro SD memorijsku karticu. Svi modeli na tržištu treba da se pojave sredinom godine. Više informacija potražite na sajtu www.samsung.com.

Sony Ericsson je ponudio svoja prva dva modela iz serije Cyber-shot koji će nositi oznake K800 i K790 sa rezolucijom od 3,2 miliona, fiksni objektiv s autofokusom, 64 MB interne memorije, a može da koristi i MemoriStick Micro memorijsku karticu. Više informacija potražite na sajtu www.sonyericsson.com.

Nokia N80 je mobilni telefon koji daje fotografije rezolucije od 3 miliona piksela, ima fiksni objektiv bez automatskog izoštravanja, a podržava PictureBride standard za direktno štampanje fotografija. Ima 40 MB interne memorije, a dodatno se može proširiti sa mini SD memorijskom karticom. Više informacija potražite na sajtu www.nokia.com.



NOVINE ZA 4/3 SISTEM Sigma

Sigma je korisnicima Olympus SLR digitalnih fotoaparata, a od sada i Panasonič-ovih modela, ponudila pet objektivaa iz EX serije, tako da sada ukupna kolekcija za 4/3 sistem ima osam objektivaa. To su tri sa fiksnom žižnom daljinom 30 mm F1,4 EX DC HSM, MACRO 105 mm F2,8 EX DG, APO MACRO 150 mm F2,8 EX DG HSM, a dva su zum objektivaa 18–50 mm F2,8 EX DC i APO 50–500 mm F4–6,3 EX DG HSM.

Sigma APO 70–200 mm F2,8 EX DG Macro HSM je novi objektiv sa minimalnom daljinom izoštravanja od 100 cm i HSM (Hyper Sonic Motor) koji omogućava brzo i tiho izoštravanje. Takođe, u svojoj konstrukciji sadrži i dva ELD (Extraordinary Low Dispersion) sočiva i dva SLD (Special Low Dispersion) sočiva za bolju korekciju hromatske aberacije, a višestruki



premaz sočiva redukuje refleksiju unutar objektivaa. Za sada se pravi sa bajonetom za Canon, Nikon i Sigma fotoaparate. Cene ovih objektivaa još nisu poznate, a sve potrebne informacije možete potražiti na sajtu www.sigma-photo.com.



LEXMARK

Pustite mašti na volju,

Lexmark će odraditi ostalo.



*160€

P450 Inkjet

3-koloni Foto 10x15cm štampač sa CD rezačem, 6cm LCD kolor displejom
Štampač:
 -Rezolucija: 4800*1200dpi
 -Brzina Draft: 38 sek.
 -Normal: 85 sek., Photo: 170 sek.
Povezivanje (moguća štampa):
 -Memorijske kartice: CompactFlash I & II, SmartMedia Card, Sony Memory Stick, Memory Stick Pro, Secure Digital (SD) Card, MultiMediaCard (MMC), xD Card, Sony Memory Stick Duo (with adapter), Mini Secure Digital (Mini SD) Card with an adapter, Sony Memory Stick Duo Pro (with adapter)
 -USB key
 -CD medij
 -PictBridge (digitalni fotoaparati)
 -Blue Tooth (sa opcionim adapterom)
 -TV out (kablovi se ne isporučuju)
Napomena: Ne povezuje se na računar
Čuvanje fotografija:
 -Sa memorijskih kartica na USB key ili CD medij
 -Sa CD medija na USB key
 -Sa USB key-a na CD medij
Dimenzije: SDV: 28 x 23 x 15 cm



*96€

P4350 MFC Inkjet

Multifunkcijski 3 u 1, Foto A4 uređaj, LCD kolor displej 4,3cm
Printer:
 -A4
 -Rezolucija: 4800*1200dpi
 -Brzina: 25ppm monohromatska 19ppm kolor
 -PC free printing
 -Borderless A4 photos
 -Memorijski štitač kartica (podržani svi važni tipovi kartica)
 -Mesečni obim: 5.000pm
 -Povezivanje: USB, PictBridge
Scanner: flatbed 1200*2400, 48bit, ADF 50 sheets
Capler: Standalone flatbed and ADF
 -Brzina: 24 monohromatska 16 kolor
Fax: Standalone 33.6 K Fax/Modem
 -ADF 50 sheets
 -Speaker
 -Caller ID (ukoliko je postoji mogućnost na liniji korisnika)
 -Fax on demand
 -Automatic redial
Faks: Preko računara



*179€

X8350 MFC Inkjet

Multifunkcijski 4 u 1, A4 uređaj, LCD kolor displej 4,3cm
Printer:
 -A4
 -Rezolucija: 4800*1200dpi
 -Brzina: 25ppm monohromatska 19ppm kolor
 -PC free printing
 -Borderless A4 photos
 -Memorijski štitač kartica (podržani svi važni tipovi kartica)
 -Mesečni obim: 5.000pm
 -Povezivanje: USB, PictBridge
Scanner: flatbed 1200*2400, 48bit, ADF 50 sheets
Capler: Standalone flatbed and ADF
 -Brzina: 24 monohromatska 16 kolor
Fax: Standalone 33.6 K Fax/Modem
 -ADF 50 sheets
 -Speaker
 -Caller ID (ukoliko je postoji mogućnost na liniji korisnika)
 -Fax on demand
 -Automatic redial

* Preporučena maloprodajna cena u dinarskoj protivvrednosti, bez uračunatog PDV-a od 18%.

AUTORIZOVANI DISTRIBUTER



011/321 51 51, Mike Alasa 9, Beograd, www.dl.co.yu

PARTNERSKA MREŽA: AALTO RAČUNARI, Šabac, 015/344 001 AZA KOM, Aleksandrovac, 037/751 338 BARTEC, Beograd, 011 217 78 54 BBS, Beograd, 011/227 17 97 BIT COMPUTERS, Novi Sad, 021/4754 040 BUS COMPUTERS, Kikinda, 0230/321 02 COMTECH, Beograd, 011/347 34 17 CORAL COMPUTERS, Novi Beograd, 011/217 52 19 DESK SHOP, Beograd, 011/311 16 91 DILEKTRA, Beograd, 011/301 89 63 INFOGRAFIKA, Beograd, 011/377 01 77 INFORMATIKA, Beograd, 011/321 53 33 INFOTEAM, Beograd, 011/241 42 39 INTRA COMPUTERS, Beograd, 011 245 88 20 ISCom, Smederevo, 026/641 160 KOMTEH, Čačak, 032/333 366 MILENIUM, Novi Sad, 021/475 03 84 NT SOFT, Beograd, 011/303 13 03 PCD, Ruma, 022/490 055 PIN COMPUTERS SHOP, Indija, 022/510 027 PIN COMPUTERS SHOP, Peat 010/313 464 PROSPER, Beograd, 011/3620 230 PROXIMA, Gornji Milanovac, 032/720 150 SIMM SHOP, Beograd, 011/334 20 15 STANKOVIĆ GROUP, Beograd, 011/444 80 56 TELIX, Novi Sad, 021/489 04 89 TNT, Beograd, 011/308 55 77 VERTES, Beograd, 011/382 02 64

KLASIČAN A MODERAN **Panasonic**



Čini se da je najveći novitet ovogodišnjeg PMA sajma ovaj novi digitalni refleksi fotoaparati koji su Panasonic, Leica i Olympus razvili i predstavili upravo tim povodom. To je prvi Panasonic refleksi digitalni fotoaparati koji karakterišu funkcionalnost, jednostavnost i izgled koji veoma podseća na nerefleksne Leice. Za podešavanje ekspozicije i izbor programa koristi se lako pristupačno klasično dugme na kućištu, dok se blenda bira na prstenu na objektivu isto kao nekada dok nije bila uvedena elektronika u fotoaparate. Mnogi elementi ovog fotoaparata isti su kao kod Olympusa E330, pa je tako i bajonet Leica D Vario Elmarit f2,8-3,5/14-50 mm (ekv. 28-100 mm) objektiv sa optičkim "Mega OIS" stabilizatorom slike. Tražilo sa sistemom ogleдала preuzeto je od modela Olympus E330, kao i sistem za merenje svetla i autofokusno uoštravanje i filter za otklanjanje prašine, dok je Panasonic dodao "Live MOS" četvortrećinski senzor od 7,5 miliona piksela, koji ujedinjuje dobar kvalitet CCD senzora i malu potrošnju energije CMOS čipova. Još jedna karakteristika ovog senzora predstavlja novinu. Kod njega može da se vidi "živa" slika prilikom fotografisanja i tako će ovo biti refleksi fotoaparati kojim će slika moći da se gleda na monitoru



(dijagonale 2,5 inča) kao kod džepnih digitalnih fotoaparata i "superzuma".

Ovaj fotoaparati ima SD slot koji podržava novu brzu SDHC tehnologiju koja je takođe razvijena u Panasonicu i omogućava upotrebu memorijskih kartica većeg kapaciteta od 2 gigabajta. Najavljena su i rešenja za znatna poboljšanja kvaliteta slike i smanjenje šuma, ali tek ostaje da se vidi kakva su ona u praktičnoj primeni i po čemu bi trebalo da ovaj fotoaparati bude bolji od Olympusa E330. Nagada se da će se ovaj fotoaparati s objektivom prodavati za oko 2.000 evra, a još se ne zna kada će se pojaviti u radnjama. Više informacija potražite na sajtu www.panasonic.co.yu.



SVE U JEDNOM **Epson**

Epson Photo Fine Player P-4500 jeste najnoviji multimedijalni uređaj za odlaganje i pregledanje fotografija, video-zapisa i drugih podataka. Ima VGA monitor dijagonale 3,8 inča, slot za SD i CF memorijske kartice i USB 2.0 interfejs koji može da primi 80 gigabajta podataka, a podržava i RAW format većine današnjih digitalnih fotoaparata i zapise i iznad 30 miliona piksela. Kod video-zapisa podržava MPEG 1/2/ i 4 kao i DivX format. Objavljena je samo japanska cena i ona je 75.000 jena, što je oko 520 evra. Informacije na sajtu www.epson.com



ŠIROKA PONUDA **Panasonic**



Lumix DMC-TZ1 predstavljen je kao najmanji digitalni fotoaparati sa desetostrukim zum objektivom ekv. 35 - 350 mm sa, kod ovog proizvođača, već standardnim optičkim stabilizatorom slike. Dimenzije ovog fotoaparata su 112 x 58 x 40 mm i opremljen je senzorom od šest miliona piksela, ali kada se koristi maksimalna izvlika zum objektivu, onda sliku beleži na tri miliona piksela. Još jedna veoma dobra karakteristika ovog modela jeste i osetljivost od ISO 800, s mogućnošću podizanja na ISO 1.600. Njegova cena biće oko 430 evra. Model Lumix DMC-FX01 ima Leica DC zum objektiv kome je široki ugao ekv. 28 mm, s senzorom od šest miliona piksela i osetljivosti do ISO 1.600.



Lumix DMC-FZ7 je superzum digitalni fotoaparati sa zumom 12 puta ekv. 36 - 432 mm i senzorom od šest miliona piksela i sličnih karakteristika kao DMC FZ5. Tu su i tri fotoaparata iz L-serije: Lumix DMC-LZ5 s senzorom od šest miliona piksela, zatim DMC-LZ3 s senzorom od pet miliona piksela i DMC-LS2 koji ima, takođe, senzor od pet miliona piksela, trostruki zum i naslednik je LS-1 modela. Više informacija potražite na sajtu www.panasonic.co.yu.



SAMO ZA ZAHTEVNE **Hewlett Packard**

Nov HP fotoštampanac Photosmart Pro B9180 namenjen je profesionalcima i naprednijim amaterima, a omogućava štampanje fotografija do formata A3+. Novina jeste da poseduje osam kertridža s pigmentnim HP Viverna mastilima, koja su većeg kapaciteta i omogućavaju da sa jednim kompletom kertridža odštampamo oko 80 fotografija formata A3+ ili 840 fotografija formata 10 x 15 cm. Zbog korišćenja novih mastila odštampane fotografije trenutno se suše, vodootporne su i prema tvrđenju proizvođača obezbeđuju postojanost do dvesta godina. Cena ovog štampanca biće oko 700 evra, a u prodaji će se pojaviti sredinom maja. Više informacija potražite na sajtu: www.hp.co.yu



Zadivljujuće svetlo!

Inspirisiran klasičnim filmskim posterima, fotograf Simon Cederquist radi sa postavkom kontrolisane rasvete pri snimanju modnih fotografija za časopise. U svojoj potrazi za fotografijama sa svih strana sveta, dostupnost, brzina i snaga su od presudne važnosti za izvanredne rezultate. Uvek sa sobom u rancu nosim B2, kaže Simon a rezultati govore sami za sebe.

Korišćenje Profoto Pro-B2R na setu daje Simonu izuzetno kratka vremena bljeskova od 1-2200s pa sve do 1-7400s, uz vreme punjenja od 0.04 s do 1.8s i ugrađeno okidanje putem radio veze.

Više o našim rešenjima pogledajte na adresi www.profoto.com.



The Light Shaping Company



Ekskluzivni uvoznik i distributer
t 011 308 7004, 2456 151, f 011 446 0234, www.refot.com



BORIS BJELICA

OLYMPUS E-330



Neobičan i funkcionalan

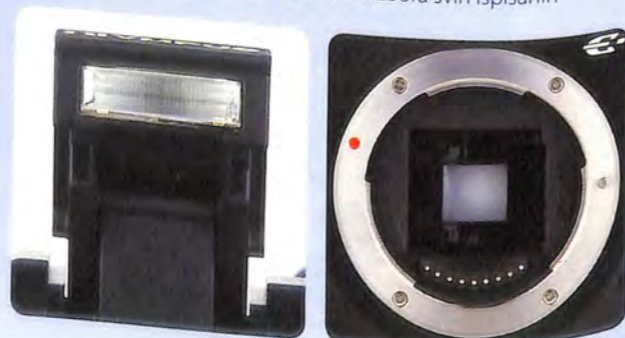
DIGITALAN SLR FOTOAPARAT JEDINSTVEN PO MOGUĆNOSTI DA KAO KOMPAKTNI FOTOAPARATI DAJE "ŽIVU" SLIKU NA MONITORU

Olympus koji je uglavnom bio usredsređen na kompaktne digitalne fotoaparate, sada ima plan da u narednih pet godina znatnije ojača svoj udeo u proizvodnji i prodaji daleko ozbiljnijih SLR fotoaparata. U odnosu na konkurenciju zaostaje kada su u pitanju profesionalni SLR fotoaparati, ali je znatno ojačao najpopularniju kategoriju digitalnih SLR fotoaparata s cenom ispod 1.000 evra i, naravno, u skladu s tim dopunjava kolekciju objektivna i ostalog pribora. Nov model E-330 logičan je potez da se nečim do sada neobičajenim za digitalne SLR fotoaparate privuku novi korisnici. Ta novina omogućava da pored uobičajenog kadriranja kroz optičko tražilo gde vidimo čist prikaz scene, možemo kadrirati koristeći monitor kao i kod kompaktnih digitalnih fotoaparata. Nov SLR fotoaparat nastao je kao unapređenje prethodnog modela E-300 i u saradnji s firmom Panasonic koja se takođe uključila u razvoj četvorotračinskog sistema i napravila nov Live MOS senzor.

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE

Kao i kod modela E-300, telo ima neobičajan dizajn, mnogo je veće nego što izgleda na slici, a i šire je od ostalih konkurenata u toj klasi. Neobičan izgled i manja visina u odnosu na ostale SLR fotoaparate posledica su toga što ne poseduje klasičnu penta prizmu, već bočno pokretno ogledalo s porro tražilom sastavljenim od tri ogledala koja usmeravaju svetlost od objektivna do okulara tražila. Ovaj izdužen dizajn ističe se na levoj strani tela objektivna, a u odnosu na E-300 cela linija fotoaparata nešto je smirenija, sa zaobljenim ivicama i veoma udobnim rukohvatom. Kvalitet izrade je na visokom nivou. Od momenta kada se uključi, potrebno mu je oko 1,5 sekundi da bi bio spreman za rad jer se pri svakom uključivanju aktivira Supersonic Wave Filter koji otklanja prašinu sa senzora. Točkić za izbor ekspozicijskih režima rada smešten na gornjoj strani omogućava

jednostavan izbor, dok je raspored ostalih kontrolnih dugmadi dobar, ali su ona previše sitna. Nema poseban kontrolni displej, a kada ga uključite, na zadnjem monitoru pojaviće se sve informacije o postavljenim parametrima na fotoaparatu. Promena bilo kojeg od sedam najčešće korišćenih podešavanja obavlja se jednostavnim pritiskom na odgovarajuće dugme na zadnjoj strani i okretanjem točkića za izbor komandi jednostavno ga obeležite na monitoru. Pritiskom na centralno dugme džojstika aktivira se mogućnost izbora svih ispisanih



parametara na monitoru jednostavnim pomeranjem kursora, što znatno olakšava rad i izbor željenih parametara. Laganim pritiskom na okidač monitor će se isključiti kako nam ne bi odvrtao pogled.

MOGUĆNOSTI

Da bi se izvukao maksimum iz dvostrukog živog prikaza, Olympus je u ovaj model ugradio veliki pokretan monitor dijagonale 2,5 inča, koji daje izuzetno ostru, jasnu sliku, dobru vidljivost u situacijama jačeg dnevnog svetla i ugao vidljivosti od 160°. Na taj način omogućio nam je fotografisanje i kadriranje i u situacijama kada želimo fotografisati iz žablje perspektive, ili možda želimo da podizanjem fotoaparata iznad glave izbegnemo prepreku. Kadriranje uz pomoć monitora takođe može biti praktično i kod makrofotografije i u svim situacijama gde se koristi stativ. Međutim, ovakav način prikaza slike ima i nedostatke. Prvi je kod načina prikaza A gde je mali senzor koji se koristi za prikaz slike potpuno upotrebljiv samo na dnevnom svetlu, dok je pri nižem intenzitetu svetlosti (kao što je, na primer, sobna rasveta) slika na monitoru manje kvalitetna i puna šuma. Kod B načina prikaza slike na monitoru situacija je malo bolja, ali u tom režimu rada autofokus ne funkcioniše jer je ogledalo podignuto i svetlost ne pada na AF senzor, pa se moramo osloniti na ručno izoštravanje. Ovakav način prikaza slike najbolje je upotrebljavati prilikom fotografisanja u studiju i kod makrofotografisanja. Za napajanje koristi bateriju identičnu ostalim Olympusovim SLR fotoaparatima, ali kao što je i logično očekivati, potrošnja energije je povećana kada se koristi jedan od direktnih načina prikaza slike na monitoru. Tako je kod načina prikaza A moguće snimiti 400 snimaka, a kod načina prikaza B broj snimljenih fotografija prepolovljen je na 200 snimaka. Autofokusni sistem identičan je prethodnim modelima sa samo tri autofokusna polja, zadovoljavajuće je brzine i tačnosti, ali je, međutim, izbor jednog od tri autofokusna polja malo komplikovan za brz izbor bez sklanjanja oka s tražila.



KVALITET FOTOGRAFIJE

Snimljene fotografije uz pomoć novog Live MOS senzora s efektivnom rezolucijom od 7,5 miliona piksela imaju mnoštvo detalja, dobru ostrinu, a boje su dobro zasićene. Tako se kvalitet snimljenih fotografija nimalo ne razlikuje od prethodnih modela sa osam miliona piksela. U osnovnoj, "fabričkoj", postavci fotoaparata reprodukcija boja je zasićenija jer je podešen na "Vivid" gde su boje zasićenije, a ostavljena je mogućnost korišćenja i postavki s neutralnom reprodukcijom boja (Natural), kao i crno- belom ili sepija reprodukcijom boja. U većini situacija ESP merenje na celoj površini kadra je dobro, a pored njega poseduje centralno, spot i spot merenje s naglaskom na svetle i tamne delove. Međutim, manji četvorotračinski senzor čije su dimenzije 18 x 13,5 mm od onog koji imaju, na primer, Canon EOS 350D ili Nikon D50 ipak daje nešto viši šum, pogotovo za osetljivosti iznad ISO 400.

SOFTVER I OPREMLJENOST

Uz fotoaparat dobijate Olympus Master softver koji omogućava prenos snimljenih fotografija, pregledanje, štampanje, organizaciju, spajanje panoramskih snimaka i konverziju RAW formata s mogućnošću korekcije ekspozicije, balansa beloga, kontrasta, ostrine i zasićenosti boja. Glavna razlika u odnosu na prethodni softver jeste da verzija 1.41 nudi ekskluzivne kreativne funkcije kao što su: pravljenje trodimenzionalnih fotografija, efekat ulja na platnu, crtanog filma i vodenih boja, ali ove funkcije moguće je otključati korišćenjem nove xD-memorijske kartice tipa H. Ako od softvera želite veću kontrolu i uticaj na konačan izgled snimljene fotografije, pogotovo u sirovom RAW formatu, onda je potrebno izdvojiti dodatan novac za Olympus Studio. U osnovnom paketu s ovim digitalnim fotoaparatom dobija se: punjiva Li-jon baterija BLM-1 i punjač

KAKO FUNKCIONIŠE SISTEM KOJI OMogućAVA ŽIVU SLIKU NA MONITORU?

Olympus E-330 je refleksan fotoaparat koji prikazuje živu sliku na monitoru, što daje sasvim novu dimenziju korišćenja SLR fotoaparata. Zahvaljujući TTL optičkom porro tražilu, on ima ugrađena dva odvojena senzora koji omogućavaju dva načina prikaza žive slike.



Način rada koji je na ilustraciji označen kao A, daje kontinuiran prikaz jer koristi posebno namenjen CCD koji se nalazi na optičkoj putanji u tražilu i pokriva, kao i tražilo, 92 odsto vidnog polja, a zadržava punu funkcionalnost autofokusnog sistema.

Način rada označen kao B zaključava ogledalo i koristi nov Live MOS senzor za prikaz slike uživo tokom makrosnimanja, zadržavajući 100 odsto vidnog polja, i omogućava fino ručno izoštravanje jer se izabrani deo slike može uvećati 10 puta.



BCM-2 koji potpuno praznu bateriju puni za oko pet sati, kaiš, USB kabl, video-kabl i CD-ROM s programom Olympus Master. Prodavače se samo telo i u kompletu s objektivom ZUIKO DIGITAL ED 14-45mm f/3,5-5,6 koji pokriva ekvivalentnu žužnu daljinu od 28 do 90 mm kod formata od 35 mm. Objektiv koji se dobija u kompletu solidne je konstrukcije, ima metalni bajonet i dobre optičke karakteristike, a jedino mu nedostaje skala udaljenosti. Pored ovog osnovnog kompleta, Olympus planira i one namenske-namenjene određenim kategorijama korisnika ovog fotoaparata s drugim objektivima, a i s eksternim blicem.

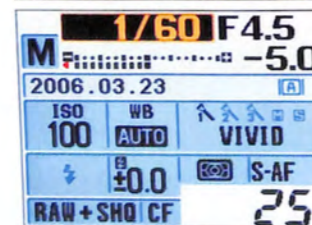
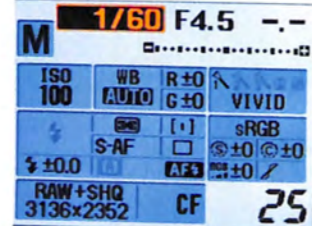
ODNOS CENA/KVALITET

Ovaj fotoaparat lepo leži u ruci i uz pomoć njega moguće je snimiti veoma kvalitetne fotografije, ali one nisu ni po čemu bolje od znatno jeftinijeg modela E-500. Njegova glavna prednost jeste koncept koji omogućava "živi" prikaz slike na monitoru, što obezbeđuje kontrolu kadriranja i u situacijama kada je potrebno snimiti nešto iznad i u nivou zemlje.

➕ "živi" prikaz slike na monitoru, kvalitet snimljenih fotografija s nižim osetljivostima, sistem za čišćenje CCD senzora, veliki monitor, veliki broj funkcija

➖ spremnost za rad, visoki šum iznad osetljivosti ISO 400, nema kontrolni displej, način izbora autofokusnih polja, ima samo jedan komandni točkić

OCENA	
Konstrukcija i rukovanje	★★★★
Mogućnosti	★★★★
Kvalitet fotografije	★★★★
Softver i opremljenost	★★★★
Cena / kvalitet	★★★★
Ukupna ocena	★★★★



Tehnički podaci

Cena telo/komplet s objektivom (sa PDV)	86.250 din. (980 evra) / 95.560 din. (1.085 evra) s 14-45 mm
Priključak za objektiv	ZUIKO DIGITAL bajonet
Faktor uvećanja žižne daljine	2 puta
Tip senzora / veličina	MOS od 7,9 miliona piksela / 17,3 x 13 mm
Odnos strana senzora	1,33 (4:3)
Efektivna rezolucija	7,5 miliona piksela
Maksimalna veličina slike bez interpolacije	3.136 x 2.352 piksela
Format u kojem snima	JPEG, TIFF, RAW, RAW + JPEG
Tražilo	pokriva 95 odsto vidnog polja, korekcija dioptrije -3 do +1 m ⁻¹
Monitor (veličina dijagonale)	6,35 cm (2,5 inča) TFT LCD sa 215.250 piksela
Autofokus / krstastih senzora / osetljivost za ISO 100	sistem sa tri AF polja / jedan krstasti / 0 do 19 EV
AF osvetlivač	koristi svetlo ugrađenog blica
Brzina zatvarača	60 s do 1/4.000 s i B (do 8 min)
Sinhronizacija blica	1/180 s
Ekspozicijski režimi rada	P, A, S, M i 20 programa sa scenama procenjeno Digital ESP u 49 segmenata, centralno i spot (2 odsto)
Merni sistem	Auto (100-400), ručno (100/200/400, a povećano 800/1.600)
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	+/-5 EV (korak 0,3 EV)
Korekcija ekspozicije	+/-2 (korak 0,3 EV ili 0,5 EV)
Korekcija snage blica	tri snimka s korakom +/- od 0,3 do 1 EV
AutoBracketing	Auto, sedam definisanih opcija, prethodno izmereni i u kelvinima
Balans belog	da / da
Bracketing / fino podešavanje balansa belog	da / da
Ugrađeni blic	GN 13 (ISO 100) pokriva polje objekta do 14 mm (ekv. 28 mm)
Blic TTL sistem	TTL
Tip memorijske kartice	xD i CompactFlash tip I i II i MicroDrive
Daljinski okidač	bežični (RM-1)
Kontrola dubinske oštine	da
PictBridge standard	da
Priključci	USB 2.0, video-izlaz i AC adapter
Napajanje	punjiva Li-jon baterija BLM-1 (1.500 mAh) ili 3 litijumske CR123A (s LBH-1)
Dimenzije / masa (bez baterija i objektiv)	140 x 87 x 72 mm / 539 g
Sadržaj kutije	Li-jon baterija BLM-1 i punjač BCM-2, kaiš, USB kabl, video-kabl i CD-ROM s Olympus Master softver
Objektiv koji se isporučuje u kompletu	Zuiko Digital 14-45 mm f/3,5-5,6
Informacije	Olympus, Mekenzijska 57 tel: 011/34-04-138, www.olympus.co.yu
Vreme spremnosti za rad	1,6 s
Brzina kontinualnog fotografisanja	tri snimka u sekundi
Bafer ¹ (JPEG / RAW / TIFF)	neograničen (8) ³ / 4 / 4 snimka
Vreme zapisa na memorijsku karticu ² / veličina ³	JPEG 2,5 s (6 s) ³ / 5,3 MB
	TIFF 3,5 s (20 s) ³ / 23,9 MB
	RAW 2,5 s (12,5 s) ³ / 13,8 MB
	RAW + JPEG 3,5 s (16,5 s) ³ / 18 MB

¹ korišćena memorijska kartica SanDisk Extrim III od 1 GB

² približne vrednosti

³ sa xD PictureCard memorijskom karticom

still+motion **fotografix** picture studio



Fotografska i video snimanja
Iznajmljivanje studija i rasvete
Površina studija 200 m²
Angažovana snaga 200 kw

Bulevar Vojvode Mišića 17 zgrada BIGZ-a 11000 Beograd tel: 064 610 45 14 ; 063 323 663

Tehnička podrška:



EKSTREMNI TELEZUM OBJEKTIVI

Tako blizu, a tako daleko

TELEZUM OBJEKTIVI KOJI NAM NUDE ŽIŽNU DALJINU OD 400 MM I UGRAĐEN SISTEM ZA REDUKCIJU VIBRACIJA

Ukoliko ste ljubitelj fotografisanja divljih životinja, sporta ili želite da snimate udaljene objekte što krupnije, za to će vam biti potreban teleobjektiv. Telezum objektivu su najbolji izbor za ovakve situacije, a tri testirana objektivu nude odličan raspon žižne daljine i pokrivaju raspon od umerenog, pa sve do ekstremnog teleobjektiva. U odnosu na već klasične, ovi telezum objektivu daju ekstra žižnu daljinu od čak 400 mm. Ako ih koristimo u kombinaciji s digitalnim SLR fotoaparatom, dobijamo ekvivalentan vidni ugao koji imaju objektivu od 600 mm, odnosno 640 mm kod formata od 35 mm, što je zaista impozantno. Ono što je veoma važno istaći jeste da ovi telezum objektivu poseduju i optički sistem za stabilizaciju slike koji sve tri firme zovu različito, ali u osnovi funkcionišu isto. Optički stabilizator danas je neophodan, pogotovo kod "snažnih" telezum objektivu kod kojih postoji konstantan rizik pomeranja fotoaparata tokom fotografisanja jer s njima je teško dobiti oštre fotografije u lošijim svetlosnim uslovima bez korišćenja stativa. Stabilizator slike omogućava fotografisanje najmanje tri stepena dužom ekspozicijom. Na primer, za žižnu daljinu od 250 mm morali bi smo fotografisati s brzinom zatvarača od 1/250 s, a s aktivnim sistemom za stabilizaciju slike možemo fotografisati bezbedno i sa 1/30 s. Optički stabilizator funkcioniše tako što se dobijena informacija o pravcu i uglu pomeranja velikom brzinom prenosi u mikroprocesor koji daje komande kompenzacionom optičkom delu stabilizatora slike u objektivu i na taj način neutrališe pomeranje, a samim tim i neoštrinu nastalu usled pomeranja fotoaparata kada se aktivira okidač.



Canon EF 100 – 400 mm f/4,5–5,6L IS USM

Ovo je objektiv koji pokriva raspon žižne daljine od 100 do 400 mm, tj. ekvivalentnu žižnu daljinu kod digitalnih fotoaparata (sa 1,6 puta manjim sensorom) od 160 do 640 mm. Karakteriše ga nešto manja svetlosna jačina od f/4,5 za 100 mm ili f/5,6 za 400 mm, ali snimci imaju dobru ujednačenost oštine između centra i ivica za sve otvore blende i žižne daljine. Takođe, snimljene fotografije imaju dobar kontrast i reprodukciju boja, a distorzija je neprimetna i može se reći da je ponosan član L-serije Canonovih profesionalnih objektivu. Zahvaljujući blendi koja se sastoji od osam lamelica, daje lep izgled neoštre pozadine. Jedina mana mu je primetno vinjetiranje za žižnu daljinu od 400 mm s maksimalnim otvorom blende od f/5,6 čak i kada se koristi na digitalcima s manjim sensorom. Ono po čemu se razlikuje od druga dva objektivu jeste sistem za izoštravanje. Zahvaljujući ugrađenom prstenastom USM motoru izoštravanje je tiho i brzo u rasponu

od 1,8 metara do beskonačno, a moguće je i stalno ručno izoštravanje. Takođe, poseduje i dva režima rada sistema za stabilizaciju slike koje Canon naziva IS (eng. Image Stabilizer – stabilizator slike), a omogućava fotografisanje statičnih i praćenje pokretnih objekata (panning). Za razliku od ostalih objektivu koji se danas proizvode, a koji koriste rotacioni prsten za zumiranje, Canon je na ovom objektivu primenio stari sistem izvlačenja s udobnim velikim gumenim prstenom, što će sigurno obradovati ljubitelje ovakvog načina zumiranja, ali, konkretno meni, rotacioni prsten omogućava lakše zumiranje. Ono je glatko i bez previše otpora, međutim, kada se objektiv nosi okrenut prema dole, postoji mogućnost da se sam izvuče. Kvalitet izrade je na visokom nivou, a isporučuje se s nosačem za stativ i senilom. Kompatibilan je i s telekonverterima 1,4 puta i 2 puta, ali tada postoje određena ograničenja prilikom automatskog izoštravanja.



OCENA	
Konstrukcija i rukovanje	★★★★
Mogućnosti	★★★★
Kvalitet optike	★★★★
Cena / kvalitet	★★★★
Ukupna ocena	★★★★

! UTISAK:

Objektiv je jednostavan za rukovanje i idealan je alat za sve fotografe prirode, divljih životinja, sporta i dokumentarne fotografije. Cena koju treba da platite za ovaj objektiv jeste visoka, međutim, za mogućnosti i karakteristike koje ovaj objektiv pruža mora i da se plati. Jedno je sigurno – nećete se pokajati.

Nikon AF VR Zoom-Nikkor 80 – 400 mm f/4,5–5,6D ED

Nikonov objektiv nudi nešto veći raspon od Canona, a kada se koristi na digitalnim SLR fotoaparatom (sa sensorom koji je 1,5 puta manji), onda pokriva vidni ugao ekvivalentan objektivu od 140 do 600 mm. Kao i ostala dva objektivu na ovom testu, ima relativno malu svetlosnu jačinu od f/4,5 za 80 mm ili f/5,6 za 400 mm. Oština fotografija na celom rasponu objektivu je ujednačena, a za otvore blende od f/8 do f/16 je iznad proseka i mogu joj pozavideti i skuplji objektivu. Takođe, snimljene fotografije imaju odličan kontrast, dobru oštrinu na ivicama i reprodukciju boja i neprimetnu distorziju na celom rasponu objektivu. Blenda se sastoji od devet lamelica što daje lep izgled neoštre pozadine.

Objektiv poseduje sistem za redukciju vibracija koji Nikon zove VR (eng. Vibration Reduction – redukcija vibracija) sa dva različita režima rada. "Mode 1" aktivira stabilizator slike odmah nakon pritiska na prvo koleno okidača i u tražilu se vidi efekat stabilizacije slike, dok kod režima "Mode 2" ne vidimo efekat stabilizacije slike jer se on aktivira neposredno pre momenta eksponiranja, čime se smanjuje potrošnja baterija. Objektiv, takođe, automatski reaguje na praćenje pokretnih objekata koji se kreću horizontalno i omogućava lako dobijanje oštrog pokretnog objekta naspram razmazane pozadine (panning). Nažalost, ovaj objektiv nije AF-S, tj. nema ugrađen motor u samom objektivu, već koristi motor koji



se nalazi u telu fotoaparata. Na taj način i brzina izoštravanja zavisi od fotoaparata, pa je kod profesionalnih modela kao što su: D1X, D1H, D2X, D2H, F5 i F6 fokusiranje znatno brže nego kod amaterskih fotoaparata kao što su D70 ili F80. Takođe, na objektivu se nalazi prsten pomoću kojeg možete direktno isključiti ili uključiti automatsko izoštravanje. Objektiv se isporučuje s nosačem za stativ koji se može skinuti ako je suvišan.

OCENA	
Konstrukcija i rukovanje	★★★★
Mogućnosti	★★★★
Kvalitet optike	★★★★
Cena / kvalitet	★★★★
Ukupna ocena	★★★★

! UTISAK:

Objektiv nije namenjen fotografisanju sporta i objekata u pokretu, pogotovo ako ne koristite profesionalnu seriju fotoaparata koji imaju jači motor. Međutim, odlične optičke performanse i sistem za redukciju vibracija opravdaće novac koji je potrebno izdvojiti za njega jer je zaista moćan alat koji će vam otvoriti prozor do nekih nedostupnih scena.

Sigma APO 80 – 400 mm f/4,5–5,6 EX OS

Objektiv koji je po svojim performansama veoma sličan, a moglo bi se reći i identičan Nikonovom objektivu. Ima isti raspon žižne daljine, istu svetlosnu jačinu, broj lamelica blende, ali je nešto većih dimenzija i mase. Takođe, ovo je i jedini Sigmin objektiv koji ima ugrađen sistem za redukciju vibracija koji Sigma zove OS (eng. Optical Stabilizer – optički stabilizator), a radi na sličnom principu kao Canonov i Nikonov sistem. Na prekidaču gde se isključuje sistem za stabilizaciju slike nalaze se i još dva režima rada. Režim rada "Mode 1" aktivira stabilizator slike odmah nakon pritiska na prvo koleno okidača i u tražilu se vidi efekat stabilizacije slike, dok režim "Mode 2" detektuje samo vertikalna pomeranja i redukuje neoštrinu, što je veoma efikasno za fotografisanje objekata koji se kreću horizontalno jer taj način rada omogućava praćenje i lako dobijanje oštrog pokretnog objekta ispred razmazane pozadine (panning).

Daje vrlo dobru oštrinu za ovakav raspon i neprimetnu distorziju od 80 do 200 mm, pogotovo za raspon blende od f/8 do f/11 kada je razlika između centralne i periferne oštine neprimetna. Nešto lošije rezultate daje kada je postavljen na žižnu daljinu od 400 mm, kada je i distorzija nešto povećana. Fotografije snimljene ovim objektivom su kontrastne, reprodukcija boja je neutralna. Kao i kod Nikonu, brzina i zvuk pri izoštravanju nisu na nivou Canonovog predstavnika jer ne koristi prstenasti HSM motor koji



se može videti kod nekih Sigminih objektivu. Zbog težine prednjeg dela poseduje kočnicu koja blokira objektiv u najkraćem položaju, pa ga možemo nositi bez straha će se sam izvući kada je okrenut nadole. Isporučuje se s nosačem za stativ, koji može poslužiti i kao ručka za nošenje, a za njega se može zakačiti i kaiš, što nije loše za ovako masivan objektiv. Naravno, ovaj nosač moguće je skinuti ako vam nije potreban.

OCENA	
Konstrukcija i rukovanje	★★★★
Mogućnosti	★★★★
Kvalitet optike	★★★★
Cena / kvalitet	★★★★
Ukupna ocena	★★★★

! UTISAK:

Kao što smo i navikli, objektivu nezavisnih proizvođača uvek su jeftiniji i predstavljaju dobru alternativu. Sigma nudi ekstremni telezum objektiv koji je teži i veći od druga dva, ali nudi dobre optičke performanse. Čvrste je konstrukcije i jedini je među Sigminim objektivima koji poseduje stabilizator slike.

Model objektivu	CANON EF 100 – 400 mm f/4,5 – 5,6L IS USM	NIKON AF VR Zoom-Nikkor 80 – 400 mm f/4,5 – 5,6D ED	SIGMA APO 80 – 400 mm f/4,5 – 5,6 EX OS
Cena	149.600 din. (1.700 evra)	158.312 din. (1.799 evra)	101.200 din. (1.150 evra)
Bajonet	EF	Nikon F	Canon EF, Nikon F i Sigma
Žižna daljina	100 – 400 mm	80 – 400 mm	80 – 400 mm
Ekvivalentna žižna daljina za format od 35 mm	130 – 520 mm (kod faktora 1,3 puta) i 160 – 640 mm (kod faktora 1,6 puta)	120 – 600 mm	120 – 600 mm (kod faktora 1,5 puta) i 128 – 640 mm (kod faktora 1,6 puta)
Maksimalan otvor blende	f/4,5 (100 mm) i f/5,6 (400 mm)	f/4,5 (80 mm) i f/5,6 (400 mm)	f/4,5 (80 mm) i f/5,6 (400 mm)
Minimalan otvor blende	f/32 (100 mm) f/38 (400 mm)	f/32	f/32
Konstrukcija (br. sočiva / br. grupa sočiva)	17 / 14	17 / 11	20 / 14
Sistem za izoštravanje	unutrašnji sistem sa USM motorom na izvlačenje	unutrašnji sistem rotacioni	unutrašnji sistem rotacioni
Sistem za zumiranje	da	da	da
Stabilizator slike	da	da	9
Broj lamela blende	8	9	1,8 m
Minimalna daljina izoštravanja	1,8 m	2,3 m	77 mm
Prečnik filtra:	77 mm	77 mm	LH840-01
Senilo	ET-83C	HB-24	95 x 192 mm / 1.750 g
Dimenzije / masa	92 x 189 mm / 1.380 g	91 x 171 mm / 1.340 g	prednji, zadnji pokopac, senilo, kaiš i torba
Sadržaj kutije	prednji, zadnji pokopac, senilo i torba	prednji, zadnji pokopac, senilo i torba	Josipović Trade/Markantex, Gen. Mihaila Nedeljkovića 33, Beograd, tel.: 011/3181-295, www.sigma-photo.com
Informacije	PROFIFOTO, Beograd, tel.: 011/655-100, www.canon-adria.com	REFOT B, Beograd, Pčinjska 17, tel.: 011/2456-151, www.refot.com	

argus



OVOGA PUTA PLOVIMO U PRAVCU ZAPADA, ČAK PREKO "VELIKE BARE". POSLE MALO PEŠAČENJA, STIŽEMO U ČIKAGO, AMERIČKA SAVEZNA DRŽAVA ILLINOJ. TU OD SREDINE TRIDESETIH GODINA PROŠLOG VEKA POSTOJI FABRIKA FOTOAPARATA S PRILIČNO DUGAČKIM IMENOM "INTERNATIONAL RESEARCH CORP., ANN ARBOR, MICHIGAN", KOJA 1944. DOBJIJA KRAĆE I PRAKTIČNIJE IME: "ARGUS, INC.", PRVENSTVENO ZAHVALJUJUĆI PROIZVODNJI POPULARNIH FOTOAPARATA POD IMENOM ARGUS.

U to vreme fotografska industrija Evrope prilično je posustala zbog rata, a osim toga, Amerika je bila (vremenski) dosta udaljena od Evrope jer je glavni transport bio brodom preko Atlantika. A tamo, u Americi, tržište od dvesta miliona stanovnika, konačno oslobođeno ratnih košmara, trebalo je snabde ti fotoaparatom kojima se tada nije baš mnogo gledalo "u zube". Bilo je dovoljno da fotoaparat može da snimi sliku "pristojnog kvaliteta" i ako mu je uz to i cena bila pristupačna, evo prilike za dobar biznis. Tako Argusi, iako jednostavni fotoaparati, postadoše vrlo popularni, čak toliko popularni, da mada su pravljeni s interesantnim tehničkim rešenjima, zbog masovne proizvodnje, imaju veoma pristupačnu kolekcionarsku cenu, naročito u Americi.

PRVI ARGUS

Zvao se **Argus A**. Telo je od bakelita (1936–41), s objektivom Cintar 3,5/50 ili Argus Anastigmat



4,5/50 mm, u tubusu na izvlačenje. Koristi patrone s filmom. Rani modeli imali su fiksnu ploču za pritiskanje filma i zupčanik koji pomoću perforacije kontroliše premotavanje filma, samo na jednoj strani. Kasnije je stavljena ploča za pritiskanje filma s oprugom, a dodat je i zupčanik sa druge strane. Prvih 30 do 35 hiljada primeraka napravljeni su bez navoja za stativ. Aparat je pravljen u tri kombinacije boja: braon/mesing, drap/mesing (120–180 evra), sivomaslinasta/hrom (50–75) i crna (20–30 evra). Argus A pravljen je kasnije i u izvedbi koja je koristila kasetu sa filmom 126, a za razliku od originalnog modela A, napravljen je od plastike i u dve boje i može se naći po ceni od desetak evra.

Argus AF

Pravljen je 1937–38. godine, bio je isti kao i prvi model A, ali je njegov objektiv mogao da se postavi na najbližu daljinu snimanja od 15 inča (38 cm). Kolekcionarska cena kreće mu se od 10 do 20 evra.

Argus B

I ovaj fotoaparat (1937) je isti kao model A, ali sa svetlosno jačim Argus Anastigmatom 2,9 u Prontor II zatvaraču s autoknipsom. Ovaj model napravljen je samo u hiljadu primeraka i vredi do 75 evra.

Argus A2/A2B

Proizvođen je u periodu između 1939. i 1950. godine. Sličan je modelu A, ali s optičkim svetlomrom i postavljanjem oštine na dve tačke. Posle jula 1946. objektiv dobija antirefleksni sloj. Među kolekcionarima se može naći po ceni od 15 do 25 evra.

Argus A2F

Isti je kao model A2, ali ima mogućnost postavljanja oštine do 15 inča i može se naći za 15 do 25 evra.

Proizvodio se između 1939. i 1941. godine.

Argus AA (Argoflash)

Jednostavan model (u proizvodnji 1940–42), sličan modelu A, s jednostavnim objektivom 6,3/50 i T&I zatvaračem, ali s ugrađenom sinhronizacijom za vaku bleskalice. Kolekcionarska cena mu je 25–30 evra.

Argus C

Konačno stižemo do "pravog" Argusa poznatog u celom svetu, nažalost, ne po lepjoj liniji, nego naprotiv, po ružnom "cigla" dizajnu, kojim nedoljivo podseća na stari Contax I, zahvaljujući,

između ostaloga, i nazubljenom točkiću za merenje udaljenosti smeštenom približno na istom mestu kao kod Contaxa. I to je sve što ova dva fotoaparata imaju zajedničko. Argus C je glomazan, težak i lošije urađen. Ipak, ima jednu prednost u odnosu na Contax. Naime, zahvaljujući svojim gabaritima, daleko je pogodniji za samoodbranu. Ovaj fotoaparat proizvodio se samo dve godine (1938–39). Daljinar nije kuplovan s fiksnim objektivom Cintar 3,5/50 mm. Zatvarač ima raspon ekspozicija između 1/10 i 1/300 s. Što se tiče regulisanja ekspozicije, postoji model s biračem raspona ekspozicije (skuplji) i bez njega (jeftiniji). Skuplja verzija ovog modela izrađivana je u maslinastoj boji, a jeftinija u crnoj. U zavisnosti od ovih parametara, kolekcionarska vrednost Argusa C kreće se u rasponu od 40 do 150 evra.

Argus C2

Proizvodnja modela C2 (daljinar koji je bio kuplovan s objektivom), počela je odmah posle modela C i trajala je do 1942. godine. Masovna



proizvodnja ovog aparata razlog je njegove relativno niske kolekcionarske cene – od 25 do 35 evra.

Argus C3

Već sam podatak da je njegova proizvodnja trajala 27 godina (1939–1966) jasno pokazuje da je ovo najpopularniji Argus, ujedno i jedan od najpopularnijih fotoaparata na svetu. Sličan je modelu C2, ali s internom sinhronizacijom za blic. Zahvaljujući velikom broju proizvedenih primeraka, može se nabaviti za 10 do 20 evra.

Argus C3 Matchmatic

Sličan Argusu C3, ali sa završnom obradom u dva siva tona i šinama za pribor u koje se (tada) mogao staviti selenski svetlomer, koji nije bio vezan s ostalim komandama fotoaparata. Pravljen je između 1958. i 1966. godine, a kolekcionarska cena mu je između 20 i 30 evra.

Argus C3 Golden Shield je, u stvari, posebno doteran i ulepšan Matchmatic, a zahvaljujući tome ima i nešto višu cenu (50–75 evra).

Ali firma Argus, Inc. nije pravila samo fotoaparate koje smo ovde naveli, one jednostavne, u početku, i "cigle" koje smo upravo nabrojali. Iako su i ostali Argusi relativno jednostavni, konstruktori su njihovom dizajnu posvetili mnogo više pažnje.

Argus A3

U ratnim godinama (1940–42) pojavio se jednostavan i sasvim lep Argus A3, zaobljenih bočnih strana, hromiranog tela i s ugrađenim optičkim



svetlomerom. Okidač je sada na telu kamere, a brojač snimaka na prednjem delu fotoaparata. Objektiv je Anastigmat 4,5/50 mm, a zatvarač ima najkraću ekspoziciju od 1/150 s. Može se nabaviti za 25–35 evra.

Argus 21 (Markfinder)

Još jedan model, prijatnog izgleda, sa zaobljenim bočnim stranama, koji se proizvodio između 1947. i 1952. godine. Originalni objektiv bio je izmenljiv Cintar 3,5/50 mm, s antirefleksnim slojem. U tražili su se videli graničnici vidnog polja objektiv. Imao je zatvarač Argus do 1/300 s, a kolekcionarska vrednost mu nije viša od 35 evra.

Argus FA

Ovo je poslednji model "A" - serije interesantnog dizajna (izrađivan 1950–51). Veliko podnožje za blic smešteno je na levoj strani fotoaparata. Objektiv je Argus Anastigmat 4,5/50 mm, sa dve tačke postavljanja oštine u zatvaraču i ekspozicijama između 1/25 i 1/150 s, B i T. Vredi od 35 do 45 evra.

Argus A4

Iako ovaj fotoaparat ima u svom imenu oznaku A, on ne pripada toj klasi. Telo mu je kutijasasto. Proizveden je između 1953. i 1956. od bakelita, s aluminijumskom prednjom stranom i objektivom Cintar 3,5/44 mm u zatvaraču i najkraćom ekspozicijom od 1/200 s. Ovaj jednostavan fotoaparat može se nabaviti za desetak evra.

Argus C20

Argus C20 je naslednik modela A4, takode s bakelitnim telom, braon boje, ali uz ugrađen daljinar. Košta dvostruko više od svog prethodnika.

Argus CC (Colorcamera)

Fotoaparat napravljen na osnovu modela A3, takode sa zaobljenim bočnim stranama i ugrađenim selenskim svetlomerom umesto optičkog. Pravljen je 1941. i 1942. godine i vredi šezdesetak evra.

Argus Model M

Ovo je bakelitni model Argusa za film tipa 828 s Argus Anastigmatom 6,3 u sklopljivom tubusu. Mogao je da snimi 8 snimaka 24 x 36 ili 16 snimaka 18 x 24 mm. Kolekcionarska vrednost mu se kreće do 75 evra.

Minca 28

Posleratna verzija prethodnog modela s objektivom Lunar 9,7/47 mm. Prodavao se i pod nazivima: Model 19, Camro 28 ili Delco 828, a vredi do 45 evra.

Lady Carefree

Jeftin Argusov fotoaparat za film tipa 126 pravljen je u braon ili krem boji u nemačkoj fabrici "Balda". Vredi svega nekoliko evra.

Autronic I

Ovaj model, namenjen snimanju s automatskom ekspozicijom, pravljen je od 1960. do 1962. godine. Ima veliki selenski svetlomer, smešten na gornjem delu, kao i mogućnost ručne kontrole. Objektiv je Cintar 3,5/50 mm, centralni zatvarač ima ekspozicije između 1/30 i 1/500 s, a s pokvarenim svetlomerom pola od toga.

Argus Solid State Electronic (transparent)

Fotoaparat za film tipa 126, pun elektronike, napravila je nemačka fabrika "Balda Werke" za Argus. Ovo je isti model kao i Argus Electric Eye Instant load 374, ali s providnim prednjim delom i Prontor elektronskim zatvaračem. Kolekcionarska cena mu se kreće do 60 evra.

Argus V100

Fotoaparat s daljinarom pravljen u Nemačkoj 1958–59. za Argus. Objektori su bili Cintagon II 2/45 ili 2,8/50 mm u Sinhro Compur zatvaraču. Vredi četrdesetak evra.

Argusi za srednje formate filma

U modele fotoaparata za srednje formate ubrajaju se manje značajni **Argoflex E, EM, EF** (tridesetak evra), zatim oni s oznakama 40, Seventy-five, uglavnom izrađeni od plastike i s cenom do 10 evra. Model Argus Seventy-five pravljen je i u Australiji (Hanimex).

Jednooki refleksni Argusi

Naravno, ove fotoaparate su za Argus, Inc. pravili drugi proizvođači. Argus SLR bio je proizvod Mamiye (1962–66), a Argus/Cosina proizvodila je model Argus STL 1000. Cena ovih fotoaparata kreće se između 50 i 80 evra.

Za kraj smo ostavili pet zanimljivih modela Argusa – četiri lepa i jedan koji predstavlja kolekcionarsku "poslasticu".

Argus C4

Ovaj Argus (izrađivan 1951–57) sličan je modelu 21 (Markfinder), ali ima ugrađen kuplovan daljinar umesto tražila s graničnicima vidnog polja objektiv. To je savremeno dizajniran fotoaparat u stilu Leice, s neizbežnim karakterističnim Argusovim nazubljenim točkićem za uoštravanje na prednjem gornjem delu fotoaparata. Prvobitno je isporučivan s fiksnim objektivom Cintar 2,8/50 mm u zatvaraču s najkraćom ekspozicijom od 1/300 s. Kasnije se mogao modifikovati

za snimanje izmenljivim objektivima Enna Lithagon 35, 45 i 100 mm žižne daljine. Ovi dodatni objektivni koštaju više od samog fotoaparata, do 50 evra, a fotoaparat je skoro upola jeftiniji.

Model Argus C4R iz

1968. godine za razliku od prethodnog ima još i polugu za premotavanje filma.

Argus C44

Fabrički predviđen (1958) za snimanje izmenljivim objektivima, Argus C44 isporučivan je sa standardnim objektivom Cintar 2,8/50 mm. Dodatni objektivni bili su: 4,5/35 mm Coated Cintagon ili Enna Lithagon, kao i teleobjektivi od 100 mm žižne daljine 3,5 Coated Cintagon ili 4,5 Enna Lithagon.

Argus C44R takode je dobio polugu za premotavanje filma. Ovi fotoaparati sa standardnim obje-



ktivom vrede pedesetak evra, a komplet od tri Cintagona i do 150.

Argus K

To je ona "poslastica" koju smo najavili. Pravljen je 1939–40. godine u vidu pojednostavljene verzije legendarnog modela "D" najavljenog 1939. godine s motorom za premotavanje filma pomoću opruge, koji nikada nije stigao na tržište. Model K zadržao je isti dizajn kao što je imao model D, ali bez automatskog premotavanja filma. Interesantno je još i to da je imao kuplovan optički svetlomer. Njegova originalna cena bila je dvadesetak dolara, a sada vredi dvadeset puta više.

MIROSLAV NIKOLJAČIĆ

Početak koji obećava

**MARIJA MILOVANOVIĆ
MAKSIMOVIĆ**

POSLEDNJA DVA BROJA KRASE VAŠE FOTOGRAFIJE NA NASLOVNIM STRANAMA, A PROSTOR POSVEĆEN NJIMA SVE JE VEĆI I VEĆI. DA LI STE TO REŠILI DA PREUZMETE STVAR U SVOJE U RUKU ILI JE OVO NOV POČETAK JEDNOG DIVNOG PRIJATELJSTVA – IZMEĐU VAS I NAS

Sećate se dve crvene paprike na zelenoj kuhinjskoj dasci, pa sugestivnog crno-belog portreta devojčice i jednostavne, u minimalističkom stilu kreirane fotografije stolice? Sve te fotografije imaju tri zajednička elementa: u nazivu nose tri "m", objavljene su u prošlom broju časopisa i izdvojile su se svojim kvalitetom – prva je objavljena na naslovnoj strani, druga je pobedila na konkursu a treća je ušla u uži izbor za konkurs. Impresivno zar ne, ali pre svega – podsticajno.

To nam je potvrdila i Marija Milovanović Maksimović koja kaže da je to za nju velika čast i nagrada za sav uloženi trud posvećen fotografiji. Časopis REFOTO čita od šestog broja, a na konkursima učestvuje od teme "Čovek i pejzaž" tako da vam njeno ime sigurno nije nepoznato. Po statistici našeg čitaoca Roberta Semnica čiju smo analizu objavili u prošlom broju Marija zauzima deseto mesto po uspešnosti učestvovanja na konkursima. Sada se njen plasman sigurno drastično poboljšao.



Džins



Ribareva luka

Marija je rođena 1970. godine u Beogradu, a fotografijom je počela da se bavi još u osnovnoj školi. Nažalost, otac joj je branio da ima sopstvenu laboratoriju, pa tako nikada nije osetila čari mračne komore. Sa prvom ušteđevinom kupila je fotoaparata Pentax i počela ozbiljnije da se edukuje, tj. samoukazuje preko knjiga, Interneta i najviše kroz iskustvo – svoje i tuđe. Priznaje da joj je uvek smetalo što sama nije mogla da izrađuje fotografije. Digitalna fotografija donela je mnoge pogodnosti, pa je Marija sada uz pomoć računara napravila svoju foto-laboratoriju, koja ima veliki udeo u konačnom izgledu njenih fotografija. Od svih motiva koje fotografiše najviše je privlače ljudi i često fotografiše portrete. Veoma je zanimala i život na ulici, ali, kako kaže, nažalost nema nerv za reportažnu fotografiju i retko se odvaži na takav pristup. Uživa

u fotografisanju dece a omiljeni model joj je ćerka Mila. Većinu motiva fotografiše pri dnevnom svetlu, a kao dopunu svetla (tj. kao zilverice) koristi zaštite od sunca za automobila. Veći deo njenog socijalnog fotografskog života odvija se preko Interneta. Pored toga što joj pomaže pri usavršavanju, on je i najbolje i najlakše mesto za afirmaciju. Učestvuje na takmičenjima, konkursima, forumima i na taj način stekla je mnoge prijatelje iz oblasti fotografije širom sveta. Ipak, objavljivanje fotografija u časopisu REFOTO za nju ima poseban značaj jer je to neizbrisiv trag o njenom učestvovanju u fotografskom životu naše velike porodice zvane REFOTO. Neke od Marijinih fotografija možete pogledati na ovoj adresi: <http://www.betterphoto.com/gallery/gallery.asp?memberID=20571>.
I. BREZOVAC

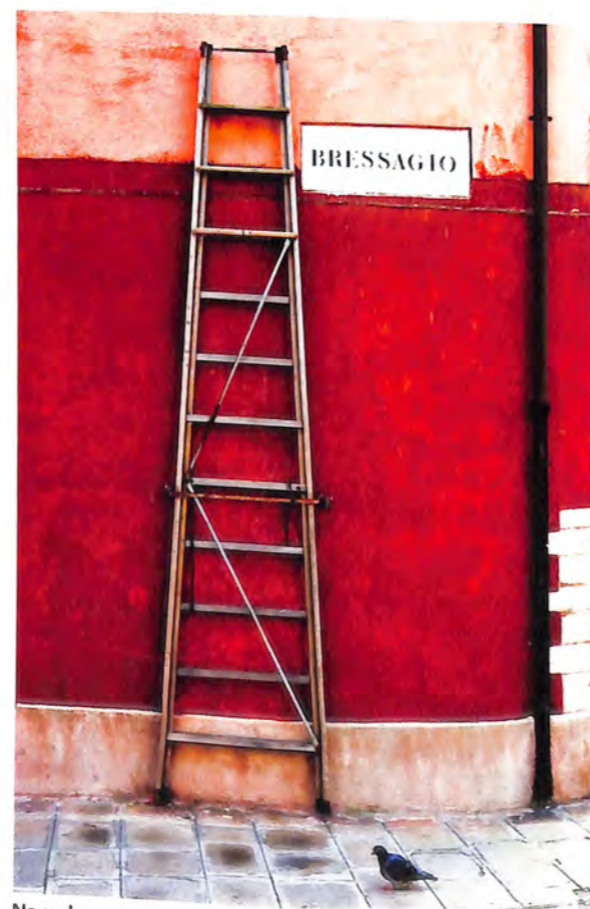
Slamčice



Trenutak u kafi



Kuća crvena



Na uglu



138



GORAN MALIĆ,
predavač istorije
fotografije na
Akademiji umetnosti
BK u Beogradu

Svakako ste negde pročitali sintagmu "stvaralačko gledanje" ili ste za nju čuli. Za razliku od pasivnog posmatranja umetničkih (pa i fotografskih) dela gde gledalac (kao i površan čitalac knjiga, npr.) čeka da mu se sve servira na tacni, zainteresovan konzument i sâm doprinosi. Osim što teži da razume autora, i da dublje prokne u značenje njegovog dela, nastoji da pronidljivim čitanjem doda i svoje tumačenje. Nigde nije dekretom zahtevano da je autor svemoguć, univerzalan i uvek dorečen. Naše čitanje jednog dela ne mora se podudarati s htenjima njegovog tvorca. Psihologija umetnosti uverava nas da bogatstvo umetničkog doživljaja i jeste u tome da se doživi i nešto što prevazilazi autorove namere. Nije potrebno poznavati neku debelu teoriju da bi se stvaralački gledalo, ali je potrebno svesno tome pristupiti. Svi smo sretni oni kojima nijedna slika nije dovoljno dobra – svakoj nalaze manu. Izjave tipa "sviđa mi se, ne sviđa mi se" nisu za posvećene konzumente umetnosti jer dopadanje jednom čoveku nije validno estetsko merilo za bilo kog drugog. Najvažnije je biti otvoren za tuđe stvaralaštvo. Treba se potruditi da se neko delo najpre razume, a zatim i protumači. U tom grmu leži zec.



HAJRUDIN mursalović

U JEDNOM ranijem broju našeg časopisa, uz pohvale ovom našem čitaocu za uspešnu fotografiju pokreta, poželili smo da vidimo još neki rad u istom maniru. Posle toga dobili smo mnogo neoštro snimljenih fotografija. Pogrešno smo shvaćeni: ne hvalimo neoštrinu kao tehničku grešku, nego uspešan utisak kretanja dobijen dugom ekspozicijom. Evo jedne fotografije malih slapova zatečenih negde u prirodi. Makar da je nesumnjivo sladunjav, ovaj prizor dao je materijal za zanimljivo delo. Komponovan je ritmično, čemu doprinose brežuljci obrasli živahnim tonovima crvenog i zelenog.

Ako pratimo pogledom tačku po tačku uočićemo niz dijagonala (vidljivih ili samo naslućenih, tzv. psiholoških) koje "prolaze" kroz fotografiju u cik-cak liniji, dajući joj dodatnu dubinu. Scene predele, izdvojene s namerom da se pokaže iskonska snaga prirode, često se pretvaraju u registrovanje zatečenog prizora. Jedno je osetiti ushićenje pred zahuktalim potokom, a drugo preneti taj utisak gledaocu. Naš čitalac uspeo je da pokaže i lepotu prizora i deo svog uzbuđenja. A da bi se pogled koncentrisao na suštinu, predlažemo da odstrani deo fotografije gore i desno i tako usmeri pažnju posmatrača na ono što je najbitnije.

Otkrijmo...

GEZA sakač

DAVNO je rečeno: u reportažnoj fotografiji svaka greška dozvoljena je ukoliko (jak) sadržaj to opravdava, ali ako takvog sadržaja nema, onda i bezgrešnost neće doprineti kvalitetu snimka. Geza Sakač je snimio grupu dece nanizavši ih tako da jedni druge zaklanjaju i samo su donekle čitljivi. U redu, možda je u pitanju nekakav događaj koji je snimatelju ili učesnicima bio važan, ali šta to vredi ako gledalac ne uspeva da pronikne u problem. Kad već događaja nema, pokušaćemo da se bar snađemo u formalnim aspektima fotografije.

Možda najviše smeta neizbirljivost prema pozadini koja je već ionako prepuna raznih informacija. Pogledajmo i tamnu masu koja "izrasta" iz glave poslednje devojčice. Možda će neko reći: "Šta se može, to je bilo na tom mestu!" A mi odgovaramo: "Pomerite se, promenite mesto, čučnite, ili kasnije to doradite u programu za obradu slike." (Niko nije pitao Branislava Strugara koliko je hiljada fotografija snimio da bi napravio neku od svojih monografija). Stvar je jasna: radiš dok ne uradiš, a publika ne procenjuje muke i teškoće fotografa, već rezultat.



IVICA krstić

ČESTO se događa da nas neki prizor ponese, učini nam se da je bogatiji značenjima nego što jeste, a kad se prenese na foto papir, stvar izgleda sasvim drugačije, fotografija je – prazna. Gde li se zametnuo onaj prvotno osećaj uzbuđenja koji nas je podstakao da snimimo taj prizor? Na fotografiji Ivica Krstića iz Vlasotinaca najpre uočavamo naglašenu geometriju, frontalno videne dve telefonske kabine i pravilnost pozadine. Sve je nekako mondrijanovski hladno, ispunjeno linijama i kvadratnim poljima. Zatim dolazimo do naglaska: ženske figure na desnoj strani, koja je prikazana s leđa. Fotografija je vizuelno čitka, čini nam se i da nagoveštava izvesnu duhovitost, mada, ruku na srce, to nije dorečeno. Ne prepoznajemo šta bi mogla biti njena poruka. Sve deluje isviše ogoljeno, bez truna zagonečke. Simetrične forme na fotografiji nisu same po sebi dovoljne da bi zadovoljile radoznalost posmatrača. Mogu biti korisni dokumenti, ali ne pružaju previše mogućnosti za sopstvenu interpretaciju.



TIJANA lubura

NIJE neobično da različiti autori snimaju i snime identične motive. Iz te vizure fotografija beogradske ulice noću koju je fotografisala Tijana Lubura iz Zemuna ne donosi nam ništa novo i spektakularno. Ipak, zanimljiva je po mnogo čemu. Za početak, snimljena je analognim fotoaparatom Canon EOS 300 a do sada smo videli da je noćne fotografije mnogo lakše snimati digitalno nego analogno (malo se borimo s elektronskim šumom i to je sve). Fotografiju karakteriše i dobra kompozicija jer skoro sve na njoj je na svom mestu, u granicama čuvenog zlatnog preseka, a uspešno nam je prenesen i utisak brzine i užurbanosti koja u

gradu vlada i tokom noći. Iako je u ovakvim uslovima teško odrediti trenutak u kome treba pritisnuti okidač, Tijana je uspešno savladala i ovaj zadatak. Uz to, nije previše pomerila fotoaparat koji je držala u ruci a ne na stativu – što bi naravno bilo mnogo bolje. Pomenućemo i dominantu žute koja bi na drugim fotografijama smetala ali ovde je i ona u funkciji prenošenja atmosfere. Jedino što bi mogli da sugerisemo jeste da na novim fotografijama pokuša kadriranje iz nižeg rakursa čime bi dodatno istakla monumentalnost grada, snagu i brzinu autobusa.



...u kom grmu leži zec

SLOBODAN obradović

NAŠEG čitaoca, Slobodana Obradovića s Novog Beograda, ovo drvo verovatno je podsetilo na čoveka skrhanog zdravlja. Možda otuda i naslov "Bolesnik". Nama ne izgleda bolesno, nego samo oštećeno nemanom, lomljenjem grana i nekom silom koja je usmerila ostatak stabla gde mu nije mesto. Ali, zaista, prizor ima neku tešku simboliku. Sama fotografija pomalo je opterećena pozadinom koja pada ulevo, a još više tamnom masom bandere koja "niče" iz krošnje drveta. Po

stoti put treba ponoviti: ako pozadina nije u funkciji onoga što se fotografijom želi istaći, ni fotografija neće biti dovoljno izražajna. Nastojte da svaki kvadratni milimetar bude u funkciji celine. Iz tehničkih elemenata snimka (tj. fajla) čitamo: fotoaparat je digitalan Canon PowerShot A80, snimak je načinjen s priličnog odstojanja (da je "lajka" format, odgovarao bi objektivu od 210 mm), s ekspozicijom od 1/320 s. Ti elementi govore da je bio lep dan s mnogo svetlosti i da je fotograf imao više strpljenja, mogao je znatno izbirljivije da pronade poziciju za svoj motiv.





MIROSLAV popov ▲

VEĆ smo komentarisali jedan rad Miroslava Popova iz Novog Sada, takođe snimak s koncerta. I ovoga puta na fotografiji imamo fino razrađene detalje, čitav spektar toplih tonova, zanimljivo usklađene siluete muzičara i ustalasanu masu u nekoliko izdvojenih planova. Sve to uspešno je uočio naš čitalac Miroslav. Ovde ne smeta frontalni položaj fotoaparata (iako takva pozicija često unosi monotoniju u fotografiju) jer kompozicija ima ritma, uostalom, snimak ima odlike reportažnog pristupa, pa je tada štošta dopušteno. Prijatan je i učinak živih boja, žutih i crvenih, a i prirodno je što je tako s obzirom na veštačke izvore svetlosti. Dobro, to bi se dalo popraviti – moguće je da bi neke manje



intervencije u programu za obradu fotografija omogućile nešto prirodnije tonove. Isto tako, ne bi štetilo ni odbacivanje gornje četvrtine fotografije koja, istina, ima neke figure u izmaglici, ali njihova čitkost nije takva da bi bila korisna za celinu.



GORAN savić ▲

OBIŠAVŠI jedno od izvorišta naše civilizacije, drevni Egipat, Goran Savić iz Beograda snimio je priličan broj motiva. Ipak, to su pretežno turistima zanimljive vizure, a nekoliko snimaka ima konceptualne odlike (na njima sâm autor, ili njegova pratilja, oblicima svojih tela, gestovima ili rukama, oponašaju oblike građevina u pozadini). I te fotografije su zanimljive, mada kao ideja nisu nove. Fotografija koju smo izdvojili ima vrednost likovno dovršene celine – obelisk je uokviren ruinama neke od faraonskih megagrađevina, verovatno ostacima grobnice. Struktura kamena dolazi do izražaja zbog istaknutog odnosa oker žute naspram karakterističnog plavetnila neba iznad pustinje. (Zaista, neki fotografski pisac trebalo bi da ispita zašto je nebo toliko tamno – ili se samo čini da je tako – u žarkim predelima naše planete.) Za ljubitelje tehnike evo i nezabilaznih podataka – Goran je koristio digitalni fotoaparat Fuji FinePix E550, a snimanje je obavljeno u septembru prošle godine.

◀ RADE đokić

NAŠEG čitaoca Radeta Đokića iz Bariča privukao je jedan prirodni optički fenomen – duga. Fotografija je jednostavno rešena – na širokoj pozadini neba odslikava se spektar duginih boja, a na drugoj strani je drvo čija se krošnja povija ulevo. Dan je bez sumnje vetrovit, a i u samoj fotografiji ima dramatičnosti koja je podstaknuta skladnim rasporedom nekih elemenata – duga i drvo

"nagnuti" su jedno prema drugom. Ali, nešto ipak smeta, a to je žestoko rezanje i bezrazložno odstranjivanje tla. Nije opravdano što na ovoj slici vidimo samo vrhove krošnji i gornje delove udaljenih zgrada. Fotografija bi bila daleko uspešnije rešena da je fotoaparat malo spušten, a tlo vidljivo (bar za jedan do dva centimetra s donje strane). Tada bi se moglo govoriti o paraleli s delima flamanskog pejzažnog slikarstva 17. i 18. veka u kome su često korišćene proporcije 1:5 (tlo u odnosu na nebo). Ovako gledano, to je samo delimično uspešno, u stvari je "početnička sreća", kao glasi i naslov ovog rada.



fotografišem. krećem se. snimam. postižem. usavršavam. ja sam Jay Maisel i koristim SanDisk®.

Već više od 50 godina, Jay Maisel usavršava svoje umeće, snimajući fotografije koje su nadahnule bezbroj ljudi. Smatran za jednog od najboljih svetskih fotografa kolor fotografije koji snima pod prirodnim svetlom, Jay Maisel se oslanja samo na SanDisk Ultra® II memorijske kartice velikog kapaciteta. Uz minimalnu brzinu zapisa od 9MB u sekundi i brzinu čitanja od 10MB u sekundi, one su izrađene specijalno za potrebe profesionalnih fotografa za brzim fotografisanjem. Nije ni čudo što su ove izdržljive i pouzdane kartice izbor znalaca iz čitavog sveta.

WWW.SANDISK.COM

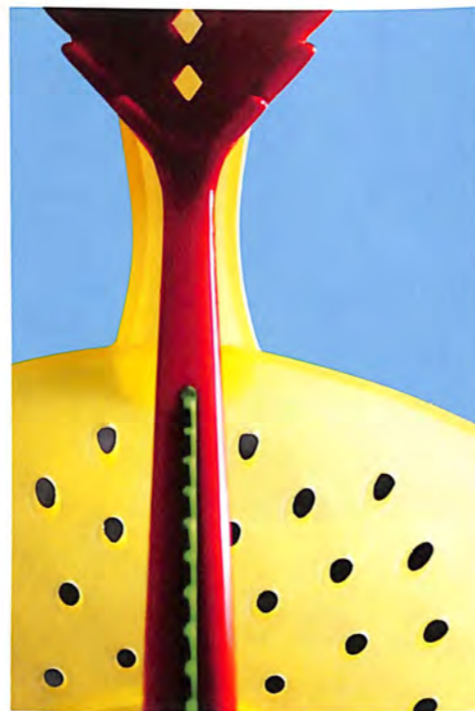


SanDisk 
STORE YOUR WORLD IN OURS®

SanDisk i SanDisk logotip i Store Your World in Ours, CompactFlash i SanDisk Ultra su robne marke SanDisk Corporation, registrovane u SAD i drugim državama. SanDisk je ovlašćeni korisnik licence za robnu marku SD. Memory Stick PRO i Memory Stick Pro Duo su robne marke Sony Corporation. Ostali nazivi proizvođača koji su ovde navedeni služe samo za prepoznavanje i mogu biti robne marke njihovih/njihovog vlasnika. ©2006 SanDisk Corporation. Sva prava zadržana. 1 megabajt (MB) = 1 milion bajtova. 1 gigabajt (GB) = 1 milijarda bajtova. Nešto od navedenog kapaciteta koristi se za formatiranje i druge funkcije, pa stoga nije dostupno za smeštanje podataka.



Slavoljub Macić, Beograd, "Daća"



Aleksandar Stanikić, Beograd, "Daja"



Milica Mrvić, Beograd, "Irish lassie"



Emilija Miljković Ivković, Niš, "Gledajući kišu"



Dušan Lukić, Beograd



Branislav Bugarski, Vršac, "Svetlo"

Za zimu obično kažemo da je godišnje doba bez boja. Ipak, i tokom ovog perioda, koji je iza nas, stizale su dobre fotografije, ali uglavnom prethodno fotografisanih letnjih motiva. Nažalost, niste iskoristili mogućnosti koje pružaju zima i sneg kada je lako doći do skoro monohromnih fotografija s akcentima boja. Pretpostavljamo onda da će vatromet rasplamsalih boja proleća, koje su sada svuda oko nas, biti prava inspiracija. Gde god da pogledate, boje privlače vašu pažnju – potrebno je samo da odaberete pravi kadar. Pokušajte da odolite porivu da na jednoj

fotografiji pokažete što je moguće više stvari jer se boje mešaju, pa se sve pretvara u sivkasto obojenu površinu. Pronađite sopstven i obojen centar dešavanja i posvetite mu dovoljno pažnje. Kada je to moguće, tokom fotografisanja napravite male serije snimaka istog motiva jer ponekad stignu fotografije na kojima je izabran motiv dobar, ali je poenta izgubljena lošim kadrom. Istaknite sklad ili kontrast između boja, odnos uticaja preovlađujuće boje koja određuje izraz naspram neodoljivog šarma obojene male površine. Ili pak pokažite bojom atmosferu ili

raspoloženje jer znamo kako tople i hladne boje deluju na naša čula i našu svest. Jarko obojeni predmeti dominiraju slikom i sve što treba jeste da dozvolite boji da prenese poruku.

Kao što je već odavno rečeno, fotografija nije puko beleženje stvarnosti, već način na koji je stav fotografa interpretira. Fotografija mora imati svoj cilj koji postizete samo ako kontrolišete sve njene bitne elemente i to tako da prvenstveno istaknete svoje gledište i svoj stil.

M. ŽIVKOVIĆ



Boban Đorđević, Niš, "Rupa"



Uroš Petrović, Beograd, "Autumn 1"



Marija Milovanović Maksimović, Beograd, "Život u boji"



Nikola Maodus, Ledinci, "Kao Teslini eksperimenti"

efekat

Kao što se vidi, tema vam odgovara, pa ste shodno tome bili više nego efektni. Brojne fotografije koje su stigle jesu dobri odgovori na temu, ali kao što ste to do sada već primetili, biramo one radove koje krase nove ideje, a kojih zahvaljujući vama ima dovoljno. Broj fotografija na kojima je efekat postignut tokom snimanja izjednačen je s brojem fotografija koje su generisane ili filtrirane pomoću računara, što je dobro jer pokazuje da radite smišljeno. Priznaćete da su takve fotografije vrednije od onih na kojima je efekat postignut prostom primenom nekog od mnogobrojnih filtera i sistemom "klikni i vidi šta će biti". Za retuš na fotografijama govori se da je dobar kada se ne primećuje, a za fotografije koje pokazuju digitalne efekte mogli bismo reći da su dobre ukoliko se, barem na početku, ne može "provaliti" kako su urađene. Iskoristite sve mogućnosti koje su vam na raspolaganju da fotografijom postignete pravi efekat, a mi smo to već uradili. Naime, fotografije za ovaj konkurs stigle su čak i iz Australije.



Ivica Kostić, Niš



Kristijan Miok, Ečka, "Autofokus"



Vladimir Ivanović, Melburn, Australija, "Vidim boja 9"



Ana Sudimac, Beograd, "Magritte's Dilemma: Can You See The Way Out"



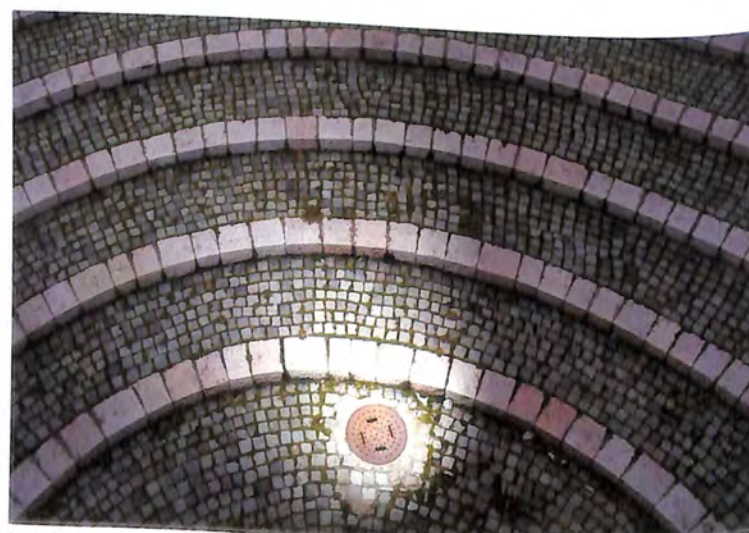
Vladimir Radosavljević, Beograd, "Autoportret"



Fadil Sarki, Beograd, "Sava"



Ivica Kostić, Niš



Ivan Tošić, Niš, "Gambit"



Dragana Mitrović, Beograd, "Granica"



Nataša Vujkov, Novi Sad, "Inside the c.e.v."



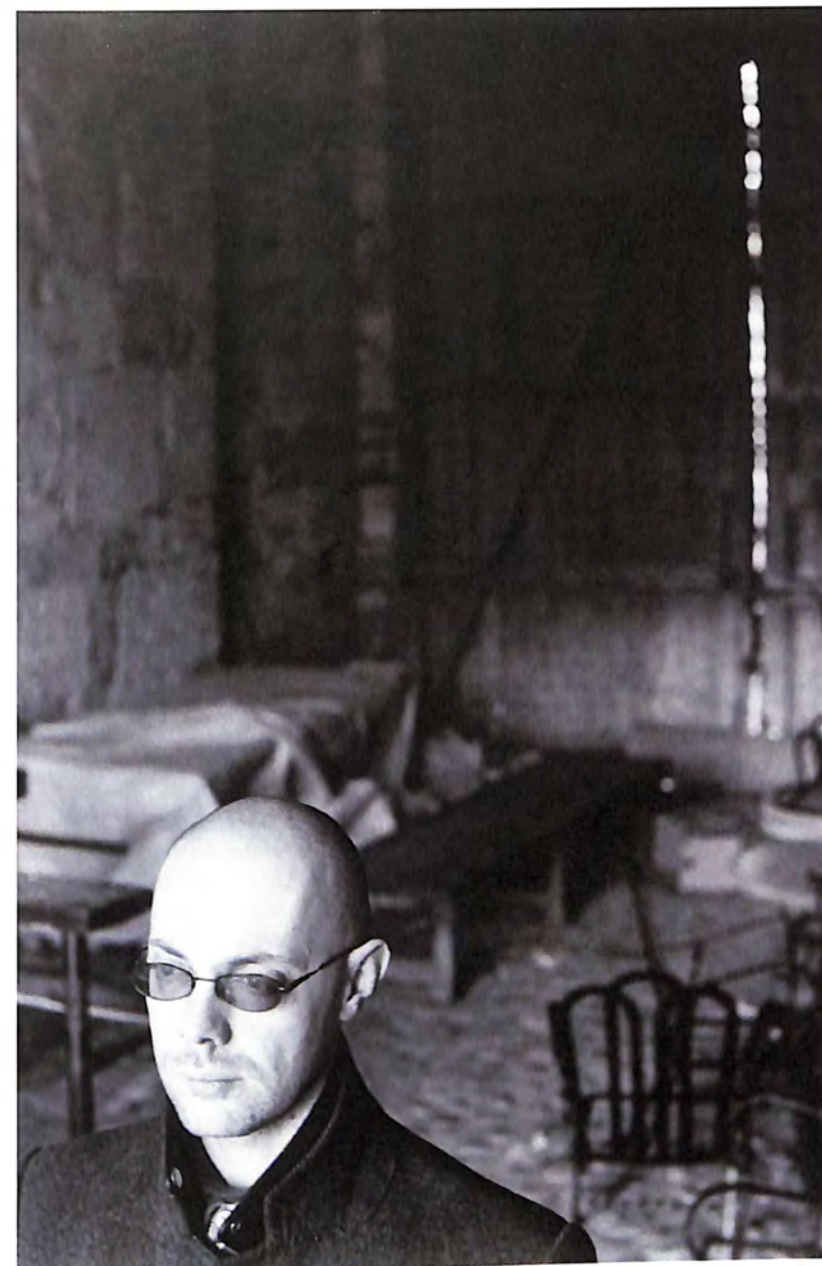
1. NAGRADA – Ana Sudimac, Beograd, "Cooper Liocello", Canon PowerShot A520

Novi broj, nove fotografije, novi pristupi... To je dobro jer govori o tome da tragate za novim i drugačijim viđenjem portreta čemu smo se, iskreno rečeno, i nadali. Ovoga puta prevladavaju portreti u ambijentu ili uz rekvizite koji dodatno "pričaju" o portretisanoj osobi. U suštini, najteže je fotografisati portret u studiju, ispred jednolične pozadine. U takvoj situaciji imate odnos "face to face", tj. fotograf je suočen s modelom i to obično predstavlja neku vrstu dvoboja, ali, naravno, onog dobrog dvo-boja koji ima sve karakteristike džentlenskog

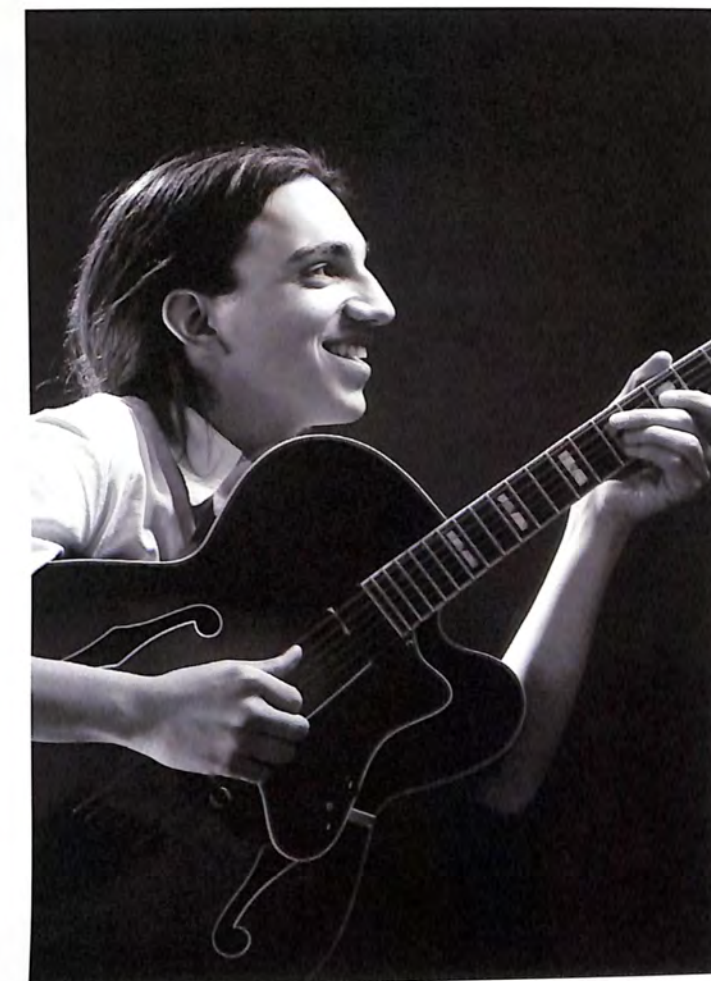
ponašanja. Pravi majstori u takvim situacijama stvaraju privid da je model glavni, ali u suštini, kao nekim nevidljivim nitima, "povlače sve konce" i zapravo vode ovu zanimljivu i neizvesnu igru. Da pomenemo samo neka od slavni imena čija su vam dela, nadam se, poznata: Richard Avedon, Irving Penn, Arnold Newman, Robert Mapplethorpe, Yousuf Karsh, Edward Steichen, Annie Leibovitz, Bettina Rheims... Autor poredničke fotografije, Ana Sudimac, uspeła je da spoji nekoliko elemenata i kreira neobičan i zanimljiv portret. To su: studijsko

PORTRET

I. BREZOVAC



2. NAGRADA – Emilija Miljković Ivković, Niš, "Odlazak"



3. NAGRADA – Danijela Đermanović, Novi Sad, "Gitarista", Nikon D100

POHVALE:

[1] Sanja Veljović, Beograd, "Pogled" Finepix S2pro

[2] Ivan Stanić, Beograd, "Na podnevnoj žegi", Fuji FinePix S602





Mijat Milanović, Jagodina, "Na terasi", Pentax MX



Ervin Šalgo, Kikinda, "Paor", Epson PhotoPC 3000Z



Nenad Kostadinović, Beograd, "Fleš", Canon PowerShot A70



Darko Novaković, "Kroz zimski prozor", FujiFine Pix S7000



Živojin Miljković, Niš, "Malkus"

Propozicije za konkurs Portret

Naš časopis je pokrenuo stalnu rubriku "Foto-konkurs" gde će objavljivati fotografije čitalaca, amatera i profesionalaca. Pravo učešća imaju svi koji se bave fotografijom, a jedini uslov jeste da uz svaku fotografiju ili dijapozitiv pošaljete i originalni kupon iz našeg časopisa REFOTO, čitko popunjen osnovnim podacima o autoru. Broj fotografija koji neko želi da pošalje nije ograničen, s tim da jedan kupon važi za tri fotografije. Uz sve priloge potrebno je naznačiti naziv fotografije, kao i neophodne tehničke podatke, npr. kojim filmom i fotoaparatom je snimljeno i dr.

FORMATI I TEHNOLOGIJA RADOVA

Učesnici mogu poslati:

- » crno-bele i kolor fotografije formata od 13 x 18 cm do 18 x 24 cm,
- » fotografije snimljene na CD u rezoluciji 300 dpi veličine od 13 x 18 cm.

SLANJE RADOVA

Ovogodišnji konkurs sastoji se iz šest periodičnih konkursa. Učesnici mogu poslati radove za februarski, aprilski, junijski, avgustovski i oktobarski broj časopisa, za svaki pojedinačno i za decembarski koji je završni. Za svaki od navedenih brojeva časopisa obavlja se žiriranje, biraju radovi u uži izbor i određuju nagrade.

ROKOVİ

- » Za junijski broj do 20. maja,
- » za avgustovski broj do 20. jula,
- » za oktobarski broj do 20. septembra,
- » za finalni decembarski broj do 20. novembra.

Za decembarski broj, kada je finale ovogodišnjeg konkursa, žiriraju se radovi pristigli za decembarski broj, kao i svi oni koji su ušli u uži izbor u prethodnim brojevima časopisa.

NAGRADE KONKURSA

Nagrade konkursa sastoje se od nagrada za svaki broj časopisa i nagrada konkursa kao celine. Za svaki od ovogodišnjih brojeva dodeliće se po tri nagrade:

1. godišnja pretplata na časopis,
2. SanDisk Digital Photo Album,
3. knjiga "Elementarna tehnika fotografije" Dragoljuba Kažića.

- Velike, završne nagrade konkursa jesu:
1. NIKON DIGITALNI FOTOAPARAT,
 2. LOWEPRO FOTO-TORBA,
 3. FOTOMONOGRFIJA.

U svakom broju časopisa objavljuju se rezultati žiriranja za taj broj, popis radova koji su ušli u uži izbor, nagrade tog broja i reprodukcije desetak izabranih fotografija. U decembarskom broju objavljuju se finalni rezultati konkursa, završne nagrade i reprodukcije do tada neobjavljenih fotografija konkursa.

ZAVRŠNE ODREDBE

- » Radovi koji su poslani na konkurs ne vraćaju se;
- » organizator radove može koristiti za potrebe časopisa, bez naknade i uz potpisivanje autora;
- » odluke žirija su konačne;
- » pravo tumačenja ovih propozicija ima organizator.



Čitam REFOTO

Povodom našeg malog jubileja, pet godina od prvog izdanja našeg časopisa, pokrećemo novi ciklus konkursa "Čitam REFOTO" koji je privukao vašu pažnju i na koji se odazvao veliki broj autora. Sa željom da fotografijama prikazanim u vašem gradu promoviramo druženje sa časopisom, ponovo vas pozivamo da pošaljete svoje radove od kojih će oni izabrani naći svoje mesto na bilbordima.

Da vas malo podsetimo: Umetnost na ulici je sigurno bila jedna od najzanimljivijih akcija vezanih za fotografiju kada su na petnaest bilborda u Beogradu predstavljeni radovi isto toliko autora. Akciju je organizovao naš časopis u saradnji s **International Metropolis Media** (najveći nacionalni billboard provajder) i **Grafix-om** (digitalna štampa velikih formata). Medijski odjek bio je toliko dobar da smo rešili da priču nastavimo i čak proširimo pa smo pozvali vas da u svemu tome učestvujete. Tako je nastao konkurs "Čitam REFOTO" koji je rezultirao velikim brojem radova, žestokom konkurencijom i velikim finalom u kome je odabrano petnaest fotografija a koje smo tada kao bilborde pokazali u devet gradova. Da rezimiramo: tema je slobodna a jedino što tražimo su dobre fotografije kvaliteta



dovoljnog za štampanje bilborda. To znači da fotografije moraju biti povećane na format 20 x 30 cm ukoliko nam šaljete klasičnu fotografiju, a za digitalne fajlove neophodna je ista veličina (20 x 30 cm) u rezoluciji 300 dpi. I da napomenemo, ono čime smo malo šalili, da su svi nama poznati bilbordi horizontalni, pa iako bi REFOTO uradio sve za vas ipak billboard ne može da okrene vertikalno. Slična priča se ponavlja i kod konkursa za naslovnu stranu gde umesto vertikalnih dobijamo ne samo horizontalne fotografije već i panorame koje jednostavno ne mogu da "uskoče" u format. To znači da nam obavezno šaljete horizontalne fotografije koliko god da vam se više sviđa neka druga vertikalna fotografija. Vremena imate do 15. maja ove godine nakon čega će žiri pregledati sve fotografije i odabrati pobednike ovog ciklusa koji će svojim fotografijama moći da se pohvale sugrađanima i da kada ih pitaju kako su tu dospeli jednostavno odgovore: čitam REFOTO.

Coolpix L1/L101 LP 6 MP 265,-
5x optički, 2,0" lcdSONY PSP 295,-
Play Station PortableSanDisk MP3 512mb 95,-
FM tuner, SD slotSD 1 gb 63,-
5 godina garancije

D50 set (D50+18-55mm) 795,-

Sve cene su u EUR sa uključenim PDV-om



NIKON shop Vuka Karadžića 7a, 011 30 34 373

Kupon za foto-konkurs
ivaži za tri fotografije.
podatke napišite na sve tri fotografije)

portret

REFOTO
11000 BEograd, POŠTAKA 117

narudžbenica

REFOTO, Beograd, Pčinjska 17, tel. 011/2456-151, 244-7958, e-pošta: info@refoto.co.yu

PREPLATA ZA INOSTRAJSTVO
Za 6 brojeva iznosi 51 evro

DEVIZNI RAČUN
NITIBANKIJE (posrednička banka)
Banske Bank 46 - Frankfurt, SWIFT CODE: NITIBF33
ALCOUNT WITB (banka kasa/kaj)
PIB/IBAN BANKA BEOSKOLO d.d. - Beograd.
SWIFT CODE: FBBO331066

TERETI RAČUN (kavarske uplate)
ZSS-0009/20101000-53

REKREACIJSKI (kavarski) REFOTO B - Beograd, Ropka 17
Kavarni: 5401-918-0001032 sa narudžnom PREPLATA ZA REFOTO
Kopiju uplate doznaci na šifri 381114460234 ili poštom na adresu Reklamacije
ZSS-0009/20101000-53

PREPLATA ZA 6 BROJEVA ČASOPISA REFOTO
za 2002, 2003, 2004, 2004. godinu
din. 2.000 + PTT (din. 160) po kompletnu
din. 450 + PTT (din. 140)

"Temeritarna tehnička fotografija"
pod Dragoljub Tošić
din. 1.100 + PTT (din. 200)

"Fotografije - Dragoljub Tošić"
Foto-monografija
Dragoljub Tošić
din. 1.100 + PTT (din. 200)

PREPLATA ZA 6 BROJEVA ČASOPISA REFOTO
iznosi din. 1.500 sa plaćenim posrednikom
Pouzetom po ceni din. 250 + PTT (din. 115) po
kompletu (za podnožje šljepci i Cine Gear II H)

Naručujem časopis REFOTO, ili druga ponudena izdanja, koja ćete mi isporučiti putem preplata ili pouzrećem na sledeću adresu:

Ime i prezime _____
Adresa _____
Grad _____
Telefon _____
E-pošta _____
Datum / Pošta _____

Ime i prezime _____
Adresa _____
Grad _____
Telefon / Pošta _____
Naziv fotografije _____
Naziv fotografije _____
Naziv fotografije _____
Fotografije / film _____

14/2002
Konkurs "Putovanje" - finale; Gregor Podgorsky; Nikon F80; Canon EOS 300V; Contax N1 digital

15/2003
Dragoljub Zamurović; Branko Belić; Canon EOS 1V; Olympus Mju 300 i Mju 400; Nikon Coolpix 4300

16/2003
Henri Cartier - Bresson; Jaroslav Pap; World Press Photo 2002; Canon G3; Kompaktni fotoaparati

17/2003
Robert Doisneau; Vladan Milsavljević; Canon EOS 10D; Nikon F75; Canon Ixus 400

18/2003
Aleksandar Dolij; Branislav Brajan Rašić; Kodak DCS Pro 14n; Olympus Camedia C-740; Nikkor AF-S VR 70 - 200 mm

19/2003
Mihaly Moldvay; Vlaho Branogolija; Ljubiša Tešić; Nikon D2H; Olympus E-1

20/2003
Finale konkursa "Ljubav"; Alja A. Akšamlja; Canon D300; Nikon objektiv; Fujifilm Finepix F700

21/2004
Novi konkurs časopisa; Rene Burri; Damir Sagolj; Pejzaž u fotografiji; Tema broja: DIGITAL/ANLG

22/2004
YU/World press photo; Boris Spremo; Tema broja/ PRESS PHOTO; Cebit/PMA; Nikon D70

23/2004
Dragoljub Tošić; ODLAZAK LEGENDE; Lazar Popović; Tema broja/ ETIKA II; 5x8 Npix

24/2004
Klavdij Sluban; Božana Marincek; Dani fotografije u Srbiji; Tema broja/ ETIKA II; ULTRAZUM digitalni fotoaparati

25/2004
Photokina 2004; Izložbe: SLR i kompaktni digitalni fotoaparati; Stampači, skeneri, filmovi; Zanimljivosti

26/2004
Finale konkursa; Arno Rafael Minkkenen; Test digitalnih fotoaparata; Foto škola jesen/zima

27/2005
Novi konkurs; Danilo Cvetanović; Milan Radišić; Film skeneri; Foto škola ekspozicija

28/2005
Pete Turner; Yu i World Press Photo; Tema broja/BOJA; Test foto štampača; Nikon F6 i Nikon D2X

29/2005
Dragoslav Ličić; Indigo; Tema broja / Utilitarna fotografija; Foto škola - studio; Veliki test SLR digitalnih fotoaparata

30/2005
Ljubinko Kožul; Ljubomir Kojić; Tema broja: Foto škola - Re-produkcija; Jubileji - Umjetnost na ulici; Veliki test bilceva

31/2005
Rade Milsavljević; Goran Basarić; Tema broja/PANORAMSKA FOTOGRAFIJA; Snimanje 3D predmeta; Stativ; Sferon

32/2005
FINALE KONKURSA ŽIVOT GRADA / BRZINA

33/2006
Goran Malić; Reportaža - Indija; NOVI KONKURSI; Test: foto-štampanje; Standardni zum objektiv; Kompaktni "digitalci"

P I S M A

SMANJITE FONTOVE!!!

DARKO NOVAKOVIĆ, NOVI SAD

Evo, napokon da se odlučim da pošaljem radove. Zaražen sam skoro dve godine ovim opakim virusom, ali sam sačekao da malo "preležim" deže bolesti, pa da vam tek onda pošaljem svoje radove. Poslednju godinu ne propuštam REFOTO, a dijagnoza je toliko ozbiljna da sam morao preko veza da nabavim tuce starih brojeva. Sve fajlove propisno sam obeležio (u EXIF-u). Probrao sam svoje radove za konkurs "Boje", "Efekat", "Naslovna strana" i naravno "Portret" i svi su u određenim folderima. I na kraju, sve pohvale za časopis, uz želje da izlazite svaki mesec, da imate više prostora, pa makar i font smanjivali.

RE Čudno zvuči kada nekom kažete da vam FO je drago što je neizlečivo zaražen, ali to se TO kod fotografa može. Ono na čemu smo zahvalni Vama i svima koji su isto uradili jeste pravilno obeležena, raspoređena i sigurno spakovana pošiljka. Opet smo imali neobebeženih, ali i slomljenih CD-ova, kao i neobebeženih i zgužvanih fotografija, pa nam nije baš potpuno jasno da tih nekoliko trenutaka koji su potrebni da se pronađe makar stara kutija neke predstavljaju problem. Molimo čitaoce da pročitaju uputstvo za slanje jer je ono važno, kako za njih, tako i za nas jer olakšava manipulisanje. A što se tiče lepih želja, i njih ćemo probati da realizujemo, naravno, bez smanjivanja fontova.

FOTOGRAFISANJE BEZ OPTEREĆENJA

DANIJELA PANDŽIĆ, NOVI SAD

Slobodno mogu da kažem da ste me vi ohrabрили da se s lakoćom odlučim za ponovno slanje fotografija. Kada mi je fotografija objavljena u finalu konkursa, osećala sam se nedorečeno. Iskreno govoreći, to su moje najdraže fotografije, ali je ostalo otvoreno pitanje da li su mi i ostale fotografije dobre? I pored toga što ste jedan od mojih najvažnijih vodiča kroz fotografiju, učinili ste da budem opuštenija, da izađem napolje sa svojim aparatom, i jednostavno pravim što više snimaka bez opterećenja i ukočenosti. S dosta osećaja i ideja to i radim, a, s druge strane, koristio bi mi vaš savet kada bi u rubrici bi mi "Komentar" ukazali šta nedostaje ili možda dali neku pozitivnu kritiku. Unapred vam se iskreno zahvaljujem na svojoj radosti koju ste mi stvarno pružili pred Novu godinu. To mi je bio najlepší dar. S nestrpljenjem čekam sledeći broj.

RE Osećaj nedorečenosti može biti dobra FO pokretačka snaga koja pomaže da stvaramo TO bolje i lepše. Zanimljivo je razgovarati i na temu "moja najdraža fotografija" jer je potrebno razviti i pravilan osećaj za kritički osvrt prvenstveno u vezi sa sopstvenim radom. Samopouzdanje koje smo Vam pružili znači da smo ispunili jedan od zadataka koje smo postavili pred nas, zajedno sa radostima i darovima. Očekujemo još fotografija, a ove smo prosledili Goranu Maliću.

Ovakve prilike se ne propuštaju

BTI GROUP vam predstavlja neodoljive modele najnovije generacije po najpovoljnijim cenama. Posetite nas i izaberite...

OLYMPUS μ DIGITAL 600

KONICA MINOLTA X1

PENTAX Optio S6

OLYMPUS E-500

OLYMPUS WS-300M

OLYMPUS 8-16x40 DPS I

BTI GROUP

OLEYMPUS | **DEKLIN DEVICES** | **PENTAX** | **KONICA MINOLTA** | **FUJIFILM**

BTI COMPANY
Proletarska 83a, P. b. 2043
11030 Beograd B, SCS
tel/fax: 011 35 40 940,
011 36 413 24
www.bti.co.yu
info@bti.co.yu

PRO FOTO BEST
SUPER VERO Novi Beograd,
III Bulevar 88a,
tel/fax: 011 35 70 30, 011 35 74 37

TPC Banjača - Platanova 24,
tel/fax: 011 35 72 888, 011 36 70 777

Banovo Brdo - Sunčanih Doga
tel/fax: 011 35 45 050
www.foto.best.co.yu, foto.best@bestsky.com

FOTOGRAFISANJE U TRKU

GORAN MAVIĆ, BEOGRAD

Vaš časopis je jedini kod nas za fotografiju, a za pohvalu je što ste i bez konkurencije perfektni. Posebno pohvaljujem akciju "Vaša fotografija na bilbordu". Nema veće nagrade nego da se nečija fotografija nađe na bilbordu – san na javi za mene. Neka ti bilbordi budu s veselim, možda i duhovitim temama, da nam dušu ozare i malo nas udalje od "politikanstva" i sitnih duša. Šaljem vam moje fotografije iz Egipta, nažalost, u sirovom stanju jer nemam kompjuter da ih obradim. Naravno, sve su slikane u trku – jer grupa ne čeka na vas. Koja je fotografija za koji konkurs, vaša odluka i dobra volja. Iskreno, ne mislim da moje fotografije zaslužuju da se objave a biću zadovoljan i komentarom kao podstrekom, jer fotografiju obožavam. Duže vremena mi je bila zapostavljena zbog neadekvatnog fotoaparata, a sad sam prilično zadovoljan Fuji E 550 digitalcem. Svako dobro vam želim, živi i zdravi mi bili!

RE Hvala na javljanju i pohvalama. Časopis **FO** REFOTO se trudi da uvek ima nešto čime **TO** može da animira svoje čitaoc. Akcija s bilbordima bila je jedna od uspešnijih i najvidenijih ako se uzme u obzir njen karakter. Trenutno je aktuelan konkurs za naslovnu stranu jer vaše fotografije i na taj način mogu da se pokažu velikom broju ljudi, ali nam se čini da autori stidljivo i možda previše samokritično prilaze ovoj temi, pa je broj radova za ovaj konkurs mnogo manji od ostalih. A što se tiče fotografisanja u trku i grupi, iako je problematično, može ipak biti zanimljivo iskustvo i čak vežba u rukovanju fotoaparatom.

PROZOR U SVET FOTOGRAFIJE

BOJAN CRNOMARKOVIĆ, BANJA LUKA

RE Puno pozdrava za redakciju! Pišem vam prvi put iako se već odavno spremam za tako nešto. Javljam vam se iz Banja Luke, i ovom prilikom bih prvo da vam se zahvalim što nama, ljubiteljima fotografije u Banjaluci, putem časopisa REFOTO omogućavate da imamo jedan prozor u sam svet fotografije i pomazete nam da istinski uživamo u trenucima provedenim s fotoaparatom. Hteo bih da pohvalim širok spektar tema, od onih koji su namenjeni prvim, početničkim koracima, do onih koji opisuju rad velikih umetnika, pa preko pregleda tržišta noviteta i drugih zanimljivih sadržaja koji nas vezuju za REFOTO od prve do poslednje stranice. Nadam se da će i ubuduće REFOTO biti prestižne novine za kulturu fotografije i da ćete svojim kvalitetom iz dana u dan otvarati vrata novih čitalaca. Toliko od mene za ovaj put, puno pozdrava i uspeha u radu.

RE Toliko ste nas nahvalili da je način na koji **FO** možemo da odgovorimo postao težak. **TO** grafija i ljubav prema njoj imaju nebrojeno mnogo vidova i formi, što stvara potrebu za pravljenjem svojevrstnog preseka kroz teme i prilagodavanje sadržaja čitaocima. Kako je naša

najveća želja da budemo deo razvoja fotografije i fotografa na ovim prostorima, tako je i najveći broj obrađenih tema, u stvari, svojevrstan priručnik koji treba da vam olakša snalaženje, kako u fotografskom, tako i u virtuelnom (cyber) prostoru vezanom za računare i digitalnu obradu fotografija.

KAKO DO DOBROG MONITORA

DARKO IVANČEVIĆ, BEOGRAD

RE Pratim časopis već duže vreme i prezadovoljan sam. Ipak ovom prilikom neću da vas hvalim i da dužim, već ću da pomenem svoj predlog koji će, nadam se, biti bar saslušan, ako ne uvažen. Digitalna fotografija je uzela ogroman deo ukupne kulture fotografije. Ipak, sam čin stvaranja uspešne digitalne fotografije ima mnogo koraka. Prvi deo završava se pritiskanjem okidača, a tu upravo započinje drugi, podjednako važan deo, a to je priprema fotografije za štampu. Nažalost ili na sreću (još nisam siguran), sve je veća ekspanzija LCD monitora, koji nisu u stanju da reprodukuju sve nijanse boja. Mnogo je njihovih testova po raznim računarskim časopisima, ali uglavnom su koncipirani na činjenicama vezanim za brzinu odziva, kvalitet same izrade i sl. Mislim da bi veoma važno bilo čuti i mišljenja fotografa na ovu temu, tj. kako se ponašaju pojedini modeli u zahtevnom poslu obrade fotografije. Naišao sam na dosta fotografskih foruma (naravno, stranih) gde se polemise na ovu temu, ali testova zaista manjka. U nastavku sam naveo jednu od mogućih realizacija ove teme: u rubrici "Tehnika" u svakom broju opisati, recimo, dva-tri modela monitora (jedan srednje klase TN monitor i jedan više/visoke klase PVA monitor), pri čemu, naravno, uzimati u obzir samo modele od 19 inča ili veće. Obratiti pažnju na gradijent sive (mogućnost prikaza od 0 do 256, kao i tačnost samog "finog" gradijenta, kvalitet crne boje), što je veoma važno kod crno-bele fotografije, kao i na tačnost i verodostojnost reprodukcije boja (ovo mislim nakon obavljene kalibracije monitora) s akcentom na odnos odštampane fotografije i prikaza na ekranu (koliko je moguća "tačna" kalibracija). Hvala što ste me saslušali, pozdrav.

RE Primitićete da imamo i rubriku "Osvrt" **FO** koja obrađuje teme kao što je ova koju nam **TO** predlažete. U nekom od sledećih brojeva pozabavićemo se kolornim profilima štampača, skenera, a i monitora jer je broj proizvođača i modela koje nude izuzetno veliki, pa je i snalaženje u toj gužvi poprilično teško. Visoka cena koja je bila glavni problem nabavke TFT monitora svedena je na prihvatljivu meru jer je proizvodnja omasovljena, pa, na primer, monitor od 15 inča danas košta oko 150 evra. Sa druge strane naše tržište je zanimljivo tako da se na njemu javljaju novi, a vraćaju se i oni proizvođači čije smo proizvode imali priliku da kupujemo – kao što su monitori kompanije

"Belinea". Ono što je dodatno zanimljivo jeste da većina proizvođača još uvek ima program CRT monitora, koji objašnjavaju potrebama dizajnera i ilustratora. To je za sada dovoljan odgovor o odnosu fotografije i kategorije relativno pristupačnih TFT monitora najnovije generacije.

NEKOLIKO PITANJA

ŽELJKO DOBROSAVLJEVIĆ, BOLJEVAC

RE Kao jedan od skorašnjih čitalaca časopisa REFOTO, pišem vam prvi put i istovremeno šaljem svoje fotografije. Sakupio sam tek poslednja četiri broja, dok se fotografijom bavim oko godinu dana. Imam nameru da u ovoj godini budem vaš stalni čitalac i redovno šaljem fotografije na konkurse. Nadam se da su fajlovi koje sam poslao dovoljno dobri i adekvatno pripremljeni kako biste mogli da ih koristite. Nekoliko pitanja: da li fotografije treba da budu u RGB-u ili CMYK-u, da li smeta to što sam na fotografiji ispisao podatke, da li stavljati okvir na fotografijama ili ne (...). Pozdravljam sve što radite s ciljem da ovaj časopis bude ovakav kakav je. Posebno mi je drago zbog konkursa koji omogućavaju mnogim amaterima, kao što sam ja, da pošalju svoje radove, budu pohvaljeni ili kritikovani, što je i proces učenja za one koji to žele. Naravno, iz ovog sledi da sam ja saglasan da moje fotografije mogu biti korišćene u rubrici komentar.

RE Očekujemo još Vaših fotografija, a pitanja koja ste postavili nadovezuju se na **TO** ono što smo već pomenuli u jednom od prethodnih pisama. Nama je svejedno da li su poslate fotografije u RGB ili CMYK modu, ali nije loše da radove namenjene konkursu Boja konvertujete u CMYK da biste proverili da li se i koliko menja odnos boja. Kako se štampa radi u četvorokanalnom sistemu, postoje određeni problemi reprodukcije pojedinih boja kao što su neke od jarkih i svetlih nijansi plave i ljubičaste. Ispisivanje osnovnih podataka je nešto što bi svi autori trebalo da urade i na fotografijama, ali i na kompaktno-diskovima koje šalju. Okviri takođe ne smetaju jer ih mi uklonimo pre štampanja, ali mislimo da vreme koje trošite na njihovu izradu može biti korisnije upotrebljeno. Saglasnost da se fotografije nađu u rubrici "Komentar" takođe je poželjan jer na taj način fotografija dobija još jednu šansu da bude objavljena, a autor ima priliku da sazna šta je dobro ili ne i kako to da popravi. Konkursi su mesto gde svoj rad možete uporediti s radovima drugih autora, videti na koji način oni razmišljaju i kako su odgovorili zadatoj temi. Naše zadovoljstvo je stvarno veliko kada fotografije stignu u redakciju jer tada postaje vidljiv napredak kome svi zajedno težimo. A što se tiče broja stranica s objavljenim radovima, problem nastaje zbog raznovrsnosti interesovanja. Drugi čitaoci priželjkuju više noviteta, ili pak tehnike, tako da mi bez prekida tražimo onaj pravi odnos između pojedinih rubrika.



SGH-X660

zamislite telefon koji je izraz vas samih.

Sa stilom. Moćan. Sofisticiran. Pravi mobilni telefon može da kaže mnogo o vama. Koristite Samsung X660 i kažite više. Njegove inovativne karakteristike i jedinstven dizajn će svakome reći da ste neko koga treba čuti. www.samsungmobile.com

VGA kamera
65536 kolor ekran sa eksternim LCD
Photo Caller ID
IrDA / USB konekcija

Video zapisi i poruke
40-kanalne polifone / MP3 melodije
Interfon

•ComTrade Shop, Beograd, 011/2120-155 •Positive, Beograd, 011/318-7778 •Quadra Communications, Beograd, 011/3110-444 •Flamingo, Beograd, 011/688-933 •Merkur, Beograd, 011/311-8965 •Amido Group, Zrenjanin, 023/510-774 •Barter Trade, Beograd, 011/3036-950 •C-Electronics, Šabac, 015/340-222 •Dizajn Stil Studio, Prokuplje, 027/323-515 •Incom, Leskovac, 016/233-841 •Impuls Telekomunikacije, Beograd, 011/3036-994 •NIK SZR, Zaječar, 019/442-791 •RI-komerc, Sr.Mitrovica, 022/610-690 •NOVEL, Novi Sad, 021/6615-456 •PC Monitor, Beograd, 011/3246-126

